

ARTICLE 19

အကြောင်းအရာကန့်သတ်ချက်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများ

Beginners' guide to content restriction

ARTICLE 19

Free Word Centre
60 Farringdon Road
London
EC1R 3GA
United Kingdom

T: +44 20 7324 2500

F: +44 20 7490 0566

E: info@article19.org

W: www.article19.org

Tw: [@article19org](https://twitter.com/article19org)

Fb: facebook.com/article19org

ISBN: 978-1-906586-87-4

© ARTICLE 19, 2014

This work is provided under the Creative Commons Attribution-Non-Commercial-ShareAlike 2.5 licence. You are free to copy, distribute and display this work and to make derivative works, provided you:

- 1) give credit to ARTICLE 19;
- 2) do not use this work for commercial purposes;
- 3) distribute any works derived from this publication under a licence identical to this one.

To access the full legal text of this licence, please visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/legalcode>.

ARTICLE 19 would appreciate receiving a copy of any materials in which information from this report is used.

This booklet was produced courtesy of funding from the British government.

ARTICLE 19

Downtown Yangon
Myanmar
E: myanmar@article19.org
Tw: [@article19asia](https://twitter.com/article19asia)

Foreign &
Commonwealth
Office

မြန်မာပြည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ၂၀၁၂ တွင် အခြေခံအဆင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေ လမ်းညွှန်စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤလမ်းညွှန် စာအုပ်တွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို လေးစားရန်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် မြင့်တင်ရန် အစိုးရ များ လုပ်ဆောင်ရမည့်အရာ၊ မလုပ်ဆောင်သင့်သည့်အရာများ ကို ရှင်းပြထားသည်။

ARTICLE 19 launched this beginners' guide as part of our work on reform in Myanmar. It is part of a series of such guides which are available at www.article19.org

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့်ပတ်သတ်သော နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ International standards on the right to free expression	5
အကြောင်းအရာကန့်သတ်ချက်ဆိုင်ရာယေဘုယျစည်းမျဉ်းများ General rules on content restrictions	13
အကြောင်းအရာကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှု၏ သီးခြားအမှုများ Specific cases of content restriction	18
အသရေဖျက်ခြင်း Defamation	19
အမျိုးသားလုံခြုံရေးကာကွယ်ရေး၊ လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် လူထုလုံခြုံ စိတ်ချရေး Protection of national security, public order, public safety	33
အမုန်းတရားဖြစ်ရန်လှုံ့ဆော်ခြင်း Incitement to hatred	40
ဘာသာရေးကိုဖော်ကားသော (ဘုရားသခင်ကိုဆဲဆိုသောစကား) ကိုထိန်းချုပ်သည့် ဥပဒေ Blasphemy laws	53
သတင်းမှား False news	58
ပြည်သူ့နီတိ Public morals	62
ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့် Privacy	67

နိဒါန်း

Introduction

This background paper is designed for freedom of expression advocates in Myanmar. It covers the questions frequently asked by people involved in media freedom and free speech campaigns. These questions include:

- What are the international freedom of expression standards?
- How should print, broadcast and online media be regulated so that freedom of expression be safeguarded?
- How should courts balance between freedom of expression and other rights and interests when deciding cases relating to media and journalists?
- What are the international standards relating to organizing and holding protests?

ဤနောက်ခံစာတမ်းသည် မြန်မာပြည်တွင် သဘောတူထောက်ခံသော လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်အတွက် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။ မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်သော စကားကန်မ် ပိန်း များ တွင် လူများ ထပ်ခါထပ်ခါမေးလေ့ရှိသော မေးခွန်းများကိုဖြည့်ထားသည်။ မေးခွန်းများမှာ -

- နိုင်ငံတကာ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် စံနှုန်းများမှာ အဘယ်နည်း။
- လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို လုံခြုံစိတ်ချရစေရန် မည်သို့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ၊ ထုတ်လွှင့်ပြီး အွန်လိုင်းမီဒီယာကဏ္ဍကိုလည်း မည်သို့ မည်ပုံ စည်းကမ်းထိန်းချုပ်ရမည်နည်း ။
- မီဒီယာ၊ ဂျာနယ်လစ်တီနှင့် ဆက်စပ်နေသော အမှုကိစ္စများကို ဆုံးဖြတ်ကြားနာရာတွင် တရားရုံးများက လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် နှင့် အခြားသော အခွင့်အရေး၊ အကျိုးစီးပွားများကြား မည်သို့ ချိန်ဆညှိနှိုင်းပေးသင့်သနည်း။
- စုဝေးခြင်း ၊ ဆန္ဒပြခြင်းများ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများမှာ အဘယ်နည်း ။

As a member of the international community, Myanmar has an obligation to respect and protect the right to freedom of expression and media freedom. This background paper is intended as an accessible and reliable resource of the international standards relating to media regulation, access to information, the rights to assembly and to expression. It

gives an overview of the exact meaning of the rights under international law and of recommendations of international bodies. This background paper is designed to be reader friendly as it is written in simple, non-legal language, with numerous examples and in questions-and-answers format.

The content of the background paper reflects issues which the authorities in Myanmar are currently reforming or need to reform to democratize media and protect human rights. These issues were identified by civil society activists and media professionals who participated in the 'Agenda For Change' project in Myanmar. The elaborations and recommendations in the background paper aim at empowering civil society actors and ensuring their participation in the reforms of the national legislation relating to media and human rights.

နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လူတိလပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့် နှင့် မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်ကို လေးစားကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ ဤနောက်ခံ စာတမ်းကို မီဒီယာစည်းကမ်းထိန်းချုပ်ရေး၊ သတင်းရရှိဖြန့်ဖြူးပိုင်ခွင့် ၊ စုဝေးခွင့် ၊ ထုတ်ဖော် ပြောဆို ခွင့် တို့နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး နိုင်ငံတကာစံနှုန်း၏ လက်ခံနိုင်ဖွယ် ယုံကြည်လောက်ဖွယ် အရေးမြစ်တစ်ခု အဖြစ် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေအောက်ရှိ အခွင့်အရေးများ၏ တိကျသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့များ၏ ထောက်ခံချက်များအား ခြုံငုံသုံးသပ်ထားသော အမြင် ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ ဤနောက်ခံစာတမ်းသည် မြောက်များစွာသော ဥပမာတို့ဖြင့် တရားဥပဒေအသုံးနှုန်းမှုများမဟုတ်ဘဲ ရိုးရှင်းစွာရေးသားထားသည့်အပြင် အမေးအဖြေပုံစံဖြင့် ဖော်ပြ ထားသဖြင့် စာဖတ်သူအတွက် ဖတ်ရလွယ်အောင် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာတမ်း၏မာတိကာမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိအာဏာပိုင်များမှ လက်ရှိပြန်လည်ပြုပြင်လျက်ရှိသော (သို့မဟုတ်) မီဒီယာအား ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းများဖြင့် ညှိနှိုင်းမိတ်ဆက်ရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို ကာ ကွယ်ရန်အတွက် ပြန်လည်ပြုပြင်ရန်လိုအပ်နေသော ကိစ္စရပ်များနှင့် ထင်ဟပ်ရေးသား ဖော်ပြ ထားသည်။ ဤကိစ္စရပ်များကိုလည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ "Agenda For Change" စီမံကိန်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့သော မီဒီယာဝါရင့်ပုဂ္ဂိုလ်များအားဖြင့် လေ့လာဆန်းစစ်သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ စာတမ်းပါ ထပ်မံဖြည့်စွက်ချက်များနှင့် ထောက်ခံ ချက်များသည် လူ့အဖွဲ့ စည်း၏ဇာတိကောင်များကို စွမ်းအားမြှင့်တင်ရန်နှင့် မီဒီယာ ၊ လူ့အခွင့်အရေးတို့နှင့် ပတ်သတ်သော နိုင်ငံတော်ဥပဒေ ဒြပ်ရေပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းများတွင် ၎င်း ဇာတိ ကောင်တို့၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို အာမခံချက်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။

လူတိလပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့်ပတ်သတ်သော နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ

International standards on the right to free expression

What do we mean by the human right to freedom of expression?

The human right to freedom of expression means a number of things:

1. As one of the human rights, the right to freedom of expression is recognised international law. The international agreements recognising human rights are intended to protect individuals from their governments;
2. The fact that one has a human right means that governments are obliged to respect the right. International law lists not only specific human rights but also corresponding obligations for governments to every human over whom they exercise jurisdiction;
3. Human rights allow individuals to make a claim in courts against their governments when state bodies like police officers or ministers violate them and get a remedy. Moreover, international law establishes the principle that any violation of these rights is not an internal affair, but of legitimate concern to the international community as a whole. As a result, individuals can complain of violations of their human rights before international bodies and courts.

ကျွန်ုပ်တို့ဆိုလိုသော လူတိလပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးမှာ အဘယ်နည်း။

လူတိလပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးသည် အကြောင်းအရာများစွာကို ဆိုလို သည်။

၁ ။ လူ့အခွင့်အရေးများထဲမှ တစ်ခုအဖြစ် လူတိလပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ ပြု၍ အသိအမှတ်ပြုထားကြသည်။ လူ့အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားသော နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီမှုများသည် လူတစ်ဦးချင်းစီကို ၎င်းတို့၏အစိုးရထံမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထား သည်။

၂ ။ လူတစ်ဦးစီ၌ လူ့အခွင့်အရေးရှိသည်ဆိုသောအချက်မှာ အစိုးရအား လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားသမှုပြုရန် တာဝန်ပေးထားခံရခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေသည် အစိုးရမှစ၍ အစိုးရ၏တရားစီရင်ခြင်းခံနေရသော လူတိုင်းအတွက် လူ့အခွင့်အရေးချည်း သီးခြားမဟုတ်ဘဲ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်တွဲဖက်နေသော တာဝန်ဝတ္တရားများကိုပါ ထည့်သွင်းထားလေသည်။

၃ ။ လူ့အခွင့်အရေးသည် လူတစ်ဦးချင်းစီအား ရအခွင့်ရှိများ (သို့မဟုတ်) ဝန်ကြီးများကဲ့သို့သော ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတော်ဌာနများမှ အကြမ်းဖက်နှစ်နာစေသောအခါ တရားရုံးများတွင် ယှဉ်ပြိုင် အရေးဆိုနိုင်စေရန် နှင့် အမှားပြင်ဆင်ချက်ရရှိနိုင်ရန် ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ ထို့အပြင် ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေးများ ကို ချိုးဖောက်မှုမှန်သမျှသည် နိုင်ငံတွင်းအရေးကိစ္စမဟုတ်ဘဲ

နိုင်ငံတကာလူ့အဖွဲ့ စည်းတစ်ခုလုံး
နှင့်သက်ဆိုင်သော
တရားဝင်ပတ်သတ်မှုဖြစ်သည်ဟု
နိုင်ငံတကာဥပဒေက စည်းမျဉ်းမှ ချမှတ်
ထားသည်။ ။ ရလဒ်အနေဖြင့် တစ်ဦးချင်းစီက
နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ အစည်းများနှင့်
တရားရုံးများ ရှေ့ မှောက်တွင် ၎င်းတို့၏
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရမှုကို
တိုင်ကြားနိုင်သည်။

Which are the international agreements relating to the right to freedom of expression?

The right to freedom of expression is guaranteed by international and regional human rights agreements between the states. The most significant international agreements recognizing the right to freedom of expression are the Universal Declaration of Human Rights [UDHR] and the International Covenant on Civil and Political Rights [ICCPR]. Both international law instruments have been developed under the UN system in 1949 and 1966.

Article 19 of the UDHR states:

Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.

Article 19 of the ICCPR states:

1. Everyone shall have the right to hold opinions without interference.

2. Everyone shall have the right to freedom of expression; this right shall include the right to seek, receive and impart information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, in the form of art, or through any other media of his choice.

3. The existence of the rights provided for in paragraph 2 of this article carries with it special duties and responsibilities. It may therefore be subject to certain restrictions, but these shall only be such as are provided by law and are necessary:

- a. For respect of the rights or reputations of others;
- b. For the protection of national security or of public order (ordre public), or of public health or morals.

The right to freedom of expression is guaranteed by the ASEAN Human Rights Declaration. It is a regional human rights agreement developed by the ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights and adopted unanimously by ASEAN members (including Myanmar) in November 2012.

Article 23 of the Declaration states:

Every person has the right to freedom of opinion and expression, including freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information, whether orally, in writing or through any other medium of that person's choice.

လွတ်လပ်စွာထုတ်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံတကာသဘောတူညီမှုများမှာ အဘယ် နည်း။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသတွင်းရှိ နိုင်ငံများကြား ချုပ်ဆိုထား သော လူ့အခွင့်အရေးသဘောတူညီမှုများအားဖြင့် အာမခံချက်ပေးထားသည်။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ် ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အသိမှတ်ပြုထားသော အထင်ရှားဆုံး နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များမှာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက် (UDHR) နှင့် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့် အရေး များ ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသဘောတူညီမှု (ICCPR) တို့ပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၆၆ ခုနှစ် တို့တွင် ၎င်းနိုင်ငံတကာဥပဒေလုပ်ဆောင်ချက် နှစ်ရပ်လုံးသည် ကုလသမဂ္ဂ လုပ်ဆောင်မှုစနစ် အောက်၌ ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ကြသည်။

UDHR ၏ အပိုဒ် ၁၉ တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ -

လူတိုင်းတွင် ကြားနေနှောင့်ယှက်မှုမရှိဘဲ အယူအဆကို လွတ်လပ်စွာ ဆုပ်ကိုင်ထားပိုင်ခွင့် အပြင် မည်သည့်မီဒီယာနှင့် နယ်မြေကိုမဆိုအကန့်အသတ်မရှိ ကျော်ဖြတ်လျက် သတင်းအချက်အလက် နှင့် အတွေးအခေါ်များအား လွတ်လပ်စွာ ရှာဖွေခွင့် ၊ လက်ခံပိုင်ခွင့် နှင့် တဆင့်ဖြန့်ဖြူးပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း စသော အခွင့်အရေးများပါဝင်သည့် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆပိုင်ခွင့်နှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ရှိ သည်။

ICCPR ၏ အပိုဒ် ၁၉ တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ -

1. လူတိုင်းတွင် ကြားဖြတ်နှောင့်ယှက်ခြင်းမခံရဘဲ မိမိအယူအဆကို လွတ်လပ်စွာ ဆုပ်ကိုင် ထားပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

2. လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ရှိရမည်။ ၎င်းအခွင့်အရေးတွင် သတင်း အချက်အလက်နှင့် မည်သည့် အတွေးအခေါ်အယူအဆကိုမဆို နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်း မရှိဘဲ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရေးသား၍ (သို့မဟုတ်) ပုံနှိပ်၍ဖြစ်စေ ၊ အနုပညာပုံစံဖြင့်ဖြစ်စေ ၊ ၎င်းစိတ်ကြိုက် မီဒီယာမှန်သမျှမှတဆင့်ဖြစ်စေ ရှာဖွေ ၊ လက်ခံ ၊ တဆင့်ဖြန့်ဖြူးပိုင်ခွင့် လည်း ပါဝင်ရမည်။

3. ဤအပိုဒ်ရှိ စာပိုဒ် (၂) တွင် ထောက်ပံ့ပေးထားသော အခွင့်အရေးများတည်ရှိနေခြင်းသည် ၎င်း၏ အထူးဘာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်တရာသော ချယ်ခြယ်ကန့်သတ်ထားမှုများ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည် ဆို သော်လည်း ၎င်းကန့်သတ်မှုများသည် ဥပဒေအရပြဌာန်းထားခြင်း နှင့် လိုအပ်ချက် ကြောင့်သာ ဖြစ်သင့်ပေသည်။

- a) အခြားသူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အခွင့်အရေးကို လေးစားရန်။
- b) နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး (သို့မဟုတ်) ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး နှင့် လူ့ကျင့်ဝတ် ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အား အာဆီယံလူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက် (ASEAN Human Rights Declaration) က အာမခံချက်ပေးထားသည်။ ၎င်းသည် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံ နိုင်ငံ တကာအစိုးရကော်မရှင်၏လုပ်ဆောင်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သော ဒေသတွင်း လူ့အခွင့် အရေးသဘောတူညီမှုဖြစ်ပြီး ၂၀၁၂ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံအပါဝင် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများမှ အပြည့်အဝလက်ခံ ကျင့်သုံးခဲ့ကြလေသည်။

ကြေညာချက် အပိုဒ် ၂၃ တွင်ဖော်ပြထားသည်မှာ - လူတိုင်း၌ အယူအဆကိုလွတ်လပ်စွာဆုပ်ကို င်ထားပိုင်ခွင့်၊ သတင်း အချက်အလက်နှင့် မည်သည့် အတွေးအခေါ်အယူအဆကိုမဆို နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်း မရှိဘဲ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စာရေး သား ရှုဖြစ်စေ၊ ၎င်းစိတ်ကြိုက် မည်သည့်မီဒီယာမှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ ရှာဖွေ ၊ လက်ခံ ၊ တဆင့် ဖြန့်ဖြူးပိုင်ခွင့် စသည်တို့အပါအဝင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆို ယူဆပိုင်ခွင့် ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

Is Myanmar obliged to respect the right to freedom of expression?

Yes. Myanmar is obliged to respect all human rights including the right to freedom of expression. Although Myanmar has still to sign the ICCPR today the right to freedom of expression has gained the force of a binding custom within international law.

Myanmar has made an international pledge to respect the right to freedom of expression since as a member state to the ASEAN it should adhere to its Human Rights Declaration. The right to freedom of expression is also guaranteed by Articles 354 and 365 of the current Constitution of Myanmar.

မြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို လေးစားလိုက်နာရန် တာဝန်ရှိပါသလား ။

မှန်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးအားလုံး ကို လေးစားလိုက်နာရန်

တာဝန်ရှိပါသည်။ ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံသည် ICCPR ကို လက်မှတ်ရေးထိုးဖို့ ရန် တာဝန်ရှိနေဆဲဖြစ်သော်လည်း လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်မှာမူ နိုင်ငံတကာဥပဒေ ဘောင်အတွင်း၌ အခွင့်အရေးနှင့် အလေ့အထ ပူးတွဲရာတွင် အရှိန်အဟုန်ရလာပြီ ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဆီယံအဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံအနေဖြင့် အာဆီယံ၏ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက်နှင့် အညီ ပြုမူစောင့်ထိန်းသင့်သည်ဆိုသောကြောင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို လေးစား လိုက်နာ ရန် နိုင်ငံတကာနှင့် လေးနက်သော ကတိကဝတ်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

Is it necessary for Myanmar to sign the ICCPR?

Yes. By signing the ICCPR Myanmar will not only confirm its pledge to respect and ensure human rights. It will also be obliged to report to the UN how it fulfils its obligation. At the same time the signing of the ICCPR by Myanmar will empower national and international organisations to monitor the human rights situation in the country and insist on observance of the international standards established by various UN human rights bodies.

မြန်မာနိုင်ငံသည် ICCPR ကို လက်မှတ်ထိုးရန် လိုအပ်ပါသလား ။

ဟုတ်ကဲ့။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ICCPR ကို လက်မှတ်ထိုးခြင်းဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစား လိုက် နာရန်နှင့် အာမခံရန် ယင်း ကတိကဝတ်ကိုအတည်ပြုလိုက်ရုံသာမက ပါ။ ကုလသမဂ္ဂသို့ မြန်မာနိုင် င်အနေဖြင့် ၎င်း၏တာဝန်များကို မည်သို့ ဖြည့်စွမ်းဆောင်ရွက်နေကြောင်း အစီရင်ခံစာပေးလည်း

ဖြစ်လိမ့်မည်။ တချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ICCPR ကို လက်မှတ်ထိုးခြင်းသည် ပြည်တွင်း ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများကို နိုင်ငံတွင်း လူ့အခွင့်အရေးအခြေနေအား ဆန်းစစ်ချုပ်ကိုင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးလိုက်ရာကျပြီး ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့စည်းများမှ ချမှတ်ဖော်ဆောင်ထားသည့် အမျိုးမျိုးသော နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများအား ကျင့်သုံးရန် အတည်ပြုလိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်လိမ့်မည်။

Which authorities clarify the scope of the right to freedom of expression?

The following international bodies have powers to provide answers to clarify the interpretation of the international human rights agreements and give answers to many of the concrete questions encountered by those who wish to invoke the right, or those who are required to apply it.

Within the UN system, the Human Rights Council has powers to assess the human rights situation in all 193 UN Member States (including Myanmar). Appointed by the UN Human Rights Council, the UN Special Rapporteur on the Promotion and Protection of the Right to Freedom of Opinion and Expression identifies new trends and attempts to clarify the scope and meaning of the right to freedom of expression. The UN Human Rights Council has also appointed the UN Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar who monitors the current situation of human rights in Myanmar. The UN Human Rights Committee is responsible for overseeing

compliance with the ICCPR. Finally, UNESCO also sponsors declarations and other international standard setting documents on freedom of expression.

At regional level, the ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights has a mandate to promote human rights and uphold international human rights standards as prescribed by international human rights treaties and the ASEAN Human Rights Declaration.

Special regional human rights bodies have been established in Europe (the European Court of Human Rights, Council of Europe, Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)), Africa (African Court for Human and Peoples' Rights, African Commission on Human and Peoples' Rights), Americas (the Inter-American Commission on Human Rights, the Inter-American Court of Human Rights).

There are also regional special mandates for freedom of expression – the Organization of American States Special Rapporteur for Freedom of Expression, the Special Rapporteur on freedom of Expression in Africa, the OSCE Representative on Freedom of the Media. Every year since 1999, the regional and UN special mandates issue joint declaration on freedom of expression.

မည်သည့်အာဏာပိုင်များက လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ဖွံ့ဖြိုးရာဖွံ့ဖြိုးကြောင်းကို ရှင်းလင်း

တင်ပြနိုင်သနည်း ။

နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးသဘောတူညီချက်များ၏ ရှင်းလင်းချက်ကို အလွယ်တကူနားလည်စေ ရန်အလို့ငှာ အခြေများထောက်ပံ့ပေးဖို့ရန်နှင့် အကြောင်းပြချက်အဖြစ် အခွင့်အရေးကို အသုံးပြု လိုသော (သို့မဟုတ်) အသုံးပြုရန်မဖြစ်မနေလိုအပ်နေသော သူများမှ မနှစ်မြို့ဖွယ် မေးလာသော ထုထည်ခိုင်မာသည့် မေးခွန်းများစွာအား ပြန်လည်ဖြေကြားဖို့ရန် အောက်ဖော်ပြပါ နိုင်ငံ တကာ အဖွဲ့စည်းများ၌ အာဏာရှိလေသည်။

ကုလသမဂ္ဂဆောင်ရွက်မှုစနစ်အဖွဲ့ တာအတွင်း (မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင်) ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် ၁၉၃ နိုင်ငံလုံးရှိ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေတို့ကို အက်ဖြတ်သုံးသပ်ရန် လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီ၌ အခွင့်အာဏာရှိလေသည်။ လွတ်လပ်စွာထင်မြင်ပိုင်ခွင့်နှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပိုင်ခွင့်တို့အား တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်း၌ ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကောင်စီမှ ခန့်အပ်ထားသော ကုလသမဂ္ဂအထူးအစီရင်ခံတင်ပြသူက လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဆင့် ဟား ဖော်ပြချက်အား အလွယ် တကူ ရှင်းလင်းသိသာစေရန် အပြောင်းလဲအသစ်နှင့် ကြိုးပမ်းချက် များ ကို သတ်မှတ်ဖော်ဆောင်ပေးသည်။ ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကောင်စီက မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လက်ရှိ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသော ကုလသမဂ္ဂ အထူးအစီရင်ခံတင်ပြသူ အထူးကိုယ်စားလှယ်လည်း တာဝန်ခန့်အပ်ပြီးဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂလူ့ အခွင့်အရေးကော်မတီသည် ICCPR ၏ စည်းကမ်းကို လိုက်နာခြင်းရှိ၊ မရှိ ကြည့်ကြပ်ရာတွင် တာဝန်ရှိသည်။ နောက်ဆုံးတွင် UNESCO အဖွဲ့ကြီးမှလည်း

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ ကြေညာချက်များ နှင့် အခြားသော နိုင်ငံတကာစံတရားဝင် အထောက်ထားမှတ်တမ်းများကို ထောက်ပံ့ပေးလေသည်။

ဒေသတွင်းအဆင့်၌ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံနိုင်ငံများအစိုးရ ကော်မရှင်သည် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များနှင့် အာဆီယံလူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက်တို့မှ ထောက်ခံထားသကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေးကို တိုးမြှင့်ရန်နှင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးစံများကို လက်ခံအတည်ပြုရန် ထောက်ခံသူများမှပေးအပ်သည့် အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ထားသည်။

ဒေသတွင်းလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အထူးအဖွဲ့များကို ဥရောပ (ဥရောပလူ့အခွင့်အရေးတရားရုံး၊ ဥရောပကောင်စီ၊ ဥရောပတွင်း လုံခြုံရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့အစည်း OSEC) ၌လည်း ကောင်း၊ အာဖရိက (လူသားနှင့် ပြည်သူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အာဖရိကန်တရားရုံး၊ လူသားနှင့် ပြည်သူ့ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အာဖရိကန်ကော်မရှင်) ၌လည်းကောင်း၊ အမေရိကန်နိုင်ငံ (လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အမေရိကန်နှင့် နိုင်ငံတကာ ကောင်မရှင်၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အမေရိကန်နှင့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံး) ၌လည်းကောင်း အသီးသီးတည်ထောင်ဖွဲ့ စည်းခဲ့ကြသည်။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအတွက် ဒေသတွင်း အထူးခန့်အပ်အာဏာများလည်းရှိရာ _

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ အမေရိကန် အထူးအစီရင်ခံတင်ပြသူအဖွဲ့အစည်း၊ အာဖရိကရှိ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအထူးအစီရင်ခံသူ ၊ မီဒီယာလွတ်လပ်ခြင်း ဆိုင်ရာ OSEC ကိုယ်စားလှယ် စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၉၉ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ် ဒေသတွင်းနှင့် ကုလသမဂ္ဂ အထူးကိုယ်စားလှယ်များမှ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းကြေညာချက်ကို တရားဝင်ထုတ်ပြန်လေ့ရှိကြသည်။

What are the key aspects of the right to freedom of expression?

According to Article 19 of ICCPR the right to freedom of expression has five main aspects:

- 1.) "Everyone shall have the right...": This formulation means that the right belongs to both individuals and legal persons (like newspaper companies, for example). No distinction should be made on the basis of citizenship (states must guarantee the right of freedom of expression not only of their citizens but of foreign citizens and stateless persons on their territory.). No distinctions should be also made on the basis of gender, religion, political or other opinion, property or any other status.
- 2.) "...to seek, receive and impart...": The right includes the opportunity to tell others what one thinks or knows and to seek and receive information from others, for example by obtaining and reading newspapers, listening to broadcasts, surfing the internet, participating in public debates.
- 3.) "...information and ideas of any kind...": The right to freedom of expression applies not only to information and ideas generally considered to be useful or correct but to any kind of fact or opinion which can be communicated, including controversial, false

or even shocking materials.

- 4.) "...regardless of frontiers...": the right to freedom of expression is not limited by national boundaries; States must allow their citizens to seek, receive and impart information to and from other countries.
- 5.) "...either orally, in writing or in print, in the form of art or through any media...": Citizens should be permitted to express themselves through any traditional and social media, works of art and public meetings.

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၏ အဓိကအချက်များမှာ အဘယ်နည်း ။

ICCPR ၏ အပိုဒ် ၁၉ အရ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်တွင် အဓိကအချက် (၅) ချက်ရှိသည်။

၁။ " လူတိုင်းတွင် အခွင့်အရေးရှိရမည် ... " - ကျွန်ုပ်တို့၏အဓိပ္ပာယ်မှာ လူတစ်ဦးချင်းစီ ရော့ ၊ တရားဥပဒေနှင့်သက်ဆိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များကပါ (ဥပမာ- သတင်းစာကုမ္ပဏီများ) အခွင့်အရေးကို ပိုင်ဆိုင်သည် ဟုဆိုလိုသည် ။ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၏ အခြေခံအချက်များ၌ မည်သည့် ထင်ရှားသောခြားနားချက်တစ်ခုမျှ မရှိစေရ ။ (နိုင်ငံများက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံသားများအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံခြားသားများနှင့် ၎င်းတို့ပိုင်နက်အတွင်းနေထိုင်လျက်ရှိသော နိုင်ငံမဲ့ လူများအတွက်ပါ အာမခံချက်ပေးရ မည်ဖြစ်သည်။) ထို့ပြင် လိင်ကွဲပြားမှု၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေး (သို့မဟုတ်) အခြားသော အမြင်အယူအဆ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု (သို့မဟုတ်) အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ချက်တို့၏ အခြေခံအချက်များ၌လည်း သိသိသာသာခြားနားခြင်းမရှိစေ

၈၇။

၂။" ရှာဖွေရန် ၊ လက်ခံရရှိရန် နှင့် တာဆင့်ပြန်လည်ဖြန့်ဝေရန် ... - ဤအခွင့်အရေးတွင် လူ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ၎င်း သိရှိတွေ့ထင်ထားသမျှ အခြားသူများသို့ ပြောပြရန်နှင့် အခြား သူများထံမှ သတင်းအချက်အလက်များ ရှာဖွေ လက်ခံရန် အခွင့်အလမ်းလည်း ပါဝင် သည် ။ (ဥပမာ- သတင်းစာများဖတ်ခြင်းနှင့် သတင်းစာမှ သတင်းရရှိခြင်းအားဖြင့် ၊ အသံ ထုတ်လွှင့်မှုကို နားထောင်ခြင်းအားဖြင့် ၊ အင်တာနက်အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ၊ လူထုဆွေး နွေးပွဲများတွင် ပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိခြင်း)

၃။" မည်သည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အယူအဆမျိုးမဆို ... " - ယေဘုယျအားဖြင့် အသုံးဝင်သည် (သို့မဟုတ်) မှန်ကန်သည်ဟု သတ်မှတ်ခံထားရသော သတင်းအချက် အ လက်နှင့် အယူအဆများသာမကဘဲ၊ အငြင်းပွားစရာများ ၊ မှားယွင်းမှု (သို့မဟုတ်) ထိတ် လန့်စရာ သတင်းအချက်အလက်များ အပါအဝင် ဆက်သွယ်၍ရသော မည်သည့် အချက် အလက် အယူအဆတွင်မဆို လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် သက်ရောက်လျက်ရှိ သည်။

၄။" နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်မရှိဘဲ ... " - လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည် နိုင်ငံ တော်နယ်နိမိတ်ဘောင်များအားဖြင့် ကန့်သတ်ခံရခြင်းမရှိပါ ။ နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင် င်သားများကို အခြားနိုင်ငံများဆီမှ (သို့မဟုတ်) အခြားနိုင်ငံများဆီသို့ သတင်းအချက် အ လက်များ ရှာဖွေ၊ လက်ခံ ပြီး တာဆင့် ပြန်လည်ဖြန့်ဝေနိုင်ရန် ခွင့်ပြုပေးထားရမည်။

၅။" မည်သည့်မီဒီယာမှတာဆင့် နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စာဖြင့် (သို့မဟုတ်) ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်း ဖြင့် ဖြစ် စေ ၊

အနုပညာပုံစံဖြင့်ဖြစ်စေ ... " - နိုင်ငံသားတို့သည် မည်သို့သော အစဉ်အလာမီဒီယာ (သို့မဟုတ်) လူမှုကွန်ယက်မီဒီယာများ ၊ အနုပညာလက်ရာများနှင့် လူထုတွေ့ ဆုံပွဲများ မှမဆို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် တာဆင့်ဖော်ပြရန် ခွင့်ပြုထားခြင်းခံရမည်။

အကြောင်းအရာကန့် သတ်ချက်ဆိုင် ရာယေဘုယျစည်းမျဉ်းများ

General rules on content restrictions

Can the right to freedom of expression be restricted?

Yes. Article 19 paragraph 3 of the ICCPR allows for expression to be restricted. It provides that the existence of the right carries with it special duties and responsibilities. The right is subject to certain restrictions.

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ်၍ရနိုင်ပါသလား။

မှန်ပါသည်။ ICCPR ၏ အပိုဒ် ၁၉ ၊ စာပိုဒ် (၃)က လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို ကန့်သတ်ရန် ခွင့်ပြုထားပါသည်။ အခွင့်အရေးဆိုသည် ၎င်း၏ အထူးတာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများကိုပါ တဆက်တည်း ဆောင်ရွက်ကြောင်း ၎င်းစာပိုဒ်မှ ဖော်ပြထားသည်။ အခွင့်အရေးက ကန့်သတ်ခံ ရနိုင်သည်။

Who can restrict expression?

Normally expression is restricted by state bodies. It can be the legislator (by adopting a law on defamation, for example) or by a media regulator (by not revoking a broadcast licence) or by a police officer (by seizing the leaflets which are being distributed by a protester).

International human rights law provides protection of expression against actions of state bodies. In General Comment 34 the UNHRC set out that “[a]ll branches of the State (executive, legislative and judicial) and

other public or governmental authorities, at whatever level – national, regional or local – are in a position to engage the responsibility of the State party”.

ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို မည်သူက ထိန်းချုပ်နိုင်သနည်း။

ပုံမှန်အားဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများမှ ထိန်းချုပ်ကြသည်။ ယင်းအဖွဲ့ သည် ဥပဒေပြုသူ (ဥပမာ- အသရေဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့်) ၊ သို့ မဟုတ် မီဒီယာစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေး (အသံလွှင့် လိုင်စင်တောင်းခံရခြင်းကို ပယ်ဖျက်ခြင်းမရှိ ဘဲ) ၊ သို့မဟုတ် ရဲအရာရှိတစ်ဦး (ကန့် ကွက်ဆန္ဒပွဲတွင်ပါဝင်သူမှ ဖြန့် ဝေသော ပုံနှိပ်စာရွက်များ အား သိမ်းဆည်းခြင်းအားဖြင့်) ဖြစ်နိုင်သည်။

နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေက နိုင်ငံအဖွဲ့ စည်းများ၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆန့်ကျင်သည့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုအား အကာအကွယ်ပြုရန် ထောက်ပံ့ထားသည်။ အထွေထွေသုံးသပ်ချက် ၃၄ တွင် UNHCR မှ ထုတ်ပြန်ထားသည်မှာ – “နိုင်ငံတော်ကဏ္ဍများ (တည်ဆောက်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေး ၊ တရားစီရင်ရေး) နှင့် အခြား လူ့ထု(သို့မဟုတ်) အစိုးရ အာဏာပိုင်များသည် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဖြစ်စေ၊ ဒေသတွင်းအဆင့်ဖြစ်စေ (မည်သည့်အဆင့်၌မဆို) နိုင်ငံတော်ပါတီ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ ကို ချိတ်ဆက်ပေးရန် တာဝန်ရှိလေသည် ”

Are there criteria for restriction of expression?

Yes. Article 19 paragraph 3 of the ICCPR provides that the right to freedom of expression may be subject to certain restrictions but “these shall only be such as are provide by law and are necessary:

- a. For respect of the rights or reputations of others;
- b. For the protection of national security or of public order (ordre public), or of public health or morals.”

It means that all limitations on free speech must meet three requirements:

1. The restrictions must be set out in law. Normally freedom of expression is restricted through laws specially designed for protection of reputation (defamation laws) or national security (for example, terrorism laws) or public morals (for example, laws against obscenity or pornography);
2. The restriction should pursue only one of the following interests: to ensure respect of the rights or reputation of others or to protect of national security, public order, public health or public morals.

Restrictions on the right to freedom of expression for the protection on other grounds is not permissible under international law. For example, desire to shield institutions such as the army or the administration or religion from criticism can never justify limitations on free speech. Likewise the UN Human Rights Committee has expressed concern regarding laws

on such matters as lack of respect for authority, protection of the reputation of monarch or heads of state, disrespect for flags and symbols.

3. Any restriction on the right to freedom of expression be necessary for the protection of the rights of others or the other legitimate interests. It means that legislators and the law enforcement bodies should always balance between the right to freedom of expression and other rights and interests and consider if the restriction of the first is necessary. The great majority of cases of violations of the right of freedom of expression are a result of the failure of legislators or law enforcement bodies to consider the question of necessity.

Furthermore, international courts have set out few qualitative requirements that the public authority must demonstrate to justify that a restriction on the right to freedom of expression is necessary. The state must demonstrate that:

1. The restriction is in response to a pressing social need, not merely convenience or usefulness. For example, there is no pressing social need for the prosecutor to initiate criminal proceedings for defamation of a state official if there is no complaint by the official.
2. If there exists an alternative measure which would accomplish the same goal in a way less intrusive to the right to freedom of expression, the chosen measure is not in fact “necessary”. For example,

shutting down a newspaper for defamation is excessive, a retraction, or perhaps a combination of a retraction and a warning or a modest fine, would adequately protect the defamed person's reputation.

3. The impact of restriction must be proportionate, meaning that the harm to freedom of expression caused by the restriction must not outweigh its benefits to the interest it is directed at. For example imprisonment for defamation has been found by international courts to be a disproportionate restriction of freedom of expression.

When the restriction does not apply to one of these requirements it is not necessary.

ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ်ရာတွင် စံသတ်မှတ်ချက်များ ရှိပါသလား ။

ဟုတ်ကဲ့။ ICCPR ၏ အပိုဒ် ၁၉ ၊ စာပိုဒ် (၃) တွင် ထောက်ပံ့ဖော်ပြထားသည်မှာ လွတ် လပ် စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည် ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ခံ ရနိုင်သည်ဆိုသော်လည်း “ ၎င်းကန့်သတ်ချက် များသည် ဥပဒေကြောင်းအရ နှင့် လိုအပ်ချက်အရသာ ဖြစ်ရမည် ” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

- a) အခြားသူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အခွင့်အရေးကို လေးစားရန်အတွက်။
- b) နိုင်ငံတော်လိုခြံရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး (သို့မဟုတ်) ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး နှင့် လူ့ကျင့်ဝတ် ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်အတွက်။

လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခြင်းအပေါ်ရှိ

ကန့်သတ်မှုများအားလုံးသည် လိုအပ်ချက် (၃) ချဖြင့် ကိုက်ညီရ မည်ဟု ဆိုလိုသည်။

၁။ ကန့်သတ်မှုများကို ဥပဒေဘောင်အတွင်း ချမှတ်ရမည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ် ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို လူ့ဂုဏ်သိက္ခာအားကာကွယ်ရန် အတွက် အထူးဖော်ဆောင် သတ် မှတ်ထားသော ဥပဒေများ (အသေပျောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ)၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး (ဥပမာ- နိုင်ငံရေးတွင် အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ)၊ သို့မဟုတ် လူ့ကျင့်ဝတ်စံနှုန်း (ဥပမာ- စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသည့် စကား၊ အပြုအမူ သို့မဟုတ် လိင်စိတ်ထကြွစေရန် နှိုး ဆော်သည့် ဖော်ပြချက်များဆိုင်ရာ ဥပဒေများ) စသည့် တို့မှ တဆင့် ထိန်းချုပ်ကန့် သတ် ကြသည်။

၂။ ကန့်သတ်မှုကို အောက်ပါ အကျိုးများမှ တစ်ခုအတွက်သာ ကြိုးပမ်းသင့်သည်။ အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားရန် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ လူထုကျန်းမာရေး (သို့မဟုတ်) လူ့ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းများကို အကာ အကွယ်ပြုအာမခံချက်ပေးနိုင်ရန် ။

အခြားသောအကြောင်းခြင်းရာများအပေါ်တွင် အခြေခံပြီး လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြော ဆို ခွင့်ကို ကန့်သတ်ခြင်းမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိချေ။ ဥပမာ- စစ်တပ် ၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း သို့မဟုတ်ဘာသာရေးကို ဝေဖန်ခြင်းကိုသို့ ခိုင်မာသည့် ဓလေ့ထုံးစံများ အား ကာကွယ်လိုသည့်ဆန္ဒမှာ လွတ်လပ်သောအသံကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ခြင်းရန် အ ကြောင်းပြ ညွှန်ကြားကောင်းဘယ်သောအခါမျှဖြစ်လိ မ့်မည်မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ပင် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအားမလေးမစားလုပ်ခြင်း၊ နိုင်ငံအကြီးအ ကဲ (သို့မဟုတ်) ဘုရင်၏ ဂုဏ်သိက္ခာ အား ကာကွယ်မှုမရှိခြင်း ၊ အလံနဲ့ သင်္ကေတများအား မရှိမသေပြုမှုခြင်းဆိုင်

ရာ ဥပဒေ များနှင့် ပတ်သတ်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးကော်မတီမှ ၎င်း၏ စိုးရိမ်မှုအား ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

၃။အခြားသူများ၏အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ခြင်းအတွက် (သို့မဟုတ်) ဥပဒေက ခွင့်ပြု ထားသောအခြားအကျိုးကျေးဇူးများအ တွက် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအား ကန့်သတ်သည့် မည်သည့်ကန့်သတ်ချက်မဆို လိုအပ်ပါသည်။ ဥပဒေပြုသူများနှင့် တရားဥပ ဒေအားလိုက်နာရန် တွန်းအားပေးစေခိုင်းသ ည့်အဖွဲ့များသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြော ဆိုခွင့်နှင့် အခြားအခွင့်အရေးအကျိုးစီးပွားများအ ကြား အမြဲပင် ဘက်ညီညီ ဆောင်ရွက် သင့်ပြီး ပထမကန့်သတ်ချက်မှာ လိုအပ်မှုရှိရုံ လားဟု လေးလေးနက်နက်စဉ်းစား သင့်ပေ သည်။ လွတ် လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အား ချိုးဖောက်သည့် အမှုအများစုမှာ ဥပဒေ ပြု သူများနှင့် ဥပဒေလိုက် နာရန်တွန်းအားပေးသည့်အဖွဲ့များမှ လိုအပ်ချက် မေးခွန်းများကို အာရုံစိုက်ဖို့ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်လေသည်။

ထို့ပြင် နိုင်ငံတကာတရားရုံးများမှ အရေးအတွက်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ ပြီး ဖြစ် သည်။ ယင်းမှာ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကိုကန့် သတ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း လူ့ထုဝန်ထမ်း အာဏာပိုင်များမှ ကျိုးကြောင်းမန်ကန်အောင် တိတိကျကျပြသရမည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်က အ ခိုင်အမာပြသရန်မှာ -

၁။ ကန့်သတ်ခြင်းသည် လူမှုအခြေခံလိုအပ်ချက်၏ဖိအားကို တုံ့ပြန်မှုပင်ဖြစ်သည်။ အဆင်ပြေ ရုံအသုံးကျင့်သက်သက်မျှသာမဟုတ်ပေ။ ဥပမာ- အစိုးရအရာရှိတစ်ဦး၏ အသေရောက်မှုကို အကယ်၍သာ တိုင်တန်းမည့်သူမရှိလျှင် တရားသူကြီးမှ အရေးယူဆောင်ရွက်မည်မဟုတ်ပါ။

၂။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို

မသိမသာနည်းလမ်းဖြင့် တူညီသောလိုရင်းကိုပဲ ရောက်ရှိပြည့်စုံစေမည့် တခြားရွေးချယ်စရာ ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုခုရှိလျှင် ရွေးချယ်ထား ပြီးသား ဆောင်ရွက်ချက်သည် အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်မဟုတ်ပါ။ ဥပမာ- အသေရေ ဖျက်ခြင်းကြောင့် သတင်းစာတစ်ခုကိုရပ်စဲလို က်ခြင်းသည် လိုအပ်တာထက်ပိုသော အရေး ယူမှုဖြစ်ပြီး ကန့်သတ်တားဆီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကန့်သတ်တားဆီးခြင်းနှင့် သတိပေးချက် ပေါင်းစပ်အပြစ်ပေးမှုဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင် ပြီး သို့မဟုတ်ပါကလည်း အကန့်သတ်ဖြင့် ဒဏ် ကြေးငွေပေးဆောင်ခိုင်းခြင်းတို့သည် အသေရေဖျက်ခံရသော လူပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်သိက္ခာ အ တွက် လက်ခံ၍ရသောအကာကွယ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

၃။ ကန့်သတ်တားဆီးခြင်းသည်အချိုးအစား ကျရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာကန့်သတ်ခြင်းကြောင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း အပေါ်တွင်ဖြစ်လာမည့်ဘေးအန္တရာယ်သည် ရရှိလာ မည့်အကျိုးတရားထက်မပိုစေရ။ ဥပမာ။ အသေရေဖျက်မှု ကို နိုင်ငံတ ရားရုံးများမှ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် အချိုးအစားမူတမူမရှိသ ည်ကိုတွေ့ရသည်။

ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှုသည် မည်သည့်အချိန်တွင် မရှိမဖြစ်မဟုတ်သော လိုအပ်ချက်များနှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ ရှိနေသနည်း ။

When should the content be restricted?

Because of the risk of abuse by state bodies of their powers, as a matter of principle any suppression of expression should be made after publication. In some countries (for example, USA and Argentina) any prior restraint to freedom of expression is forbidden by the constitution. ARTICLE

19 notes that systems of prior restraint whereby publications must be submitted to censors for clearance before being distributed have for some time now been unknown among democracies.

Prior restraints can be acceptable under international law only as a highly exceptional measure, taken only when a publication threatens grave harm, such as loss of life or serious harm to health, safety or the environment. An article deemed defamatory, blasphemous, obscene or overly critical of the government would rarely if ever meet this threshold. Any decisions for prior restraint should be triggered by complaints and taken by court. They should be subject to appeal too.

မည်သည့်အချိန်မှာ အကြောင်းအရာကို ကန့်သတ်သင့်သလဲ။

စည်းမျဉ်းမူအရ အာဏာရှိသော နိုင်ငံတော်အဆင့်အဖွဲ့စည်းများအားဖြင့်ပြုလုပ်သော ထိခိုက်နစ်နာစေမှုသည် အန္တရာယ်ရှိသောအခြေနေကို ဖြစ်ပေါ်စေသောကြောင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို ထုတ်ဝေပြီးမှသာ အဆိုးသတ်နှိမ်နင်းမှု ပြုလုပ်သင့်သည်။ အချို့နိုင်ငံများ (ဥပမာ- အမေရိကန်နှင့် အာဂျင်တီးနား) တွင် အခြေခံဥပဒေအရ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြော ဆိုခွင့်ကို ကြိုတင်ကန့် သတ်ထိန်းချုပ်မှုဟူသမျှ အား တားမြစ်ထားလေသည်။ Article 19 မှ ဖော်ပြသည်မှာ ထုတ်ဝေခြင်းကို ကန့်သတ်သော အကြို ထိန်းချုပ်မှုစနစ်များသည် ရှင်းလင်း ဖယ်ထုတ်မှုပြုရန်အတွက် ထုတ်ဝေခြင်းမပြုရမီမှာ ဆင်ဆာစနစ်၏ အရေးယူခြင်းကို ခံရပြီး ထိုစ နှစ်ကို ယနေ့ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများတွင်

အသိအမှတ်မပြုတော့ပေ။

နိုင်ငံတကာဥပဒေအောက်တွင် ထုတ်ဝေခြင်းသည် အသက်ဆုံးရှုံးခြင်း သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေး၊ လုံခြုံမှု နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ထိခိုက်စေသဖြင့် အန္တရာယ်ကြီးသော ထိခိုက်နာ ကျင့်စေမှု အဖြစ်ခြမ်းခြောက်နေသည့်အခါမှသာ အကြိုကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ခြင်းကို လက်ခံလိုရလေသည်။ အပိုဒ်တစ်ခုက သုံးသပ်ထားသည်မှာ အစိုးရအား အသေရေဖျက်ခြင်း၊ ကျိန်ဆိုခြင်း ၊ အပြစ်ရှာခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်မှသာ အကြိုကန့် သတ်ထိန်းချုပ်မှုကို ကြိုတွေ့ ရမည်ဖြစ်သည်။ မကျေမနပ်တိုင်တန်းချက်က ကြိုတင်ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ခြင်းကို ရုတ်တရတ်ဖြစ်ပေါ်စေပြီး တရားရုံးမှ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ စွဲချက်တင်ခံရသော သူများကလည်း အယူခံဝင်သင့်သည်။

အကြောင်းအရာကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှု၏ သီးခြားအမှုများ

Specific cases of content restriction

အသရေဖျက်ခြင်း

Defamation

What is defamation?

Defamation is the communication of a false statement of fact which damages reputation of a person.

This definition contains four elements. In order to be defamatory, a statement must:

- be false (see the section on the defence of the truth, below);
- be of a factual nature (see the section on the defence of opinion);
- cause damage; and
- this damage must be to the reputation of the person concerned, which in turn means that the statement in question must have been read, heard.

Example of defamation scenario: a newspaper publishes an article whose author alleges that a teacher at the local primary school gives alcohol to children. The allegation is defamatory because it is factual and damages the reputation of the teacher. If the court establishes that the statement is false it can find the article's author guilty of defamation.

အသရေဖျက်ခြင်းဟူသည်မှာ အဘယ်နည်း ။

အသရေဖျက်ခြင်းသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေသည့်

မှားယွင်းသော ဖော်ပြချက်အား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် အချက်လေးချက်ပါဝင်သည်။ အသရေဖျက်မှုတစ်ခု ဖြစ်စေရန် ဖော်ပြချက်သည်

- မှားယွင်းရမည် (အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အမှန်တရား၏ကာကွယ်မှု အပိုင်းတွင် ကြည့်ပါ)
- ဖြစ်ရပ်မှတ်ပေါ်တွင် အခြေပြုထားသော သဘာဝဖြစ်ရမည် (အယူအဆအားကာကွယ်ခြင်း အပိုင်းတွင် ကြည့်ပါ)
- ထိခိုက်ပျက်စီးစေမည်ဖြစ်ပြီး
- ယင်းထိခိုက်ပျက်စီးစေခြင်းသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိရမည်။ အပြန်အလှန်အဓိပ္ပါယ်မှာ မေးခွန်းပါ ဖော်ပြချက်အား ဖတ်ဖူး၊ ကြားဖူးပြီး ဖြစ်ရမည်။

အသရေဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာ ကြိုတင်တွေးဆထားမှု ဥပမာများ - သတင်းစာတစ်စောင်မှ သတင်း တစ်ပုဒ်ထုတ်ဝေသည်။ ယင်းသတင်းစာစာရေးသူ မှ ဒေသတွင်းမူလတန်းကျောင်းမှ ဆရာ တစ်ဦး သည် ကလေးများအား အရက်တိုက်သည်ဟု စွပ်စွဲထားသည်။ ထိုသတင်းသည် အမှန်တရားကို အခြေပြုရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပြီး ကျောင်းဆရာ၏ ဂုဏ်သိက္ခာအား ထိခိုက်နစ်နာစေသောကြောင့် ၎င်းစွပ်စွဲချက်သည် အသရေဖျက်မှုပင်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးမှ ယင်းဖော်ပြချက်သည် မှားယွင်း ကြောင်း သတင်းထုတ်ပြန်မည်ဆိုပါက

သတင်းရေးဆရာ၌ အသရေဖျက်သည့် အပြစ်ကို ရှာဖွေနိုင် မည်ဖြစ်သည်။

How is defamation regulated?

States protect reputation through defamation laws which provide for sanctions for those who unlawfully defame other persons. Broadly speaking, the term 'defamation law' is used to refer to any law related to the protection of individuals' reputation or feelings. All countries have defamation laws, although a range of terms are used to describe these, including libel, slander, insult, 'desacato' and so on.

In many countries, defamation is both a civil wrong and a criminal offence. The distinction between civil and criminal defamation laws reflects the wider division between civil and criminal law which exists in all legal systems. Criminal law generally deals with acts which are deemed to harm the general public interest, such as assault or robbery. Although such acts may take place between two individuals, they are considered to pose a risk to everyone in society, since everyone is at risk of being attacked or robbed if such actions are not sanctioned. If found guilty, the suspect can be required to make reparation to the community by paying a fine to the State, be punished through a prison term or have some other penalty imposed.

Civil law, on the other hand, is concerned with private disputes between individuals or organisations. It covers such matters as contracts, property ownership, labour

relations and family disputes, all of which are considered to be issues between the individuals involved. The purpose of the civil law is not to punish on behalf of society, but to restore the wronged party to their rightful situation. Civil courts can award compensation, but cannot impose fines or prison sentences.

အသရေဖျက်ခြင်းကိုမည်သို့ ထိန်းချုပ်မည်နည်း။

အခြားသူအပေါ် တရားမဝင် အသရေဖျက်သည့် လူများအား ခြိမ်းခြောက်အပြစ်ပေးရန် ထောက်ပံ့ ပေးထားသည့် အသရေဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများမှတစ်ဆင့် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာအား နှိပ်စက်မှု အ ကာအကွယ်ပေးထားသည်။ ကျယ်ပြန့်စွာပြောရမည်ဆိုလျှင် အသရေဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အ ဓိပ္ပာယ်မှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ခံစားချက်များအား ကာကွယ်မျှတခြင်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော မည်သည့်ဥပဒေကိုမဆို ဖော်ပြညွှန်းဆိုလေ့ရှိသည်။ မဟုတ်မမှန် သိက္ခာကျ သည့် အရေးအသား ၊ သိက္ခာကျအောင် မဟုတ်မမှန်လုပ်ကြံပြောဆိုခြင်း ၊ ဇာတိကားခြင်းစသည်တို့ အပေါ်အဝင် စကားလုံး အဓိပ္ပာယ်၏ ကွဲပြားခြားနားချက်များကို ခွဲခြားသတ်မှတ်လေ့ရှိသော်လည်း နိုင်ငံတိုင်း၌မူ အသရေဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေသတ်မှတ်ချက်များ ရှိကြလေသည်။

တိုင်းပြည်အတော်များများမှာ အသရေဖျက်ခြင်းသည် လူမှုရေးဆိုင်ရာမှားယွင်းမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှု ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်မညီသောလုပ်ရပ် နှစ်မျိုးလုံးပင်ဖြစ်သည်။ တရားမမှုဆိုင်ရာ အသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေ နှင့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ အသရေဖျက်ခြင်းဥပဒေတို့ကြား ကွာခြားချက်မှာ ဥပဒေအခြေပြု စ နှစ်များတွင်တည်ရှိနေသော

တရားမမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှုဥပဒေတို့ကြား ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် သဘော ထားကြွပြားချက်ကို ထင်ဟပ်လျက်ရှိသည်။ ရာဇဝတ်မှုဥပဒေသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ရုတ်တရတ် တိုက်ခိုက်မှုနှင့် စားပြမှုကဲ့သို့ အတွေ့တွေ့သောပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေသည်ဟု သုံးသပ် ခြင်းခံထားရသော အပြုမူများနှင့် ဆက်နွယ်ပတ်သတ်နေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အပြုအမူများသည် လူနစ်ဦးကြားတွင် ဖြစ်ပွားကောင်းဖြစ်ပွားနိုင်သော်လည်း ထိုအပြုအမူများအားပိတ်ဆို့မထားလျှင် လူတိုင်းသည် တိုက်ခိုက်ခံရခြင်း (သို့မဟုတ်) စားပြတိုက်ခံရခြင်းဆိုသည့် အန္တရာယ်အနေအထားကို ကြိုတွေ့နိုင်ချေရှိသောကြောင့် ၎င်းအပြုအမူတို့သည် လူ့အဖွဲ့စည်းတွင်းရှိ လူတိုင်းကို အန္တရာယ်ရှိသော အခြေနေအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းခံရသည်။ အပြစ်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိလျှင် အပြစ်ကျူး လူနစ်သည်ဟု သံသယရှိခံရသူသည် နိုင်ငံတော်သို့ ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ခြင်းဖြင့် လူထုကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေခြင်းအ တွက် အလျော်ပေးရန်လိုအပ်ပြီး ထောက်ခံချခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားသော ပြစ် ဒဏ်ကိုချမှတ်ခြင်းဖြင့်လည်း အပြစ်ပေးခံရနိုင်သည်။

အခြားတဖက်တွင်လည်း Civil Law (တရားမမှု) သည် လူ့အချင်းချင်းကြား (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့စည်း များကြားရှိ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ သဘောထားကွဲလွဲအငြင်းပွားခြင်းများနှင့် ပတ်သတ်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းတွင် စာချုပ်စာတမ်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှု၊ အလုပ်သမားရေးရာ နှင့် မိသားစုအငြင်းပွားမှုများကဲ့သို့ ကိစ္စရပ်များအားလုံးပါဝင်သည်။ တရားမမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူ့အဖွဲ့စည်းကိုယ်စား အပြစ် ပေးရန်သာမဟုတ်။ မှားယွင်းမှုများအား အဖြစ်မှန်အခြေနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိစေရန်လည်း ဖြစ် လေသည်။ တရားမမှုဆိုင်ရာ တရားရုံးများသည် လျော်ကြေးရရှိနိုင်သော်လည်း ဒဏ်ငွေ (သို့မဟုတ်) ထောင်ဒဏ်များ မချမှတ်နိုင်ချေ။

What is the difference between defamation and hate speech?

Hate speech laws are laws which prohibit statements which incite discrimination, hostility or violence against a group with a shared identity, such as nationality, race or religion. In some cases, the term 'group defamation' is used to refer to such laws. There are, however, two important differences with defamation laws: first, hate speech laws are intended to protect the safety and social equality of vulnerable groups, rather than their reputation; and second, hate speech laws protect groups of people, identified by certain shared characteristics, rather than individuals or legal persons (such as businesses or non-profit organisations).

အသရေဖျက်ခြင်းနှင့် အမှန်းစကားကြား ကွာခြားချက်မှာ အဘယ်နည်း။

အမှန်းစကားဆိုရာဥပဒေများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ၊ မခင်မင်မရင်းနှီးသောအပြုအမူ (သို့မဟုတ်) အမျိုးသားရေး၊ လူမျိုး၊ ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ကွဲပြားသော အုပ်စုတစ်စုအားဆန့်ကျင်မှုတို့ကို တွန်းအားပေးလှုံ့ဆော်သည့် ဖော်ပြချက်များကို တားမြစ်ထားသော ဥပဒေဖြစ်သည်။ တချို့သော ကိစ္စများတွင် အုပ်စုလိုက်အသရေဖျက်ခြင်းဆိုသည့် ဝေါဟာရမှာ ထို ဥပဒေများကို ရည်ညွှန်းလေ့ရှိသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အသရေဖျက်ခြင်းနှင့် ယှဉ်လျှင် ၎င်းတွင် အရေးကြီးသောကွဲပြားခြားနားချက် (၂) ချက်ရှိလေသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ အမှန်းစကားဥပဒေများသည် အားအင်နည်းပါးသော အုပ်စု၏ ဂုဏ်သိက္ခာထက် ၎င်းတို့၏ လုံခြုံရေးနှင့်

လူမှုရေးတန်းတူညီမျှမှုကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အမိန့်စကားဥပဒေများသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းနှင့် စီးပွားရေး (သို့မဟုတ်) အကျိုးမြတ်မယူသောအဖွဲ့စည်းများစသည်တို့ကိုသို့ တရားဥပဒေဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များထက် အလေ့အထ စရိုက်လက်ကားမတူကွဲပြားစွာတည်ရှိနေသောလူ အုပ်စုများကို အကာကွယ်ပေးထားသည်။

What is the difference between defamation and blasphemy?

Blasphemy laws are laws which prohibit the denial or mockery of religion(s). The difference with defamation laws is again that blasphemy laws do not specifically protect individuals or even the reputation of the religion. Rather, they protect the sensitivities of adherents to the religion.

အသရေဖျက်ခြင်းနှင့် ဘာသာရေးနှင့် ဆက်ဆိုင်သောကျိန်ဆဲခြင်းတို့ကြားခြားနားချက်မှာ အဘယ်နည်း ။

ဘာသာရေးအားကျိန်ဆဲခြင်းဥပဒေများမှာ ဘာသာရေးအားငြင်းဆန်ခြင်းနှင့် လှောင်ပြောင်သရော်ခြင်းတို့အား တားမြစ်ထားသည်။ အသရေဖျက်ခြင်းဥပဒေနှင့် ကွာခြားချက်မှာ ဘာသာရေးအားကျိန်ဆဲခြင်းဥပဒေများသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီကိုမကာကွယ်ရုံမဟုတ်ဘဲ ဘာသာတရား၏ ဂုဏ်သိက္ခာအားလည်းမကာကွယ်ပါ။ ထိုအရာများထက် ဘာသာရေးအား ထောက်ခံအားပေးသူများ၏ ထိလွယ်ရှလွယ်ခံစားချက်များကိုသာ ကာကွယ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

What are the problems with defamation laws?

The UN Human Right Committee has recognised the threat posed by criminal defamation laws and have recommended that they should be abolished. It has criticised the existence of law protecting the reputation or honour of heads of state and of the honour of public officials because such law are not necessary in a democratic society and have a chilling effect on free expression

The UN Human Rights Committee has also criticised excessive penalties in defamation cases and declared that imprisonment is never an appropriate penalty. It held that prolonged trials for defamation have a chilling effect that may unduly restrict the exercise of freedom of expression of the person concerned and others.

Why is criminal defamation problematic?

One of the main concerns with criminal defamation is the serious chilling effect it exerts on freedom of expression. Criminal defamation laws can lead to the imposition of harsh sanctions, such as a prison sentence, a hefty fine or, in the case of journalists, suspension of the right to practise their profession. Even if the maximum penalties are low, criminal defamation can still cast a long shadow: individuals prosecuted under it face the possibility of being arrested by the police, held in pre-trial detention and subjected to a criminal trial. Even if the court imposes only a minor fine, they may be burdened with a criminal record and face the social stigma associated with this.

The chilling effect of criminal defamation laws is significantly exacerbated due to the fact that, in many countries, it is powerful social actors – such as government officials, senior civil servants or prominent businessmen – who bring the vast majority of cases. These individuals seek to abuse such laws to protect themselves from criticism or from the disclosure of embarrassing but truthful facts.

Another key objection to criminal defamation laws is that the goal of protecting individuals' reputations can effectively be accomplished through the civil law. This is borne out by the experience of countries which have abolished or no longer use their criminal defamation laws. This raises serious doubts as to whether criminal defamation laws, by nature a more heavy-handed instrument, are justifiable since, as noted above, the least intrusive effective restriction must always be preferred.

Criminal defamation laws are also criticised on other grounds. Defamation is arguably a private matter between two individuals, with which the State should not concern itself. Furthermore, a criminal conviction will usually not provide the defamed person with any compensation, since in most legal systems fines go directly into the State's pocket.

In line with the criticism on criminal defamation laws by UN bodies in the recent years many countries abolished these laws in favour of civil defamation.

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအာသရေဖျက်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်ခက်ခဲသနည်း။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအာသရေဖျက်ခြင်းတွင်အဓိကပြဿနာများအနက် ပြဿနာတစ်ခုမှာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်မှုအပေါ် အသုံးပြုသော ပြင်းထန်သည့်အေးစက်သော အကျိုးသက် ရောက်မှုပင်ဖြစ် သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအာသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများသည် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း၊ ကြီးလေးသော ငွေဒဏ် ချမှတ်ခြင်းနှင့် သတင်းစာဆရာများအမှု တွင် ယင်းတို့၏လုပ်ငန်း တာဝန် များဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို ဆိုင်းငံ့ခံရခြင်း စသည့်ပြင်းထန်သောအရေးယူခြင်း များ သို့ ဦးတည်သွားနိုင် သည်။ အမြင့်ဆုံးဆုံးပြစ်ဒဏ်သည် န်လျှင်သော်မှပြစ်မှုဆိုင်ရာ အာသရေ ဖျက်ခြင်းသည် ရှည်လျား သော အရိပ်ထင်နေသေးသည်။ ဤ ဥပဒေအရတရားစွဲဆိုခြင်း ခံရသော အသီးသီးသော ပုဂ္ဂိုလ် များသည် ရဲတပ်ဖွဲ့၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရနိုင်ပြီး ၊ တရားမစွဲဆိုမှာပင် ပြစ်မှုကြောင်းအရ အချုပ်ခံ ရနိုင် သည်။ တရားရုံးမှ ဒဏ်ငွေအနည်းအကျဉ်းချမှတ်သော်လည်း လည်းကောင်းတို့ သည် ပြစ်မှုမှတ် တမ်းအတင်ခံရပြီး ဤ ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ လူမှုရေးအခဲစက်စွန်းထင်ခြင်းခံရသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအာသရေဖျက်ခြင်းဥပဒေများ၏အေးစက်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် အောက်ပါ အချက်များကြောင့် သိသာစွာ ပိုမိုဆိုးဝါးစေသည်။ နိုင်ငံအများတွင်အမှုအများစု ပေါ်ပေါက်စေသော သူများမှ အာဏာရှိသော လူမှုရေးကဏ္ဍ ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသော အစိုးရ အရာရှိများ ၊ အကြီး တန်းပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းများ သို့မဟုတ် အရေးပါ ထင်ရှားသော စီးပွားရေး သမားများ ဖြစ်နေ ကြ သည်။ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်အသီး သီးသည် သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဝေဖန်မှု သို့မဟုတ် အမှန်တရားကိုဖော် ထုတ်ခြင်းဖြင့် အကျပ်ရိုက်စေမည့် ဘေးမှ အကာအကွယ်ရရှိရန် ဤ ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်

တတ်ကြသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများ၏အခြားအဓိက ရည်မှန်းချက်မှာ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးခြင်း၏ နာမည်ဂုဏ်သတင်းကို တရားမဥပဒေမှတစ်ဆင့် ထိရောက်စွာ အောင်မြင်စွာ ကာ ကွယ်ရန် ရည်မှန်းသည် ။ ဤအရာကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများကို ပယ်ဖျက် သော သို့မဟုတ် ဆက်လက်အသုံးမပြုတော့သော နိုင်ငံ များ၏ အတွေ့အကြုံများက ထောက်ခံ သည်။ ဤ ကိစ္စရပ်များက ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများသည် သဘာဝအားဖြင့် ပိုမို ရက်စက်သော ကရိယာအဖြစ်အသုံးပြုရန် သင့်လျော်ခြင်းရှိ မရှိ အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အနှံ့ဆုံး သက်ရောက်မှု ရှိသော ဥပဒေကိုသာ အမြဲလိုအပ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများ ကိုအခြားအချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ လည်းဝေဖန်ကြသည်။ အသရေဖျက်ခြင်းတွင် နိုင်ငံမှ ပါဝင် ပတ်သက်ခြင်းမပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ် ဦးအကြား ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်ကို အငြင်းအခုံ ပြု နိုင် သည်။ ထို့ပြင် ပြစ်မှုကြောင်းအရ ပြစ်ဒဏ်ထင်ရှားစီရင်ရာ၌ အသရေဖျက်ခံရသူ အပေါ်ပုံမှန် အား ဖြင့်နှစ်နာကြေး ပေးလေ့မရှိပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အများစုဖြစ်သော တရားဥပဒေစနစ်တွင် ချမှတ်သော ငွေဒဏ်များသည် နိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာထဲသို့ တိုက်ရိုက်ရောက်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများအပေါ် ဝေဖန်ခြင်း နှင့် အညီ နိုင်ငံအများအပြားသည် မကြာမီနှစ်များ အတွင်း တရားမ အသေရေဖျက်မှုကို အသား ပေးထောက်ခံခြင်းဖြင့် ဤ ဥပဒေများကို ပယ်ဖျက်ကြပြီးဖြစ်သည်။

If criminal defamation cannot be immediately abolished, what interim measures should be

adopted to guarantee the right to freedom of expression?

ARTICLE 19 argues that all criminal defamation laws breach the guarantee of freedom of expression. However, in recognition of the fact that many countries do have criminal defamation laws which are unlikely to be repealed in the very near future, it has suggested interim measures to attenuate their impact until they are abolished:

- i. no-one should be convicted for criminal defamation unless the party claiming to be defamed proves, beyond a reasonable doubt, the presence of all the elements of the offence, as set out below;
- ii. the offence of criminal defamation shall not be made out unless it has been proven that the impugned statements are false, that they were made with actual knowledge of falsity, or recklessness as to whether or not they were false, and that they were made with a specific intention to cause harm to the party claiming to be defamed;
- iii. public authorities, including police and public prosecutors, should take no part in the initiation or prosecution of criminal defamation cases, regardless of the status of the party claiming to have been defamed, even if he or she is a senior public official;
- iv. prison sentences, suspended prison sentences, suspension of the right to express oneself through any particular

form of media, or to practise journalism or any other profession, excessive fines and other harsh criminal penalties should never be available as a sanction for breach of defamation laws, no matter how egregious or blatant the defamatory statement.

အကယ်၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အသရေဖျက်ခြင်းကို ချက်ခြင်းမပယ်ဖျက်နိုင်ပါက လွပ်လပ်စွာဖော်ထုတ် ခွင့်ကိုအာမခံသော မည်သည့်ကြားဖြတ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုကို ယာယီလက်ခံနိုင်မည်နည်း။

ပုဒ်မ(၁၉)တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေအားလုံးသည် လွပ်လပ်စွာဖော်ထုတ် ခွင့်အာမခံချက်ကို ချိုးဖောက်သည်ဟု တောင်းဆိုသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံအများတွင် မကြာမီကာလ အတွင်းရုပ်သိမ်းဖွယ်ရာမရှိသေးသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်ခြင်း ဥပဒေများရှိနေသေးကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပြီး၊ ဖော်ပြပုံဥပဒေများကို မပယ်ဖျက်မီတိုင်အောင် အကျိုးသက်ရောက်မှု လျော့ပါး စေသော ကြားဖြတ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုကို အကြံပြုသည်။

၁။ အောက်တွင်ဖော်ပြသည့်အတိုင်းကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသော သံသယကိုကျော်လွန်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်း တင်ပြမှုကို ကျော်လွန်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အသရေဖျက်ခြင်းခံရသူက အသရေဖျက်ခံရကြောင်း သက်သေ မပြနိုင်ခဲ့လျှင် မည်သူတစ်စုံတစ်ဦးကိုမျှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက်မှု ဖြင့် အပြစ်မစီရင်ရ ။

၂။ အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာအရ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကို ထုတ်ဆိုချက်များ မှားယွင်းကြောင်း သက်သေ မပြနိုင်မခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ မှားယွင်းကြောင်း

အမှန်သိလျက်နှင့် သော်လည်းကောင်း၊ မဆင်မခြင်မှုကြောင့်မှားယွင်းခြင်း သို့မဟုတ် အသရေဖျက်ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် အပေါ် အသရေပျက်အောင် တမင်ရည်ရွယ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ် လျှင် ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်းမပြုရ။

၃။ အသရေဖျက်ခြင်းခံရသည်ဟု တိုင်တန်းသူ သို့မဟုတ် သူမသည် အကြီးတန်းအစိုးရ အရာရှိဖြစ် နေစေကာမူ ယင်း၏ အဆင့်အတန်းကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားပဲ ရဲနှင့်တရားလို အကျိုးဆောင်များအပါအဝင် လူထုအာဏာပိုင်များသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအသရေဖျက် မှုဖြင့် စွဲဆိုသော အမှုများတွင် ပါဝင်ခြင်းမပြုရ။

၄။ အသရေဖျက်သောရေးသားချက်သည် မည်မျှပင် စံတင်လောက်အောင် ထင်ရှားစေကာမူ အသရေဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေကိုချိုးဖောက်ခြင်းအတွက် ထောင်ဒဏ် ချမှတ်ခြင်း၊ ဆိုင်းငံ့ထောင်ဒဏ် ချမှတ်ခြင်း၊ သတင်းမီဒီယာများမှ သီးသန့်ခံစံဖြင့်ဖော်ပြခွင့်ကို ဆိုင်းငံ့ခြင်း၊ သတင်းနည်းပညာ လိုက်နာခြင်း သို့မဟုတ် အခြားကျွမ်းကျင်မှုဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်းကို ဆိုင်းငံ့ခြင်း ၊ လွန်ကဲသော ငွေဒဏ် ချမှတ်ခြင်းနှင့် အခြားပြင်းထန်သော ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခြင်း မည်သည့်အခါမျှမပြုရ ။

How to establish the balance between the right to freedom of expression and defamation?

When determining whether freedom of expression should be restricted for the protection of reputation judges should take into account the three-part test set out in Article 19 of the ICCPR (see the previous section). In particular they should consider whether the decision in favour of reputation as well as the sanction imposed

are truly necessary for the protection of the reputation. We recall that the requirement of 'necessity' imposes strict quality controls on laws which restrict freedom of expression:

- First, a restriction on free speech must be in response to a pressing social need, not merely a matter of convenience.
- Second, the least intrusive measure which would achieve the pressing social need must be employed since a more intrusive measure would not be necessary if a less intrusive option were available. For example, shutting down a newspaper for defamation is excessive; other remedies, such as a retraction or a modest damage award, provide adequate protection for reputation.
- Third, the impact of restrictions must be proportionate, meaning that a measure's harm to freedom of expression must not outweigh the benefits to the interest it aims to serve. A restriction which provides limited protection to a person's reputation but which seriously undermines freedom of expression would not meet this standard.

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်နှင့် အသရေဖျက်မှုအကြား ဟန့်ချက်ညီစေ အောင်မည်သို့ ဖန်တီးမည်နည်း။

နာမည်ဂုဏ်သတင်းကိုကာကွယ်ရန်အတွက်

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်ကို ကန့်သတ်ရန် စဉ်းစား သုံးသပ်ရာတွင်၊ တရားသူကြီးများသည် ICCPR (အထက်ကအခန်းကို ကြည့်ပါ) ၏ ပုဒ်မ ၁၉ ပါ အပိုင်းသုံးပိုင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ အထူးသဖြင့် သူတို့သည် နာမည်ဂုဏ်သတင်း ကိုဦးစား ပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက် ဟုတ်မဟုတ်နှင့် ပြစ်ဒဏ်သည် နာမည်ဂုဏ်သတင်းကိုကာကွယ်ရန် အ မှန်တကယ်လိုအပ်ခြင်းရှိမရှိ သုံးသပ်ရမည်။ "လိုအပ်ခြင်း" ခြောက်ရန် လိုအပ်သော အခြေအနေ ဆိုသည်မှာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခွင့်ကိုကန့်သတ်သော တိကျသည့် ထိန်းကွပ်မှုကို သတ်မှတ် ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ် တို့ပြန်လည် သတိရသည်။

- ပထမအနေဖြင့် လွတ်လပ်စွာဟောပြောခြင်းအပေါ် တားမြစ်ခြင်းသည် အရေးတကြီး လူမှုရေးလိုအပ်ချက်ကို တုံ့ပြန်ခြင်းဖြစ်ရပြီး အဆင်ပြေမှုဖြစ်ရမှုအတွက် မဖြစ်ရ။
- ဒုတိယအနေဖြင့် အရေးတကြီး လူမှုရေးလိုအပ်ချက်ကို အောင်မြင်မှုရရှိစေမည့်အနောက် အယုတ် အနည်း ဆုံးဖြစ်သော ဆောင်ရွက်မှုကို အသုံးပြုရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အနှောင့်အယှက် အနည်းဆုံးဆုံးဖြတ်မှုကို ရရှိနိုင်ပါက အနှောင့်အယှက် ပိုများသော ဆုံးဖြတ်ချက် မလိုအပ်တော့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- သတင်းစာတစ်စောင်ကို အသရေဖျက်မှုကြောင့် ပိတ်ပင်ခြင်းသည် လွန်ကဲစွာ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပိတ်ပင်ခြင်းအမိန့်ကို ပြန်ရုတ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် အသင့်အတင့်သော နစ်နာ ဆုံးရှုံးမှု အတွက် ပြန်လျော်ခြင်း ၊ နာမည် ဂုဏ်သတင်းအတွက် သင့်လျော်သော ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်း စသည့် အခြားသော သက်သာခွင့်ကို ပြုလုပ်ပေးခြင်းမျိုး ။

- တတိယအနေဖြင့် ကန့်သတ် တားမြစ်ခြင်းများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် အချိုးကျဖြစ်ရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခြင်းအရ ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် နှစ်နှာခြင်းသည် ပြုလုပ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်၏ အကျိုးအမြတ်ကို မကျော်လွန်ရ။ လူတစ်ဦး၏ နာမည်ဂုဏ်သတင်း ကန့်သတ် အကာကွယ်ပေးရန် တားမြစ်ပြီး လွတ်လပ်စွာ ဖော်ပြခွင့်ကို လေးလေးနက်နက် ဂရုစိုက်လျှင် ဤစံကို မှီမည်မဟုတ်ပါ။

What are the defences in defamation cases?

International law recognises the following defences in defamation cases:

- The defence of truth - nobody should be responsible for truthful statements.
- The defence of public interest - in cases involving matters of public interest, such as comments about public figures, General Comment No. 34 requires that consideration be given to "avoiding penalising untrue statements that have been published in error but without malice." In other words, the law should recognise that the public interest of freedom of expression may prevail over reputation and that the nature of information collection and distribution may lead to errors. These errors, which normally happen because journalists cannot wait until they are completely sure that every fact made available to

them is correct before publishing the story, should be ignored if author has not acted with malice. In cases of journalism, journalists can demonstrate that they have acted without malice by proving that in the preparation of their materials they have observed the professional standards and code of ethics. Judges should examine the whole text of the material to determine whether journalists acted with malice.

- Defence of opinion: International law differentiate between opinion and factual statements. Paragraph 9 of General Comment No. 34 specifies:
  - The right to hold opinions permits no exception or restriction;
  - No person may be subject to the impairment of any rights under the Covenant on the basis of his or her actual, perceived or supposed opinions;
  - All forms of opinion are protected, including opinions of a political, scientific, historic, moral or religious nature;
  - It is incompatible with international law to criminalise the holding of an opinion;
  - The harassment, intimidation or stigmatisation of a person, including arrest, detention, trial or imprisonment for reasons

of the opinions they may hold, constitutes a violation of the right to hold an opinion.

- Absolute and qualified privileges: There are certain forums in which the ability to speak freely is so vital that statements made there should never lead to liability for defamation. Such an absolute privilege should apply, for example, to statements made during judicial proceedings, statements before national and local parliaments and fair and accurate reports on such statements. Certain other types of statements should enjoy a qualified privilege; that is, they should be exempt from liability unless they can be shown to have been made with malice. This latter category should include statements which the speaker is under a legal, moral or social duty to make, such as reporting a suspected crime to the police.
- Words of others: Finally, journalists should not be held liable for reporting or reproducing the statements of others, so long as these statements have news value and the journalist refrains from endorsing them.

အသရေဖျက်မှုများတွင် ခုခံကာကွယ်ခြင်းများသည် မည်သည့်အရာများ ဖြစ်သနည်း။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေသည် အသရေဖျက်မှုများတွင် အောက်ပါခုခံကာကွယ်ခြင်းများကို အသိ

အမှတ်ပြုသည်။

- အမှန်တရားကို ခုခံကာကွယ်ခြင်း - မှန်ကန်သောရေးသားချက်များ အတွက် မည်သူ တစ်စုံတစ်ဦးမျှ တာဝန်မရှိစေရ ။
- အများအကျိုးစီးပွားကို ခုခံကာကွယ်ခြင်း။ ။ လူထုအကြားကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား မှတ်ချက်များပေးခြင်း စသည့်အများအကျိုးစီးပွား ပါဝင်ပတ်သက်သော အမှုများတွင် အထွေထွေ မှတ်ချက်အမှတ် (၃၄) က “ အငြိုးမပါသော မှားယွင်းစွာထုတ်ဝေသည့် မမှန်ကန်သော ရေးသားခြင်းများကို အပြစ်ပေးခြင်းမှရှောင်ကျဉ် ခြင်းကို သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ကြောင်းဖော်ပြသည်။ အခြားတစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရပါမူ အများအကျိုးစီးပွား အတွက် လွတ်လပ်စွာဖော်ပြခြင်းသည် နာမည်ဂုဏ်သတင်းကိုပြန် နှစ်စေပြီး သတင်းစု ဆောင်းခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်း သဘောသဘာဝက အမှားသို့ တွန်းပို့နိုင်ကြောင်း ကို ဥပဒေမှ အသိအမှတ် ပြုရမည်။ ဤသို့သော အမှားများသည် သာမန်အားဖြင့် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှိ သည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော်သတင်းသမား (ဂျာနယ်လစ်) များသည်ပုံနှိပ်ခြင်းမပြုမီ ယင်း တို့လက်ခံရရှိသောသတင်းအချက်အလက်အ တိုင်း ပြည့်စုံမှန်ကန်သည်ဟု အတည်ပြုရန် အချိန်မပေးနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ စာရေးသူက အငြိုးဖြင့် ရေးသားခြင်းမဟုတ်ပါက ယင်းကိစ္စကို လစ်လျူ ရှုနိုင်သည်။ စာနယ်ဇင်း ဆိုင်ရာအမှုများတွင် သတင်းစာဆရာများသည် သတင်းကို ပြင်ဆင်ရာတွင် သူတို့သည် ကွမ်းကျင်မှု အဆင့်အတန်းနှင့် သိက္ခာ ကျင့်ဝတ်ကို အငြိုးမပါပဲ လေ့လာလိုက်နာကြောင်း သက်သေပြနိုင်သည် ။ တရားသူကြီးများအနေဖြင့်

စာနယ်ဇင်းသမားများသည် အငြိုးဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဟုတ်မဟုတ်ကို ဆုံးဖြတ် သုံးသပ်ရန် အချက်အလက်အားလုံးကို စစ်ဆေးရမည်။

- ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ခုခံကာကွယ်ခြင်း။
 ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကာ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် အဖြစ်မှန် ရေးသားခြင်းကို ခွဲခြားသည် ။ အထွေထွေ မှတ်ချက် အမှတ် (၃၄) ၏အပိုဒ်(၉) တွင် အောက်ပါအတိုင်းသတ်မှတ် ပြဌာန်း ထားသည်။
  - ကင်းလွတ်ခွင့် သို့မဟုတ် တားမြစ် ကန့် သတ်ချက်မပါသော ထင်မြင်ယူဆခြင်းကို လက်ကိုင် ကျင့်သုံးခွင့်၊
  - မည်သူတစ်စုံတစ်ဦးမျှ ယင်း၏လက်ထွေး ၊ လေ့လာသိရှိမှုသို့မဟုတ် ထင်မြင်ယူဆချက် အပေါ် အခြေခံ၍ ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် ဤ ပဋိညာဉ်ပါ အခွင့်အရေးများ မှ အနှောက် အယှက် အဟန့်အတားမဖြစ်စေရ။
  - နိုင်ငံရေး၊ သိပ္ပံရေးရာ၊ သမိုင်းရေးရာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ သို့မဟုတ် ဘာသာရေးစသည့် ကိစ္စရပ်မျိုး နှင့်ပတ်သက်သော ထင်မြင်ယူဆချက်အားလုံးကို အကာအကွယ်ပေးသည်။
  - ထင်မြင်ယူဆချက် ကိုအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။
  - တစ်စုံတစ်ဦးအား ယင်း၏ ထင်မြင် မင်ယူဆမှုကြောင့်၊ ဖမ်းဆီးခြင်း

၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ တရားစွဲ ဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း အပါအဝင် အနှောက်အယှက်ပေးခြင်း ၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကဲ့ရဲ့ခြင်းများသည် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆခွင့်ကို ချိုးဖောက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

- သတ်မှတ်ချက်ပြည့်မီ၍အပြည့်အဝရရှိသော အခွင့်အရေးအချို့သော ဆွေးနွေးပွဲများတွင် လွတ်လပ်စွာပြောဆိုရန်မရှိမဖြစ်လို အပ်သဖြင့်၊ ယင်းသို့ပြောဆိုမှုအတွက် အသေဖြေချက် မှုအရ တာဝန်မရှိစေရ။ ဤသို့အပြည့်အဝရရှိသော အခွင့်အရေးကို ဥပမာအားဖြင့် တရားခွင့်တွင် ပြောဆိုချက်များ ၊ အမျိုးသားနှင့်ဒေသန္တရ လွတ်တော်တွင်ပြောဆိုချက် များနှင့် ယင်းပြောဆိုချက်၏ မူတ ချ် တိကျသော အစီရင်ခံစာများတွင်ရရှိရမည်။ အခြား သော ပြောဆိုရေးသားချက်များသည်လည်း သတ်မှတ်ချက်ပြည့်မီသော အခွင့် အရေးရရှိနိုင်သည်။ ဥပမာ ယင်းပြောဆိုရေးသားချက်သည် အငြိုးဖြင့် ရေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း သက်သေမပြုနိုင်သရွေ့ တာဝန်ရှိမှုမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရှိသည်။ ဤ ကင်းလွတ်ခွင့် သတ်မှတ်ချက်တွင် ပြောဆိုသူသည် တရားဥပဒေ ရေးရာကိစ္စ ၊ ကျင့်ဝတ်အရ သို့မဟုတ် လူမှုရေး တာဝန်ရှိမှု အရ ရံ တပ်ဖွဲ့ သို့ သံသယ ရှိသော မှုခင်းအတွက် သတင်းပေးခြင်းပါဝင်ရမည်။
- သူတပါး၏စကားလုံးဝေါဟာရများ၊ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စာနယ်ဇင်းသမားများသည် ဤပြောဆိုရေးသားချက်တွင် သတင်းတန်ဖိုးရှိခြင်းနှင့် အတည်ပြုရန် ရှောင်ကျဉ်ခြင်းမှ တပါးသူတပါး၏ ပြောဆိုရေးသားချက်များကို သတင်းပေးခြင်းသို့မဟုတ် ပြန်လည်

ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် တာဝန်မရှိစေရ။

Are politicians and other public officials entitled to a higher protection against defamation?

Vigorous debate about the functioning of public officials and the government lies at the heart of democracy. To ensure that this debate is pursued freely, uninhibited by fear of litigation, international courts have consistently held that public bodies and officials should tolerate a wider degree of criticism than ordinary citizens.

နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် အခြားလူထု အရာရှိများသည်အသရေဖျက်မှု စွဲဆိုခြင်းမှ အကာကွယ် ပိုမိုခံစားခွင့်ရှိသလား။

အစိုးရနှင့်လူထုအရာရှိများ၏ တာဝန်အပေါ်တက်ကြွစွာဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီ၏ နှလုံးသားတွင် တည်ရှိသည်။ ဤ ဆွေးနွေးပွဲသည် လွတ်လပ်မှုရှိကြောင်းသေချာစေရန်နှင့် တရားစွဲဆိုခံရခြင်းမှ စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိစေရန်၊ အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများ က အစိုးရအရာရှိများနှင့် လူထုအဖွဲ့ အစည်းများ အနေဖြင့် သာမန် ပြည်သူ့ပြည်သားများထက် ဝေဖန်မှုကို ပိုမိုသည်းခံရန် စဉ်ဆက်မပြတ်ပြောဆိုသည်။

Can public bodies such ministries sue for defamation?

Several established democracies do not allow public bodies to sue for defamation under any circumstances, both because of the danger to freedom of expression and because public bodies are not seen as

having a "reputation" entitled to protection. As abstract entities without a profit motive, they lack an emotional or financial interest in preventing damage to their good name. Moreover, it is improper for government to spend public money on defamation suits to defend its own reputation.

The UN Human Rights Committee has recommended the abolition of laws criminalising defamation of the State.

ဝန်ကြီးဌာနများစသည် လူထုအဖွဲ့ အစည်းများသည် အသရေဖျက်မှုအတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်သလား။

အချို့ သောဒီမိုကရေစီရရှိပြီးနိုင်ငံများ တွင် မည်သည့်အခြေအနေတွင်မျှ လူထုအဖွဲ့ အစည်းများ အား အသရေဖျက်မှုဖြင့်တရားစွဲဆိုရန်ခွင့်မပြုပါ။အကြောင်းမှာ လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ်ခွင့်အတွက် အန္တရာယ်ရှိခြင်းနှင့် လူထုအဖွဲ့ အစည်းများအနေဖြင့် ဂုဏ်သတင်းကာကွယ်ခြင်း အခွင့်အရေး မရရှိသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အမြတ်မရှိသော ယေဘုယျ သဘောဖြင့်ရပ်တည်သဖြင့် သူတို့ သည် မိမိတို့၏ နာမည်ကောင်းပျက်စီးခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ငွေကြေးအရသော်လည်းကောင်း၊ စိတ်လျှပ်စစ်မှုမှ အရသော်လည်းကောင်း၊စိတ်ဝင်စားမှုကင်းမဲ့ကြသည်။ထို့ အပြင် အစိုးရအနေဖြင့် ဤသို့ သော အသရေဖျက်မှုမှ မိမိ ဂုဏ်သတင်းကာကွယ်ရန်အတွက်လူထု၏ငွေကို အသုံးပြုခြင်းသည် မသင့်လျော်ပါ။

ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂလူ့ အခွင့်အရေးကော်မတ်သည် နိုင်ငံ တစ်ခုအား အသရေဖျက်မှုအရ

ဖြစ်မှုမြောက်စေ သည့် ဥပဒေများကို ဖျက်သိမ်းရန် အကြံပြုသည်။

What should be the remedies in defamation cases?

Like any restriction on freedom of expression, sanctions for defamatory statements must be 'necessary', that is, they should be proportionate so that their footprint on the right does not go beyond what is needed. Traditionally, the ordinary remedy for defamation has been financial compensation, but in several countries a culture of excessive awards has had a negative effect on the free flow of information. A variety of less intrusive but still effective alternative remedies exist, such as a court order to issue an apology or correction, or to publish the judgment finding the statements to be defamatory. Such alternative remedies are more speech-friendly and should be prioritised.

Where monetary awards are necessary to redress financial harm, the law should specify clear criteria for determining the size of awards.

အသရေဖျက်မှုများတွင် ကုစားခွင့်များသည် မည်သည်များဖြစ်ရမည်နည်း။

လွတ်လပ်စွာ ဖော်ထုတ်ခွင့်အပေါ်ကန့်သတ်ခြင်း များနည်းတူ ၊ အသရေ ပျက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရာရေးသား ပြောဆိုချက်များအတွက် အရေးယူမှုသည် လိုအပ်သည် ။ ထို့ပြင်အချိုးညီရန် လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ အခွင့်အရေးကျင့်သုံးရာတွင် လိုအပ်သည်ထက်ကျော် မသွားတော့ပါ။

ထုံးစံအရဆိုလျှင် အသရေဖျက်မှုတွင်သာ သာမန်ကုစားခွင့်မှာ ငွေကြေးအရန်နှစ်နာကြေး ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် အချို့သော နိုင်ငံများတွင် များပြားသော နှစ်နာကြေးပေးသည့် ယဉ်ကျေးမှုက သတင်းလွတ် လပ်စွာ စီးဆင်းခွင့် အပေါ် ဆန့်ကျင်ဘက် အကျိုး သက်ရောက်မှုဖြစ် စေသည်။ အနောက်အ ယုတ်အနည်းငယ်ဖြစ်စေသော ကုစားခွင့် ပြုမှု အမျိုးမျိုးသည် ရိုနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် တောင်းပန်ရန်သို့မဟုတ် ပြုပြင်ရန် တရားရုံးမှ အမိန့် ချခြင်းမျိုး ဖြစ် သည်။ သို့မဟုတ် ရေးသား ပြောဆိုချက်သည် ။ အသရေဖျက်မှု မြောက်ကြောင်းတရားရုံး ဆုံးဖြတ် ချက်ကို ထုတ်ဝေခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ကျသို့အခြားသော ကုစားခွင့်ပြုခြင်းသည် ပိုမိုရင်းနှီးမှုဖြစ်စေသ ဖြင့် ဦးစားပေးရမည်။

ငွေကြေးနှစ်နာမှုအတွက်ငွေကြေး ချီးမြှင့်ခြင်း အမိန့် ချမှတ်ရန်လိုအပ်ပါက ငွေကြေး ပမာဏ ကို ဆုံးဖြတ်ရန်ဥပဒေက လိုအပ်သော စံ တစ်ရပ်ကိုရိုင်းလင်းစွာ သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

အမျိုးသားလုံခြုံရေးကာကွယ်ရေး၊ လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့်လူထုလုံခြုံစိတ်ချရေး

Protection of national security, public order, public safety

Can the right to freedom of expression be restricted on national security/public order grounds?

Yes, Article 19, paragraph 3 of the ICCPR lists national security and public order and safety as legitimate grounds for restriction of the right to freedom of expression.

လူထုငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့်အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုအကြောင်းပြု၍ လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ်ပြောဆိုခွင့်ကိုကန့်သတ်နိုင်ပါသလား။

ကန့်သတ်နိုင်ပါသည်။ အိုင်စီစီအာပီ၏ပုဒ်မ ၁၉၊ အပိုဒ် ၃ တွင် အမျိုးသားလုံခြုံရေးနှင့် အများပြည်သူလုံခြုံစိတ်ချရေးသည် လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ်ခြင်းကိုကန့်သတ်နိုင်သောတရားဝင်သည့်အခြေခံအကြောင်းအချက်များဖြစ်သည်။

What are the international definitions of “national security”, “public order” and “public safety”?

There are no international definitions of “national security”, “public order” and “public safety”. The U.N. Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities has attempted to fill this analytical void in its Siracusa Principles. Principle B(iv) defines when a restriction can be said to serve national security:

National security may be invoked to justify measures limiting certain rights only when they are taken to protect the existence of the nation or its territorial integrity or political independence against force or threat of force.

National security cannot be invoked as a reason for imposing limitations to prevent merely local or relatively isolated threats to law and order.

National security cannot be used as a pretext for imposing vague or arbitrary limitations and may only be invoked when there exists adequate safeguards and effective remedies against abuse....

A state responsible for systematic violation of human right shall not invoke national security as a justification for measures aimed at suppressing opposition to such violation or at perpetrating repressive practices against its population.

According to this principle, restrictions on the basis of national security are only justifiable if they address a threat to the “existence of the nation or its territorial integrity or political independence,” as distinct from localised violence and ordinary criminal activities.

Principle B (ii) of Siracusa Principles sets out that the expression “public order” may

be defined as the sum of rules which ensure the functioning of society or the set of fundamental principles on which society is founded.

Principle B (vii) of Siracusa Principles sets out that “public safety” means protection against danger to the safety of persons, to their life or physical integrity, or serious damage to their property.

Examples of restrictions of freedom of expression on national security/public order grounds: laws protecting national security, public safety and public order with impact on freedom of expression are laws classifying certain types of information or banning the divulging of military information or treason laws or laws banning calls for insurrection or overthrow of government (sedition laws).

အမျိုးသားလုံခြုံရေးအများပြည်သူလုံခြုံစိတ်ချရေးနှင့် အများပြည်သူငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ဆိုသည် ဝေါဟာရများ၏နိုင်ငံတကာအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည်အဘယ်နည်း။

အမျိုးသားလုံခြုံရေးအများပြည်သူလုံခြုံစိတ်ချရေးနှင့် အများပြည်သူငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ဆိုသည် ဝေါဟာရများ၏နိုင်ငံတကာအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်မရှိပေ။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ၏ လူ့မျိုးရေးခွဲခြားမှုနှင့်လူနည်းစုများကာကွယ်ရေးဆောင်ရွက်မိတ်ကအမျိုးသားလုံခြုံရေး ဟူသောဝေါဟာရကို သူ၏ဆိုင်ရာကျစည်းမျဉ်းဖြင့် ရှင်းလင်းရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ထိုစည်းမျဉ်းအပိုဒ် B(iv) တွင် ဖွင့်ဆိုထားသည်မှာအောက်ပါအချက်များသည် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုအကျိုးပြုသည့်ကန့်သတ်ချက်များဖြစ်သည်

ဟုခေါ်ဆိုနိုင်သည်-

ကျ်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များအရအမျိုးသားလုံခြုံရေးပေါ်တွင်အခြေခံသောကန့်သတ်တားဆီးချက်မှုများသည် သာမန်ရာဇဝတ်မှုများနှင့်ကွဲပြားနားဝေးသော နိုင်ငံတည်တံ့ရေးနယ်မြေစိုးမိုးခိုင်မာရေးသို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့်များကိုခြိမ်းခြောက်မှုများအားရင်ဆိုင် ဖြေရှင်းနိုင်မှသာလျှင် တရား မျှတသောကန့် သတ်တားဆီးပိတ်ပင်မှုများအဖြစ်မှတ်ယူနိုင်သည်။

ဆိုင်ရာကျစည်းမျဉ်းB (ii) အရဆိုလျှင် အများပြည်သူငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးဆိုသည်မှာလူ့ဖွဲ့အ စည်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုအာမခံသောစည်းမျဉ်းအစုအပေါင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့ အစည်းတည်ဆောက်ထားသည့်အခြေခံစည်းမျဉ်းများပင်ဖြစ်သည်။

ဆိုင်ရာကျစည်းမျဉ်းB (vii) အရဆိုလျှင် အများပြည်သူလုံခြုံစိတ်ချရေးဆိုသည်မှာလူ့မျိုး၏လုံခြုံရေး။ အသက် စည်းစိမ်အိုးအိမ်များ၏အန္တရာယ်ကိုကာကွယ်ခြင်းမည်ပေသည်။

အများပြည်သူလုံခြုံရေးနှင့်အမျိုးသားလုံခြုံရေးများကိုအကြောင်းပြု၍လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ်ပြောဆိုခြင်းကို ကန့်သတ်နိုင်သောဥပမာများမှာ- အမျိုးသားလုံခြုံရေးအများပြည်သူလုံခြုံစိတ်ချရေးနှင့် အများ ပြည်သူငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းတို့ ထိတွေ့ရင်ဆိုင်မှု ဖြစ်ပွားခြင်းများမှာသတင်းအချက်အလက်အမျိုးအစားကိုခွဲခြားသောဥပဒေနှင့် စစ်ဖက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်ထုကြိုရှားနှင့် အစိုးရကိုဖြတ်ချက်ရရှိရန်ရည်ရွယ်သောသတင်းအချက် အလက် များကို ဖြန့်ချိခြင်းကိုတားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းတို့ နှင့်ဆိုင်သောဥပဒေများပင်ဖြစ်သည်။

What are the problems with national security/public order and safety restrictions?

Very often, national security/public order and safety restrictions are impermissibly vague or respond to statements which pose only a hypothetical risk of harm, making them ideal instruments of abuse to prevent the airing of unpopular ideas or criticism of government.

Often courts are prevented from assessing the rationale of the authority's decision aiming at protection of public order or public safety or national security. For example, the laws may not allow court to assess the classification of information. As a result governments can invoke easily national security/public order/public safety concerns to restrict public criticism against them or prevent public control over their actions.

အမျိုးသားလိုခြံရေးအများပြည်သူလိုခြံစိတ်ချရေးနှင့် အများပြည်သူ့ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးတို့နှင့် သက်ဆိုင်သောပြဿနာများသည်အဘယ်နည်း။

မကြာခင်ကဆိုသလိုပင်၊ အမျိုးသားလိုခြံရေးအများပြည်သူ့ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် လိုခြံရေးကန့်သတ်ချက်များသည် ခွင့်မလွတ်နိုင်အောင်သိသာမင်သာမှုကင်းခြင်းသို့မဟုတ် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေကိုတုံ့ပြန်သောအချက်များဖြစ်နေတတ်ပြီး အစိုးရအားဝေဖန်မှုများကိုတားဆီးရာတွင်သုံးသောကိရိယာများဖြစ်နေတတ်သည်။

တရားရုံးများအားမကြာခင်ကဆိုသလိုအာဏာပိုင်များ၏အမျိုးသားလိုခြံရေး၊ အများပြည်သူ့ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့်လိုခြံရေးကန့်သတ်ချက်များကို ကာကွယ်မည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုသုံးသပ်ချက်

မပြုလုပ်ရန်တားမြစ်ခံရသည်။ဥပမာ- ဥပဒေသည်တရားရုံးအား သတင်းအချက်အလက်များ ကိုအမျိုးအစားခွဲခြားခြင်းအားအကဲဖြတ်ခွင့်ပေးမထားချေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အစိုးရများသည် အမျိုးသားလိုခြံရေးအများပြည်သူ့တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကိုလွယ်ကူစွာအကြောင်းပြု၍ ၎င်းတို့၏ အပြုအမူများအတွက်အများပြည်သူ၏ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ဝေဖန်သုံးသပ်မှုများမှကင်းလွတ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။

When can the public right to know be restricted on grounds of national security?

The Tshwane Principles set out no restriction on the right to information on national security grounds may be imposed unless the government can demonstrate that:

- 1. the restriction (a) is prescribed by law and (b) is necessary in a democratic society (c) to protect a legitimate national security interest; and
- 2. the law provides for adequate safeguards against abuse, including prompt, full, accessible, and effective scrutiny of the validity of the restriction by an independent oversight authority and full review by the courts.

The Tshwane Principles set out that national security interest refers to an interest the genuine purpose and primary impact of which is to protect national security and set out categories of information whose withholding may be necessary to protect

national security interests (for example, information about ongoing defence plans, the production of weapons systems, specific measures to safeguard the territory of the state, critical infrastructure, etc).

အစိုးရသည်အောက်ပါအချက်များကို သက်သေအထောက်အထားမပြုနိုင်ဘဲ အမျိုးသားလုံခြုံရေးကို အကြောင်းပြုပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို ကန့်သတ်နိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း The Tshwane Principles ကဆိုသည်။

၁။ ကန့်သတ်ချက်ကို (က) ဥပဒေအရပြဌာန်းသည်။ (ခ) ဒီမိုကရေစီလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လိုအပ်သည်။ (ဂ) နိုင်ငံ၏ တရားဝင်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန် နှင့်

၂။ ဥပဒေသည် အလွဲသုံးစားပြုခြင်းမပြုနိုင်အောင် လုံလောက်စွာကာကွယ်ထားနိုင်သည်။ ကန့်သတ်ချက်၏ မှန်ကန်မှုကို ထိရောက်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း ပါဝင်ပြီး ထိုစစ်ဆေးမှုကို လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး တရားရုံးက အပြည့်အစုံသုံးသပ်ခွင့် လည်းပေးထားရမည်။

The Tshwane Principles များသည် အမျိုးသားလုံခြုံရေးဆိုသည်မှာ စစ်မှန်သော ရည်ရွယ်ချက် နှင့် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကို အခြေခံအားဖြင့် အကာအကွယ်ပေးမည့် စည်းမျဉ်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကို အကာအကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သော အချက်များကို ထိန်းသိမ်း ထားသည့် သတင်းအချက်အလက် အမျိုးအစားအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ဥပမာ လက်ရှိ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသော ကာကွယ်ရေးစီမံကိန်းများ၊ လက်နက်ထုတ်လုပ်ရေးစနစ် များ၊ နိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော တိကျသ

ည့်ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ အလွန်အရေးကြီးသော အဆောက်အဦများ၊

Are there cases when the public right to know cannot be restricted on grounds of national security?

Some categories of information are of particularly high public interest given their special significance to the process of democratic oversight and the rule of law. The Tshwane Principles provide that there should be a presumption of overriding interest in favour of disclosure of information relating to the following categories:

1. violations of international human rights and humanitarian law;
2. information about cases of deprivation of life or liberty or torture;
3. information about the structure and powers of government;
4. decisions to use military force or acquire weapons of mass destruction;
5. the overall legal framework concerning surveillance of any kind;
6. financial information concerning state budget or procurement rules or reports made by supreme audit institutions;
7. information concerning the existence and scale of statutory violations and other abuses of power by public authorities,

8. information that could enable the public to understand any imminent or actual threat to public health, safety and environment.

**အမျိုးသားလုံခြုံရေး-
ရေးကိုအကြောင်းပြုသည့်
အများပြည်သူ၏သိရှိခွင့်ကိုတားဆီး
ကန့်သတ်ခွင့်မရှိ
သောဖြစ်ရပ်များရှိပါသလား။**

အချို့သောသတင်းအချက်အလက်အမျိုးအစားများသည် အထူးသဖြင့်အများပြည်သူအကျိုးစီးပွား ဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီဖြစ်စဉ်တွင် လွတ်ထားမည့်အခြေအနေလည်းဖြစ်မည့် အခြေအနေနှင့် တရားဥပဒေလည်းစိုးမိုးသည့်စိုးမိုးသည် အခြေအနေတွင် ဖြစ်မည့်ထူးခြားမှုများရှိနေသည်။ အောက်ပါ အချက်များနှင့်ဆက်စပ်သောအခြေအနေတွင် သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်းကိုစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။

၁။ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးနှင့်လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်ဆိုင်သောဥပဒေကိုချိုးဖောက်ခြင်း

၂။ လွတ်လပ်မှု သို့မဟုတ်လူ့ဘဝကို နှုတ်ပယ်ခြင်းသို့ မဟုတ်ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်

၃။ အစိုးရတည်ဆောက်ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်အာဏာနှင့် သက်ဆိုင်သည့်သတင်းအချက်အလက်များ

၄။ စစ်အင်အားကိုအသုံးပြုရန်ဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် အစအပြုလိုက် ထိခိုက်စေသော လက်နက်ရယူခြင်း

၅။ မည်သည့်အရာကိုမဆိုစောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သောဥပဒေရေးရာအခြေခံတစ်ခုလုံး

၆။ နိုင်ငံတော် ဘတ်ဂျက်နှင့်သက်ဆိုင်သောငွေကြေး

ကားဆိုင်ရာသတင်း အချက်အလက်များ သို့မဟုတ် စာရင်းစစ်ချုပ်တင်သွင်းသောအစီရင်ခံစာ

၇။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကအာဏာကိုအလွဲသုံးစားပြုသည့်သတင်းအချက်အလက်များ

၈။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုံခြုံရေးနှင့် ကျန်းမာရေးတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီးအန္တရာယ်ရှိနိုင်သောသတင်းအချက်အလက်များကိုလူထုနားလည်သဘောပေါက်စေနိုင်စေသည့် သတင်းအချက်အလက်များ။

Can courts examine the decisions of public bodies to withhold information on grounds of national security?

Yes. Individuals have a right to challenge before court the decision of public bodies to withhold information on ground of national security. A court should not dismiss a challenge without examining the information.

The Tshwane Principles set out that when examining whether a restriction on access to information is necessary in a democratic society for protection of national security, public bodies and courts should consider whether:

- (i) Disclosure of the information pose a real and identifiable risk of significant harm to a legitimate national security interest.
- (ii) The risk of harm from disclosure outweighs the overall public interest in disclosure.

(iii) The restriction complies with the principle of proportionality and must be the least restrictive means available to protect against the harm.

အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုအခြေခံသော သတင်းအချက်အလက်များကိုထိန်းချုပ် ထားရန်အများပြည်သူ ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုတရားရုံးမှစစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။

စစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်တိုင်းတွင် တရားရုံးရှေ့မှောက်တွင် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုအခြေခံသောသတင်းအချက်အလက်များကိုထိန်းချုပ်ထားရန်အများပြည်သူဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း များ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုစိန်ခေါ်နိုင်သည်။ တရားရုံးသည်သတင်းအချက်အလက်ကိုစစ်ဆေး ဘိစိန်ခေါ်မှုကိုပလုပ်၍မရပေ။

The Tshwane Principlesကဆိုထားသည်မှာဒီမိုကရက်တစ်လူ့ဘောင်တစ်ခုတွင် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုအကြောင်းပြုပြီးသတင်းရရှိနိုင်မှုကိုကန့်သတ်မည်မကန့်သတ်မည်ဆိုသည်ကို တရားရုံးနှင့်ပြည်သူ့ရေးရာအဖွဲ့အစည်းများကစောင့်ကြံကာသောအခါတွင်အောက်ပါအချက်များဟုတ်မဟုတ်ဆိုသည်ကိုစဉ်းစားရမည်။

(၁) သတင်းထုတ်ဖော်ခြင်းသည် တရားဝင်အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုစစ်မှန် တိကျစွာဖွင့်ဆိုနိုင် သော အန္တရာယ်ပေးနိုင်ချေရှိခြင်း

(၂) သတင်းထုတ်ဖော်ခြင်းမပေါ်ပေါက်နိုင်သောစွန့်စားရမှုအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေသည် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏အကျိုးစီးပွားထက်ပိုမိုနေခြင်း

(၃) သတင်းကန့်သတ်ခြင်းသည် အမျိုးအစားမူဖြင့်ကိပ်ညှိပြီး အန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးအတွက် ကန့်သတ်ချက်သ

ည်ဖြစ်နိုင်သမျှအနည်းဆုံးဖြစ်စေရမည်။

When can public statements be restricted on protection public order or public safety grounds?

Sometimes people call to overthrow government or for insurrections. It may be legitimate to restrict such statements for the protection of public order or safety. When determining whether public statements the state bodies and courts should take into account the three-part test set out in Article 19 of the ICCPR (see the previous part). Normally the key issue to examine is whether 1) the statements were made with intent to cause harm to public order/ public safety, and 2) there is a clear nexus between the statement and the likelihood of this harm occurring. The Johannesburg Principles summarises the 'intent' and 'nexus' requirements providing that the expression may be punished only if the government can demonstrate that:

- (a) the expression is intended to incite imminent violence;
- (b) it is likely to incite such violence; and
- (c) there is a direct and immediate connection between the expression and the likelihood or occurrence of such violence.

What does the Intent requirement imply?

The requirement of intent seeks to draw a line between legitimate political debate on matters of national security and incitement

to illegal action. Expression which does not incite illegal action should not be restricted even if it supports separatist sentiments or changes of political form of government. For example, as long as they do not glorify violence people should be able to discuss whether a certain region should seek autonomy or independence or the head of state should be monarch or a president.

What does the Nexus requirement imply?

The second requirement – that there be a clear nexus between the statement and the likelihood of harm occurring. Whether a clear nexus exists between the prohibited expression and the occurrence of violence depends, necessarily, on the specific circumstances of each case. For example a poem may be intended to incite violent acts but if it is unlikely to have that effect in practice because of the context in which the poem was written or distributed the authorities should not take action.

ဘယ်သောအခါတွင်အများပြည်သူတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့်အများပြည်သူလုံခြုံစိတ်ချရရေးကိုကာကွယ်ရန် ဟူသောအချက်ပေါ်တွင်အခြေခံ၍အများပြည်သူ၏ အသံကိုကန့်သတ်တားဆီးနိုင်မည် နည်း။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူတို့ သည်အစိုးရကိုဖြုတ်ချရန်သို့ မဟုတ်ပုန်ကန်သူပုန်ထရန် စသည် ကြသည်။ ယင်းကိုပြည်သူလူထုတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့်လုံခြုံစိတ်ချစေရေးအတွက် ထိုသို့ သောထုတ်ဖော်မှု မျိုးများကိုတရားဝင်ကန့်သတ်ခြင်းသည်တရားဝင်ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ အများပြည်သူ တို့ ၏

ဖွင့်ဆိုချက်များကို နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တရားရုံးတို့ကစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်သော အခါတွင် အိုင်စီစီပီအာ၏ ပုဒ်မ ၁၉ တွင်ပါရှိသော (ရှေ့အခန်းတွင်ရှု) အချက် သုံးချက် ဖြင့် တိုက် ဆိုင်စစ်ဆေးသင့်သည်။ ပုံမှန် အားဖြင့် စိစစ်သောအဓိကပြဿနာသည် (၁) ဖွင့်ဆိုတင်ပြမှုသည် ပြည်သူလူထုတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့်စိတ်ချလုံခြုံရေးကိုပျက်ပြားစေရန်ရည်ရွယ်ထားခြင်းရှိမရှိ၊ (၂) ဖွင့်ဆိုတင်ပြချက်များနှင့် ထိုသို့ သောအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေကို အကြားရှင်းလင်းပြတ်သားသောဆက်စပ်မှုရှိမရှိတို့ ဖြစ်သည်။ ဂျီဟန် နက်စဘာ မှအရထို “ရည်ရွယ်ချက်” နှင့် “ဆက်စပ်မှု” တို့အား အကျဉ်းချုပ်ပြထားသည်။ အစိုးရကအောက်ပါအချက်များကိုသက်သေပြနိုင်သောအခါမူသာလျှင် အပြစ်ပေးခြင်းကိုပြုလုပ်နိုင်သည်။ ယင်းတို့မှာ

(က) ထုတ်ပြောဆိုမှုသည် လတ်တလောအကြမ်းဖက်မှုများကိုလှုံ့ဆော်ရန်ရည်ရွယ်ခြင်း

(ခ) ယင်းအကြမ်းဖက်မှုများကိုလှုံ့ဆောင်နိုင်ချေရှိခြင်း

(ဂ) ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်နိုင်ချေသို့ မဟုတ်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းတို့နှင့် တိုက်ရိုက် ဖြစ်စေသွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ဆက်စပ် မှုရှိနေခြင်း

ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုဖြစ်မြောက်ရန်မည်သည့်လိုအပ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီရမည်နည်း။

ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုဖြစ်မြောက်ရန်လိုအပ်ချက်မှာ အမျိုးသားလုံခြုံရေးနှင့်ပတ်သက်သောတရားဝင် နိုင်ငံရေးငြင်းခုံမှုနှင့် တရားမဝင်အပြုအမူတစ်ခုအတွက်လှုံ့ဆော်မှုတို့ အကြားခြားနားချက်များကို ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်တစ်ခုသည် ခွဲထွက်ရေးသမားများကိုထောက်ခံခြင်း၊ သို့မဟုတ်အစိုးရ၏ နိုင်ငံရေးပုံစံပြောင်းလဲရန်တွန်းအားပေး ခြင်းမျိုးများဖြစ်သည့်တိုင် တရားမဝင် လှုံ့ဆော်ခြင်းမဟုတ်သည့်

အတွက်ကန့်သတ်ရန်မပြုလုပ်သင့် ပေ။ ဥပမာ။ အကြမ်း ဖက်မှု ကို ရှေ့တန်းမတင် သရွေ့ ဒေသတစ်ခုသည်ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရသင့်သည်။ သို့မဟုတ် လူတိလပ် ရေး ပေးသင့်သည်။ သို့မဟုတ်နိုင်ငံခေါင်းဆောင်သည်ဘုရင်ဖြစ်ရမည်။ သမတဖြစ်ရမည် စသည် တို့ကိုဆွေးနွေးငြင်းခုန်ခြင်းနိုင်စေသင့်သည်။

ဆက်စပ်မှုရှိခြင်းအတွက်လိုအပ်ချက်များတွင်မည်သည်တို့ကအကျိုးဝင်သနည်း

ဒုတိယလိုအပ်ချက်- အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေနှင့်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်တို့အကြားတွင်ဆက်စပ်မှုကို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာရှိနေစေရမည်။ တားမြစ်ထားသောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းနှင့်အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပေါ်မှုတို့အကြားတွင်ရှင်းလင်းသောဆက်စပ်မှုရှိနေလျှင်ပင် ယင်းသည် တိကျသေချာသော သီးခြားအခြေအနေတစ်ရပ်ပေါ်တွင်မှတည်နေသည်။ ဥပမာ- ကဗျာတစ်ပုဒ်သည် အကြမ်းဖက်အပြုအမူတစ်ခုကိုလှုံ့ဆော်ရန်ရည်ရွယ်ကောင်းရည်ရွယ်မည်ဖြစ်သော်လည်းလက်တွေ့တွင်ထိုအကျိုးရလဒ်မရနိုင်ပေ။ အကြောင်းမှာကဗျာတွင်ရေးသားထားသောအကြောင်းအရာသို့မဟုတ် သော အကြောင်းအရာကိုမူအာဏာပိုင်များကအရေးမယူသင့်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အမုန်းတရားဖြစ်ရန်လှုံ့ဆော်ခြင်း

Incitement to hatred

What is incitement?

When we use the term “incitement”, we are talking about speech or other acts of expression that advocate or promote hatred in a way that is intended to encourage individuals to commit acts of violence or other human rights violations against a protected group.

Example of incitement of hatred: A politician is speaking to a large crowd of people who all belong to one religious group. He tells the group that all of the problems in their society are caused by another minority religious group, and the only solution is for that group to be exterminated. The community has a history of violence between the two groups, and tensions are particularly high at this time. The politician knows that many people in the crowd are capable of violence against the minority group.

In the scenario, the politician is advocating religious hatred that will incite (or encourage) people in the crowd to commit acts of violence against another group. We call this “incitement” for short. The politician commits incitement even if no one acts on the incitement. It would also be incitement if the group is targeted for their ethnicity or nationality.

There are also many ways of advocating hatred to incite people to commit violence

or other human rights violations. Incitement can take place through expression at a public rally, or it can happen through a radio broadcast, or in a newspaper article or online blog. It can also be committed by any person, a politician, a religious or community leader.

လှုံ့ဆော်ခြင်းဟူသည်အဘယ်နည်း။

လှုံ့ဆော်ခြင်းဟူသောဝေါဟာရကိုသုံးစွဲသောအခါ၊ ပြောဆိုသောစကား သို့မဟုတ် အခြား သောဖော်ထုတ် တင်ပြသောအပြုအမူများကိုဆိုလိုပြီး ယင်းသည် အမုန်းတရားကိုတိုက်တွန်းသော၊ တိုးမြှင့်စေသော အပြုအမူဖြစ်ပြီး၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များကိုအကြမ်းဖက်မှုတစ်ခုကိုကျူးလွန်မိစေရန်အားပေးသည်။ သို့မဟုတ် အကာအကွယ်ပေးထားသော လူစု၏အခြားသော လူ့အခွင့်အရေးများ ကိုချိုးဖောက်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။

အမုန်းတရားဖြစ်စေရန်လှုံ့ဆော်မှုဥပမာ-

နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်သည် ဘာသာရေးတစ်ခုကိုယုံကြည်သော လူအုပ်စုကြီးကို စကား ပြောနေသည်။ သူကယခု လှုံ့ဆော်မှု အစည်းတင်ဖြစ်ပေါ်နေသောပြဿနာများ အားလုံးသည် အခြား သောဘာသာရေးကိုကိုးကွယ်သောလူနည်းစုအုပ်စုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နေသည် ဟုဆိုသည်။ ထိုပြဿနာ တို့၏အဖြေမှာလည်း ထိုအုပ်စုကိုရှင်းလင်းပစ်ခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်းဆိုသည်။ သမိုင်းတွင်လည်း ထိုအုပ်စုနှစ်စုအကြားတွင် အကြမ်းဖက်မှုများရှိခဲ့သည်။ တင်းမာမှုသည် ထိုအချိန်တွင် အမြင့်ဆုံးသို့ ရောက်ရှိနေသည်။ နိုင်ငံရေးသမားကလည်း သိရှိထားသည်မှာ လူအုပ်စုထဲတွင် လူနည်းစုအုပ်စုအား အာကြမ်းဖက်နိုင်သော ချေမှုန်းခြင်း

ကြိုဖြစ်ရပ်တွင်၊ နိုင်ငံရေးသမားသည် ဘာသာရေး အမုန်းတရားကိုထောက်ခံအားပေးနေသည်။ ယင်းက အခြားသောအုပ်စုအားအကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်စေရန်လှုံ့ဆော်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုလှုံ့ဆော်ခြင်းဟုခေါ်ဆိုမည်။ လှုံ့ဆော်မှုနောက်သို့ လိုက်ပြီးမည်သည့်တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ အကြမ်းဖက်သော်လည်းနိုင်ငံရေးသမားသည် လှုံ့ဆော်မှုကိုကျူးလွန်သည်ဟုဆိုရမည်။ အကယ်၍ အုပ်စုကြီးသည် လူမျိုးနွယ်စု၊ နိုင်ငံသားကိုပစ်မှတ်ထားပါကလှုံ့ဆော်မှုဟုပင်ဆိုရမည်။

အခြားသောလူ့အခွင့်အရေးကိုချိုးဖောက်ရန်အကြံတမ်းဖက်မှုကျူးလွန်ရန်လှုံ့ဆော်သည့်အမုန်းတရားကိုမြှင့်တင်ပေးသောနည်းလမ်းများမှာစွာရှိသည်။ လှုံ့ဆော်မှုသည် အများပြည်သူ စိတ်နှိုးလှည့်လည်ပွဲများတွင် ဖော်ထုတ်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ရေဒီယို အသံလွှင့်ခြင်း၊ သတင်းစာဆောင်းပါးနှင့် အင်တာနက်ဘလော့များမှတစ်ဆင့်လည်းပြုလုပ်နိုင်သည်။ နိုင်ငံရေး သမား၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်နှင့် လူစုလူဝေးခေါင်းဆောင် မည်သူမဆို ကျူးလွန်နိုင်သည်။

Why do people engage in incitement?

The reasons that people incite violence or other human rights abuses are complex. All societies have in them diverse groups with different religions, ethnicities and nationalities. Incitement has happened in communities across the globe in a variety of different contexts.

The environment in which violence or other human rights abuses between groups can easily be encouraged often builds up over months, years, or even decades. These violations do not erupt out of nothing, but

instead occur as a consequence of people exploiting hatred and manipulating fear of different groups for various political, religious, economic or social ends.

While many factors are at play, incitement appears to take root more easily where there is a lack of respect for equality, a lack of legal protection for minorities, and a climate of fear where censorship and self-censorship is rife. Where people are not free to speak out to counter hatred, and minorities are denied the platforms to speak and to be heard, hateful rhetoric passes unchallenged. This is often worsened where public bodies are corrupt, and discrimination is embedded in institutions and the judiciary.

Our experience shows that the best way to tackle incitement is through prevention that encourages more speech to counter hatred that can incite violence or other human rights violations. Incitement is less likely to happen in societies where the right to freedom of expression and the right to equality and non-discrimination are protected in law and practice.

အဘယ်ကြောင့်လူတို့သည်လှုံ့ဆော်မှုတွင်ထိတွေ့ပါဝင်ရသနည်း။

အကြောင်းမှာအကြမ်းဖက်ရန်လှုံ့ဆော်ခြင်းသို့ မဟုတ်အခြားသောလူ့အခွင့်အရေးများကိုအလွဲသုံးခြင်းများသည်ရှုထောင့်လှည့်သည်။ အားလုံးသောလူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကြံ့ပြားခြားနားသော လူ့အုပ်စု များရှိကြသည်။ ယင်းတို့သည်ကြံ့ပြားခြားနားသော ဘာသာရေးမျိုးနွယ်စု နှင့်နိုင်ငံ သားများအမျိုးမျိုး

ကွဲပြားခြားနားစွာရှိနိုင်သည်။ လူ့ဆော်မှုသည်ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် အသိုက် အဝန်း အများအပြားတွင်ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသည်။

အုပ်စုတစ်စုနှင့်တစ်စု အကြားအကြမ်းဖက်မှုနှင့် အခြားသောလူ့အခွင့်အရေးဖောက်ဖျက်မှုများ ပေါ်ပေါက် သောပတ်ဝန်းကျင်တွင် အာပေးမှုကိုရက်လနစ်စသည်အားဖြင့်ကြာညောင်းသည့်တိုင် အောင်တည်ဆောက်အားပေးနိုင်သည်။ ထိုဖောက်ဖျက်မှုများသည် အကြောင်းမဲ့ပေါ်ပေါက်လာသည်မဟုတ်ပေ။လမ်းတို သည်အုပ်စုအချင်းချင်းအမုန်းတရားကိုအလွန်အကျွံပြုခြင်း၏အကျိုးရလဒ်များပင်ဖြစ်သည်။ထို ပြင်လူမှုရေးစီပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးအမျိုးမျိုး တို့ အတွက် စိုး ရိမ်ကြောင့်ကြမှုများကိုစေတားချုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းပေါ်ပေါက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုသို့ သောအခြေအနေမျိုးများမရှိခဲ့သောအခါတွင်ပင်လျှင်၊ သာတူညီမျှမှုကိုလေစားမှုမရှိခြင်း၊ လူ့ နည်းစုကိုအကာအကွယ်ပေးသောတရားဥပဒေမရှိခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအတွက် ဆင်ဆာရှိခြင်း၊ ကြောင့်စိုးရိမ်မှုဖြင့်မားနေခြင်းစသောအခြေအနေများ တွင်လူ့ဆော်ခြင်းသည်အလယ်တကူအမြစ်တွယ်နိုင်သည်။ထို့ပြင် အမုန်းစကားကိုတန်ပြန်ပြောဆိုခွင့်ကိုခွင့်မပြုသော အခြေအနေနှင့်လူနည်းစုကိုပြောခွင့် နားထောင်ခွင့်မပြုသောအခြေအနေများတွင် အမုန်းစကား ဆိုသူတို့ နှုတ်ရေးရာပြောင်မြောက်စွာဖြင့်လွမ်းမိုးခွင့်ရနေပေမည်။ပို၍ဆိုးသောအခြေအနေမှာ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကအကျင့်ပျက်ခြစားသောအခြေအနေများ နှင့်လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများသည်တရားစီရင်ရေးနှင့်အခြားအဖွဲ့အစည်းများတွင် အမြစ်တွယ် နေသောအခြေအနေများတွင်ပေါ်ပေါက် နိုင်ပေသည်။

အတွေ့အကြုံအရလူ့ဆော်မှုကိုတုံ့ပြန်နိုင်သော အကောင်းဆုံးသောနည်းလမ်းမှာ အမုန်းစကားဆိုခြင်းကိုတုံ့ပြန်မည့် စကားများကိုပိုမိုပြောဆိုရန်အားပေးခြင်းနည်းသာဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်စွာ

ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သာတူညီမျှအခွင့်အရေးများနှင့်လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုမရှိစေရေးအတွက်တရားဥပဒေနှင့်ကာကွယ်ထားသလိုလက်တွေ့လည်းကျင့်သင့်သောအခါတွင်အမုန်းစကားဖြင့်လူ့ဆော်မှုသည်ဖြစ်နိုင်ချေနည်းပေမည်။

Should incitement to hatred be prohibited?

Yes. Article 20, paragraph 2 of the ICCPR requires States to prohibit by law "any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence". The prohibition of incitement to hatred restricts the right to freedom of expression but the restriction is legitimate under the international law, as Article 19 paragraph 3 of the ICCPR sets out that protection of rights of others and public safety and order can justify the restriction on freedom of expression.

အမုန်းစကားဆိုလို့ ဆော်ခြင်းကိုတားဆီးပိတ်ပင်သင့်သလော။

ပိတ်ပင်သင့်ပါသည်။ အိုင်စီစီပီအာ ။အပိုဒ် ၂၀၊ စာပိုဒ်ခွဲ ၂ တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ ရန်လုံမှု၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုများအတွက်လူ့ဆော်သောဘာသာရေးဆိုင်ရာ၊ လူမျိုးရေး ဆိုင်ရာ၊ အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာလူ့ဆော်ခြင်းများကိုအားပေးကျင့်သည့်မည်သည့် အမုန်းစကား ကို မဆိုဥပဒေဖြင့် တားဆီးပိတ်ပင်ရမည်။ အမုန်းစကားဆိုလို့ ဆော်ခြင်းကိုတားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာဖော်ပြောဆိုခြင်းကိုကန့်သတ်ရာရောက်သော်လည်းကန့် သတ်မှုသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ တရားဝင်သည်။ အာဘီကယ်ယဉာဏ် စာပိုဒ် ၃ အရအခြား သော အခွင့်အရေးများ၊ လူထုလုံခြုံစိတ်ချရရေးနှင့်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးတို့ကိုကာကွယ်

ရန်အလို့ငှာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း အားပိတ်ပင်သော်လည်းတရားမျှတမှုရှိနိုင်သည်။

What are the freedom of expression concerns with the laws prohibiting incitement?

There are two problems that are seen in many countries around the world where incitement laws are used:

- Influential individuals directly incite violence or other human rights abuses without being held accountable, and without victims being protected or given redress;
- Laws on incitement are abused to persecute minority or vulnerable groups, or to shield the government from criticism.

လွတ်လပ်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၏ အမှန်းစကားဆိုလို့ ဆော်မှုများကိုတားဆီးပိတ်ပင်သော ဥပဒေများနှင့် ပတ်သက်သည့် စိုးရိမ်မှုများသည်အဘယ်နည်း။

လွှဲဆော်မှုအားတားဆီးပိတ်ပင်သောဥပဒေကို သုံးစွဲသောကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံများစွာတွင်တွေ့မြင်ရသည့်ပြဿနာနှစ်မျိုးရှိသည်။

- လွှမ်းမိုးမှုရှိသောလူပုဂ္ဂိုလ်ကတိုက်ရိုက်အကြမ်းဖက်မှုကိုလွှဲဆော်ခြင်း သို့မဟုတ် တာဝန်ခံမှု မရှိဘဲ နှင့် ခံရသူများအားကာကွယ်မှုမပေးဘဲအခြားသောလူ့အခွင့်အရေးများကိုချိုးဖောက်ခြင်း
- လွှဲဆော်မှုများအားတားဆီးပိတ်ပင်

သာဥပဒေများအားလူနည်းစုသို့ မဟုတ် အကာအကွယ် အကူအညီမဲ့ နေသူများအားအရေးယူအပြစ်ပေးရန် အလှည့်သုံးခြင်းသို့ မဟုတ် အစိုးရအား ပြစ်တင်ဝေဖန်ခြင်းမှကာကွယ်ရန်အတွက်အသုံးပြုခြင်းများ

How to set the right balance between freedom of expression and protection against incitement to hatred?

In 2013, the UN High Commissioner for Human Rights launched “the Rabat Plan of Action”, which sets out how States should implement Article 20(2) of the ICCPR at the national level. The Rabat Plan of Action gives guidance to ensure that laws prohibiting incitement are applied in the right circumstances, emphasizing the following principles:

- Key terms should be clearly defined: domestic legislation should accurately reflect the formulation of Article 20(2) of the ICCPR, and not adopt language that is vaguer or subject to broader interpretation. Key terms such as “hatred”, “discrimination”, “violence” and “hostility” should be given uniform definitions.
- Incitement requires intent: the advocacy of hatred that constitutes incitement to hostility, discrimination or violence should be treated as an intentional offence. To impose any form of sanctions, it must be proven that

---

the speaker acted with the knowledge and purpose of encouraging others to commit hostility, discrimination or violence.

- Criminal sanctions are a last resort: where criminal sanctions for incitement exist, they should only be employed as a last resort. Using administrative sanctions or civil remedies for incitement can be more effective.
- Restrictions on incitement must comply with the three-part test: any restriction on incitement should be regarded as a restriction on the right to freedom of expression and justified according to the three-part test set out in Article 19(3) of the ICCPR. Restrictions must be (i) provided for by law; (ii) in pursuit of a legitimate aim, namely the protection of the rights or reputations of others, the protection of national security, public order, or public health or morals; and (iii) be necessary in a democratic society.

Only the most severe forms of advocacy of hatred have the potential to incite hostility, discrimination or violence. Determining whether an individual engaged in incitement is a complicated legal task, and should be decided through a fair and independent judicial process. There are six factors that should be considered when deciding if speech is incitement or not:

1. Context: the social and political climate at the time of the expression, for example

taking into account the existence of conflicts, or a history of discrimination being institutionalised;

2. Identity of the speaker: the identity of the speaker, their position in society, and the level of influence they may have over their audience. For example, prominent politicians or religious leaders will have a greater influence over their audience than someone with less social status;
3. Intent of the speaker: the speaker must be shown to have the purpose to advocate or promote hatred and to encourage acts of hostility, discrimination, or violence;
4. Content of the expression: what was said, how it was said, and what people understand from what was said will be important. It should be ensured that public interest discourse is given particularly robust protection, especially in relation to politics, religion, art and academia;
5. Extent and magnitude: including how public the speech was and how far its reach was;
6. Likelihood and imminence of harm: it should be shown that as a consequence of the expression, there was a certain and specific possibility that hostility, discrimination, or violence would occur within a reasonable period of time.

These six criteria should be considered in each case before sanctions are imposed.

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းနှင့်

အမုန်းစကားဆိုလို့ ဆော်မှုကိုတားဆီးမှု တို့အပေါ်တွင် မည်ကဲ့သို့ကမုန်ကန်မှု၊ တရားမဝင်ချိန်ညှိမှုကိုဆောင်ရွက်မည်နည်း။

၂၀၁၃ခုနှစ်အတွင်း ၊ ကုလသမဂ္ဂလူ့ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာမဟာမင်းကြီး က “the Rabat Plan of Action” ဆိုသည်ကိုတင်ပြခဲ့သည်။ ယင်းကပြဆိုသည်မှာ နိုင်ငံအများသည် လူ့ အခွင့်အရေး ကြေငြာစာတမ်းအိုင်စီစီအာ၏အပိုဒ် ၂၀(၂) အားအမျိုးသားအဆင့်တွင် မည်သို့ အကောင်အထည် ဖော် ရမည်ကို ပြဆိုခဲ့သည်။ The Rabat Plan of Action က အောက်ပါ မူများကိုအလေးထားပြီး အမုန်းစကားဆိုလို့ ဆော်မှုများအားတားဆီးပိတ်ပင်မည့်နေရာတွင်သုံးမည့် ဥပဒေများသည် မှန်ကန်သောအနေအထားအခြေအနေတွင်သုံးအတိအကျသေချာစွာသုံးနိုင်ရေးတွက်လမ်းညွှန်မှုများကို ချပေးသည်။

- အဓိကဝေါဟာရများကိုရှင်းလင်းစွာဖွင့်ဆိုသင့်သည်။ ။ အိုင်စီစီအာ၏ အပိုဒ် ၂၀(၂) ရေးသား ဖော်ပြချက်ကို ပြည်တွင်းတရားဥပဒေများသည် တိကျစွာထင်ဟပ်ရမည်။ ထို့ပြင် ကျယ်ပြန့်သောဖွင့်ဆိုချက်ကိုပေးနိုင်သောမတိကျသောဘာသာစကားကိုမသုံးရန်ဖြစ်သည်။ “hatred”, “discrimination”, “violence” and “hostility” ကဲ့သို့ သောဝေါဟာရများကို တူညီသောအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ပေးရမည်။
- လုံ့ ဆော်မှုတွင်ရည်ရွယ်ချက်ရှိရမည်။ ။ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားခြင်း၊ ရန်လိုပိုင်းတို့ ကိုဖြစ်ပေါ်စေမည့်လုံ့ ဆော်မှု ကိုပေါ်ပေါက်စေသည့်အမုန်းစကားအားအားပေးတိုက်တွန်း မှု ကိုရည်ရွယ်ပါသောတိုက်ခိုက်မှုဟုမှတ်ယူရမည်။ မည်သည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုမဆို

ချမှတ်မည်ဆိုပါက ထိုစကားကိုပြောသူသည် အကြမ်းဖက်မှုလူမျိုးရေးခွဲခြားမှုနှင့်ရန်လိုမှုများကိုကျူးလွန်ရန် တိုက် တွန်း အားပေးသည့်ရည်ရွယ်ချက်နှင့်အကြောင်းအချက်များပါရှိသည်ဟုသက်သေပြရ မည်ဖြစ် ပါ သည်။

- ရာဇဝတ်မှုအရပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းများသည် နောက်ဆုံးဖြေရှင်းမှုပင်ဖြစ်သည်။ ။ ရာဇဝတ်မှုအရပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းများရှိပါကယင်းတို့ကိုနောက်ဆုံးဖြေရှင်းချက်အနေဖြင့်သာသုံးသင့် သည်။ တရားမမှုနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာပြစ်ဒဏ်များသည်သာလျှင် ဆော်မှုကိုဖြေရှင်းရန်အတွက် ပိုမိုသင့်တော်သည့်နည်းများပင်ဖြစ်သည်။
- လုံ့ ဆော်မှုကိုကန့် သတ်တားဆီးခြင်းများသည် ရှေ့အခန်းများတွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်သုံးဆင့် စစ်ဆေးနည်းနှင့်ကိုက်ညီရမည်ဖြစ်သည်။ ။ လုံ့ ဆော်ခြင်းကိုတားဆီးပိတ်ပင်သည့်မည် သည့်ပိတ်ပင်မှုကိုမဆိုလွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကိုတားဆီးပိတ်ပင်ပင်ခြင်းဟုမှတ်ယူရမည်။ ထို့ပြင် ICCPR ၏အပိုဒ် ၁၉(၃) အရအဆင့်သုံးဆင့်စစ်ဆေးနည်းအရ တရားမျှတမှု ရှိကြောင်းပြရမည်။ ကန့် သတ်မှုကို (၁) ဥပဒေအရ ပြဌာန်းပေးရမည်။ (၂) တရားဝင်ရည် ရွယ်ချက်များဖြစ်သည့်အခြားသူများ၏ဂုဏ်သိက္ခာကိုထိန်းသိမ်းရန်အမျိုးသားလုံခြုံရေး၊ လူ့ထု တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကိုထိန်းသိမ်းရန်သို့ မဟုတ်ကျမ်းမာရေးသို့ မဟုတ်ကိုယ်ကျင့်တရားကို ကာကွယ်ရန်စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ နှင့် (၃) ဒီမိုကရေစီလူ့ အဖွဲ့အစည်းအတွက်လိုအပ်ချက်ဖြစ်ရ မည်။

အမုန်းစကားဆိုခြင်းကိုအဆိုးဆုံးတိုက်တွန်းအားပေးမှုသာလျှင်အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ လူမျိုးရေးခွဲခြား ခြင်းနှင့် ရန်လိုခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်စေရန်လုံ့ ဆော်မှုဖြစ်စေသည်။ တစ်စုံတစ်ဦးအားလုံ့ ဆော်မှုအရာ မြောက်မမြောက်ကိုဆုံးဖြတ်ရန်မှာ တရားဥပဒေအရအရေတွက်ထွေးသောအရာတစ်ခုဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် လူတ်လပ်မျှတစွာဆုံးဖြတ်ရန်လည်းလိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ တစ်စုံတစ်ခုသောပြောဆိုခြင်းကို လှုံ့ဆော်မှုအရာမြောက်မမြောက်ဆုံးဖြတ်ရန်အောက်ပါအချက် ခြောက်ချက်ပေါ်တွင်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည်။

၁။ အကြောင်းအရာ၊အခြေအနေ-ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသောအချိန်၏လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေ။ဥပမာ- ပဋိပက္ခဖြစ်ပေါ်မှုကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသို့ မဟုတ် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှု သမိုင်း ရှိမ ရှိ

၂။ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူ၏အချက်အလက်-ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူသည်မည်သူနည်း၊သူ၏လူ့ အဖွဲ့ အစည်းအတွင်းရှိအနေအထား၊ပရိသတ်ကိုလွှမ်းမိုးနိုင်သော အဆင့်၊ဥပမာ-ထင်ရှားသောနိုင်ငံ ရေးသမား သို့မဟုတ်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်သည်အခြားသူထက်ပရိသတ်ကိုပိုမိုလွှမ်းမိုးနိုင်မှု ရှိသည်။

၃။ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူ၏ရည်ရွယ်ချက်- ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူသည် တိုက်တွန်းအားပေးမှု သို့မဟုတ်အမုန်းတရားကိုမြှင့်တင်ရန်ထင်ရှားစေရမည်။ထို့ပြင် အကြမ်းဖက်ခြင်း၊လူမျိုးရေးခွဲခြားခြင်းနှင့်ရန်လိုမှုအပြုအမူများကိုတိုက်တွန်းအားပေးခြင်း။

၄။ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်- မည်သည့်အရာများပြောခဲ့သနည်း၊မည်ကဲ့သို့ ပြောသနည်း၊ထို့ပြင် ပြောဆိုခဲ့သည်ကိုလူအများမည်သို့ နားလည်သနည်းဆိုသည်မှာ အရေးပါပေလိမ့်မည်။အနုပညာ၊ဘာသာရေးနှင့်နိုင်ငံရေးများနှင့်ပတ်သက်သောလူထုအကျိုးစီးပွားအတွက် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုအတွက် ကောင်းမွန်စွာအကာအကွယ်ပေးထားရမည်။

၅။အတိုင်းအတာနှင့်လေးနက်မှု-ပြောဆိုမှုကိုမည်သို့ ဖြန့်ချိသနည်း။မည်မျှကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရောက်ရှိမည်နည်း။

၆။ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေ- ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း

င်း၏နောက်ဆက်တွဲရလဒ်အဖြစ်ပြသရမည်။ အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုအတွင်း တိကျသေချာသောလူမျိုးရေးခွဲခြားမှုအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ရန်လိုမှုများ ဖြစ်နိုင်ချေကိုပြသနိုင်ရမည်။

ပြစ်ဒဏ်များမချမှီ ဤစံနှုန်းများအတိုင်းအမူတိုင်းကို စစ်ဆေးရမည်။

Which individuals should be protected?

All people should be protected from the advocacy of hatred that constitutes incitement to hostility, discrimination or violence against them.

It is minority groups and others vulnerable to marginalisation and the denial of their rights that most often are targeted by the advocacy of hatred. The types of hatred covered under an incitement law should encompass all of the reasons that people might experience discrimination. This includes because of their race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth, sexual orientation, gender identity, disability or other status.

မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကာကွယ်မှုပေးသင့်သနည်း

အားလုံးသောလူများကိုအမုန်းတရားစကားစစ်အတွက်တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းမှအကာအကွယ်ပေးသင့်သည်။

အမုန်းစကားဆိုခြင်းကိုတိုက်တွန်းအားပေးခြင်း၏သားကောင်သည်အခွင့်အရေးများကိုငြင်းပယ်ခံ ထားရတတ်သည့်လူနည်းစုများကိုသာရည်ရွယ်လေ့ရှိသည်။လှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့်

ပဒေ သည်အမှန်းစကားပုံစံအားလုံးကိုလွှမ်းခြုံမှုရှိစေရမည်။ လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုခံစားနိုင်ရသည့်အကြောင်း တရားများလုံးကိုအကျိုးဝင်စေရမည်။ ယင်းတွင် လူမျိုးရေးအသားရောင်ကျား/မ၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာရေးနှင့်ရေးသို့ မဟုတ်အခြားဘာအတွေးအခေါ်အယူအဆများနှင့်သားလူမှုအခြေခံ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မွေးဖွားရာဒေသ၊ မသန်စွမ်းခြင်းစသည်အချက်များပါဝင်စေရမည်။

How else can we protect minority groups?

There are many legal and policy responses that are needed to prevent incitement to hostility, discrimination and violence through creating an environment where the right to freedom of expression and the right to equality are protected.

Most important of all is creating a culture of tolerance where discrimination and negative stereotyping of minority and vulnerable groups can be openly contested through more speech. Hatred is most effectively combatted where alternative viewpoints and voices are given the space to speak and to be heard. At the same time, majority groups are more likely to reject hatred where they are able to listen to, understand and accept minority voices and opinions.

Promoting equality

The State should ensure that their legal frameworks include comprehensive anti-discrimination legislation that protects vulnerable and minority groups in all aspects of their lives. This should include protection in relation to employment,

access to government welfare and social programmes, access to goods and services (including housing and education), access to justice, and political participation (including freedom of expression, freedom of assembly, and participation in elections).

There must also be a comprehensive public policy to promote equality and tolerance. This should include public information campaigns to combat negative stereotyping of and discrimination against vulnerable communities or groups, in particular through sports, the arts, and other cultural events. The promotion of equality and tolerance should be integrated into education curriculums at all levels, and be supported by training for teachers.

Law enforcement bodies, security forces, and those involved in the administration of justice should also be trained in equality and non-discrimination, and international standards on freedom of expression.

There should be equality training for public officials, politicians and religious leaders on the right to equality, and the importance of promoting tolerance while avoiding statements that might promote discrimination. The adoption of voluntary ethical codes for these actors can be a positive way of promoting good practice, particularly around elections or other times of tension.

What is the role of the media?

An independent, pluralistic and diverse media is important to ensuring that multiple

---

and alternative voices can be heard on different topics, so that any advocacy of hatred can easily be challenged.

States should ensure that they have in place a public policy and regulatory framework that encourages an independent, pluralistic and diverse media, which promotes non-discrimination and equality.

As part of developing a pluralistic and diverse media, consideration should be given to facilitating the functioning of minority media organisations, and measures to increase the capacity of minority groups to access and express their views in the media.

They should adopt voluntary ethical codes to ensure that they meet their social responsibility to ensure that acts of discrimination and advocacy of hatred is spoken out against.

- Taking care to report in context and in a factual and sensitive manner, while ensuring that acts of discrimination are brought to the attention of the public.
- Being alert to the danger of discrimination or negative stereotypes of individuals and groups being furthered by the media.
- Avoiding unnecessary references to race, religion, gender and other group characteristics that may promote intolerance.

- Raising awareness of the harm caused by discrimination and negative stereotyping.
- Reporting on different groups or communities and giving their members an opportunity to speak and to be heard in a way that promotes a better understanding of them, while at the same time reflecting the perspectives of those groups or communities.

What can National Human Rights Institutions do?

National Human Rights Institutions (NHRIs) can play a crucial role in collecting evidence and data about discrimination, including incidents of advocacy of hatred that constitute incitement to hostility, violence or discrimination. They should have the responsibility to encourage social dialogue on controversial topics, and accept complaints about discrimination and other human rights abuses.

It is important that NHRIs are independent from government and other interests, so that they are able to fully carry out their mandate. The information they provide can show early warnings that problems or tensions are building, and can inform the policy responses that States adopt.

What can Civil Society Organisations do?

Civil society organisations (CSOs) are an important social actor – they help

shape and change public attitudes and perceptions. CSOs can positively contribute to encourage dialogue between groups to increase understanding and acceptance, and engage in public education campaigns. They can also monitor and report human rights abuses, and speak out publicly against them and in support of the rights of victims.

To assist their work, CSOs should be free from discriminatory or overly intrusive regulatory laws or mechanisms that may prevent them from carrying out their work independently and effectively.

အခြားမည်သည့်နည်းဖြင့်လူနည်းစုကို ကာကွယ်မှုပေးနိုင်မည်နည်း။

လူ့ဆော်မှုဖြင့်ရန်လိုခြင်း၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်စေခြင်းအားကာကွယ်နိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တရားဥပဒေနှင့် မူဝါဒများ များစွာရှိပေသည်။ လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ်နိုင်ခွင့်နှင့် သာတူညီမျှမှုကို ကာကွယ်ထားသော ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးခြင်းအားဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။

အရေးအပါဆုံးသော ဖန်တီးပေးရမည့် ဝန်းကျင်မှာ သီးခံခွင့် လွတ်တတ်သော ယဉ်ကျေးမှု ရှိသည့် ဝန်းကျင် တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဝန်းကျင်တွင် လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံခံရသူများ များစွာသော လူနည်းစုများ၊ အကာအကွယ်မဲ့နေသော အုပ်စုများကို လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်ပေးခြင်းအားဖြင့် ပိုင်လင်းသော ယဉ်ပြိုင်ခွင့် ရလာစေနိုင်သည်။

အခြားသော အမြင်အတွေးများကို ပြောဆိုနားထောင်ခွင့် နေရာများ များ ပေးထားခြင်းအားဖြင့် အမုန်းစကားကို ထိရောက်စွာ ပြန်လည်ချေပတိုက်ခိုက်နိုင်ပေမည်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာပင် လူနည်းစု၏ စကားနှင့် အသံများကို နားထောင်ခွင့် နားလည်ခွင့် ပေးထားခြင်း အားဖြင့် အမုန်းစကားစကားကို လူများစုကားလည်း ငြင်းပါယ်လာနိုင်မည်။

သာတူညီမျှမှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း

သာတူညီမျှမှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း

နိုင်ငံတော်အနေဖြင့်လည်း လူနည်းစုနှင့်အကာအကွယ်မဲ့ လူအုပ်စုများအတွက် ယင်းတို့၏ ဘဝရှင်သန်ရေး အတွက် အားလုံးသော အကြောင်းရင်းများ ရာများအတွက် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုကို ဆန့်ကျင်သော အခြေခံပါရှိသည့် ဥပဒေရေးရာ အခြေခံရရှိနေစေရန် အာမခံပေးနိုင်စေရမည်။ ထိုအချက်တွင် အလုပ်အကိုင်နှင့် ပတ်သက်သည့် အကာအကွယ်၊ အစိုးရ၏ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် လူမှုရေးအစီအစဉ်များကို ရရှိနိုင်ခွင့်၊ ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိနိုင်ခွင့် (ပညာရေးနှင့် အိမ်ယာများ အပါအဝင်)၊ တရားမျှတမှုကို ဆိတ်ခွင့် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်နိုင်ခွင့် (လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ စိတ်နှိုးလှည့်လည်ခွင့်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်နိုင်ခွင့် အပါအဝင်) များ ပါဝင်ရမည်။

သီးခံခွင့် လွတ်တတ်ခြင်းနှင့် သာတူညီမျှမှုကို မြှင့်တင်မည့် ပြည်သူ့ရေးရာစီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒ ရှိရမည်။ ထိုမူဝါဒတွင် အများပိုင်သတင်းအချက်အလက် ကုမ္ပဏီများသည် လူနည်းစုနှင့် အကာအကွယ်မဲ့အား နည်းသော လူအုပ်စုများကို ဆန့်ကျင်သည့် လူမျိုးရေးခွဲခြားခြင်းများကို တိုက်ခိုက်ရန် လည်း ပါဝင်သည့် အထူးသဖြင့် အားကစား၊ အနုပညာနှင့် အခြားသော ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ပွဲလမ်း သဘင်အခန်းအနားများတွင် ဖြစ်သည်။ သာတူညီမျှမှုနှင့် သီးခံခွင့် လွတ်တတ်ခြင်းကို ပညာရေး၏ အဆင့်အားလုံး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ တွင်လည်း ပါဝင်ပေါင်းစည်းနေစေရမည်။ ဆရာများကိုလည်း သင်တန်းများပေးခြင်းဖြင့် အထောက်အကူပေးရမည်။

တရားဥပဒေစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ လုံခြုံခံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် တရားစီရင်ရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများ လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကိုလည်း သာတူညီမျှမှု၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားရေးနှင့် လွတ်

လုပ် စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာများကိုလေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရမည်။

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအရာရှိများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ သာတူညီမျှခွင့်၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုကိုရှောင်ရှားရင်းသီးခံခွင့်လွှတ်မှု မှင့်တင်ရေးကိုလည်းသာတူညီမျှမှုအတွက်သင်တန်းများပေးရမည်။ ယင်းတို့ ကိုယ်လူပုဂ္ဂိုလ်များက ကိုယ်ကျင့်တရားများ အဖြစ်လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် လက်တွေ့တွင်အပြုသဘောဆောင်သောကျင့်သုံးမှုကိုရရှိနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကာလနှင့်အခြားသောတင်းမာမှုရှိသောကာလများအတွက်အထူးသင့်တော်ပေသည်။

မီဒီယာ၏အခန်းကဏ္ဍသည်အဘယ်နည်း။

လွတ်လပ်သော၊ ဗဟုအမြင်ရှိသော ကွဲပြားခြားနားခြင်းကိုလက်ခံသော မီဒီယာတစ်ခုသည် အမျိုးမျိုးသော ကွဲပြားခြားနားသည့်အကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်အောက်မှအသံမျိုးစုံကို ကြားနိုင်ရန်သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အမုန်းစကားကိုတိုက်တွန်းအားပေးသည့်မည်သည့်လုပ်ရပ်ကို မဆို လွယ်ကူစွာ စိန်ခေါ်နိုင်ရန် အတွက်အရေးပါသည်။

နိုင်ငံတော်ကလည်း သာတူညီမျှမှုနှင့် လူမျိုးရေးမခွဲခြားရေးကိုမြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် လွတ်လပ်သော၊ ဗဟုအမြင်ကိုလက်ခံသော ကွဲပြားခြားနားခြင်းကိုလည်းလက်ခံသော မီဒီယာ ကိုအားပေးကူညီနိုင်သည့် ပြည်သူ့ ရေးရာမှတ်တမ်းနှင့်ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံများကိုသေချာစွာချမှတ်ပေးရမည်။

ထိုသို့ သောမီဒီယာဖြစ်ထွန်းလာရေး၏အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် လူနည်းစုတို့၏ မီဒီယာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်းများကိုလည်းထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထို့ပြင် မီဒီယာတွင် လူနည်းစုတို့၏ အမြင်နှင့်အသံများကိုရရှိနိုင်ရန်ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်မှုများ မြင့်မား လာရေး ကိုလည်း ပြုလုပ်ပေးရမည်။

မီဒီယာသမားများသည်လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုနှင့်အမုန်းစကားကိုတိုက်တွန်းအားပေးမှုတို့ အားဆန့်ကျင် သည့်လူမှုဝတ္တရားကျေပွန်နှင့်ရန်အတွက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို လိုက်နာရမည့် ကိုယ်ကျင့်တရားများ အဖြစ် လက်ခံကျင့်သုံးရမည်။

- မီဒီယာတွင်တင်ပြရာတွင် အခြေအနေကိုသုံးသပ်ပြီးမှန်ကန်သောသတင်းအချက်အလက်အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂရုစိုက်အလေးထားပြီးသော်လည်းကောင်း၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားသည့်အခြေအနေများကိုလူထု၏အလေးထားမှု ရရှိအောင်ပို့ဆောင်ပေးရမည်။
- မီဒီယာကြောင့် ထပ်မံတိုးပွားပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့်လူတစ်ဦးချင်း၏အမျိုးမျိုးသောအဖျက်စိတ်ထားများ၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုများ၏အန္တရာယ်ကိုသတိမပြတ်ထားနေရမည်။
- ခွင့်လွှတ်သီးခံခြင်းလျော့ပါးစေနိုင်သည့် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကျား/မခွဲခြားခြင်းနှင့် လူအုပ်စု၏ လက္ခဏာရပ်များအားမလိုအပ်ဘဲ ရည်ညွှန်းဖော်ပြခြင်းများအားရှောင်ရှားရမည်။
- သောဘေးအန္တရာယ်အသိစိတ်ကိုမြှင့်တင်ပေးခြင်း။
- ကွဲပြားခြားနားသောအုပ်စုများသို့ မဟုတ်အသိုက်အဝန်းတို့ အကြောင်းကိုသတင်းရေးသားတင်ပြသလို ထိုအုပ်စု၏အဖွဲ့ဝင်များကိုလည်းနားလည်မှုပိုမိုတိုးမြှင့်ရန်အတွက် ပြောဆိုခွင့် နှင့် နားထောင်ခွင့်များကိုလည်းပေးခြင်းလည်းပြုရမည်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် ထိုအုပ်စု အသိုက်အဝန်း၏ရုထောင့်များကိုလည်းထပ်ဟပ်ပေးရမည်။

အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများကမည်သည့်အရာများကိုလုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။

အမျိုးသားလူ့ အခွင့်အရေးအဖွဲ့ အစည်းများ National Human Rights Institutions (NHRIs) သည် လူ့ဆော်မှုဖြင့်ရန်လိုခြင်း၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်စေသည့် အမုန်း စကားဆိုခြင်းကို တိုက်တွန်းအားပေးမှုများအပါအဝင် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်များ၊ အချက်အလက်များ သက်သေအထောက်အထားများကို ရှာဖွေစေဆောင်ရာတွင် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်နိုင်သည်။ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်သည့် လူမှုစကားဝိုင်းများ ပြုလုပ်ရန် တိုက်တွန်း အားပေးရမည့် တာဝန်ရှိသည်။ ၎င်းပြင် အခြားသော လူ့ အခွင့်အရေးဖောက်ဖျက်မှုများနှင့် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုဆိုင်ရာ တိုင်တန်းချက်များကို လက်ခံရမည်။

အဖွဲ့ များသည် အစိုးရနှင့် အခြားသော အဖွဲ့အစည်းများမှ ကင်းလွတ်သော လွတ်လပ်သော အဖွဲ့ဖြင့် ဖြစ်သည့် အရေးပါသည်။ သို့မှသာ ယင်းတို့သည် သူတို့၏ ပြဌာန်းတာဝန်များကို ပြည့်ဝစွာ ထမ်းဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သူတို့ပေးသော သတင်းအချက်အလက်သည် တင်းမာမှုနှင့် ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်းကို ကြိုတင်သတိပေးချက်များပင် ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်ကံခံယူ ကျင့်သုံးသည့် မူဝါဒအရ တုံ့ပြန် နိုင်ရေးအတွက် သတင်းပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

လူမှုအဖွဲ့ အစည်းများက မည်သည့်အရာများကို လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း!

လူမှုအဖွဲ့ အစည်းများ (CSOs) သည် အရေးကြီးသော လူမှုလှုပ်ရှားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် လူထု၏ အမြင်နှင့် သဘောထားများ ပုံသဏ္ဍန်ပြောင်းလဲလာရေးအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးကြသည်။ သူတို့သည် လူထုပညာပေးစည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုကို လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် အုပ်စုများအကြား နားလည်မှုနှင့် လက်ခံမှုအပိုင်းများ တိုးတက်လာရေးကို ဆွေးနွေးစကားပြောဆိုနိုင်လာစေရန် တိုက်တွန်းခြင်းအားဖြင့် အပြုသဘောဆောင်သော ပုံစံများကို လုပ်ဆောင်

ပေးနိုင်ပေသည်။ သူတို့သည် လူ့အခွင့်အရေး အလှည့်စားပေးခြင်းများကို ထိန်းကျောင်းခြင်းနှင့် အသိပေးခြင်းများကို လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ချိုးဖောက်အလှည့်စားပြုသူများအား ဆန့်ကျင်ပြောကြားနိုင်သလို ချိုးဖောက်ခံရသည့် သူများအခွင့်အရေးကို အတွက်လည်း လူသိရှင်ကြားအများသိအောင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်သည်။

သူတို့၏ လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပေးရန်မှာ သူတို့၏ လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ လွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးကို အတားအဆီးဖြစ်စေနိုင်မည့် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုသို့ မဟုတ် လွန်ကျွဲစွာ တင်းကြပ်ထားသော ဥပဒေအင်္ဂါယန္တရားများမှ ကင်းလွတ်စွာ ရှိနေစေရမည်။

Is incitement different from offensive speech or blasphemy?

Yes. Incitement laws should protect individual human beings from expression advocating hatred that encourages acts of violence, hostility or discrimination against vulnerable groups. These laws do not exist to shield individuals from offensive expression, or to protect religions, beliefs or other abstract ideas from insult.

When a law on incitement is used to punish offensive or blasphemous speech it is a violation of the right to freedom of expression. The right to freedom of expression includes the right to engage in offensive speech, and this should not be limited or policed by the State. Allowing incitement laws to be applied in this way is counterproductive, as minority groups and critical elements are often targeted – aiding persecution rather than helping to stop it.

**လှုံ့ဆော်ခြင်းသည် တိုက်ခိုက်သောသို့
မဟုတ်ဘာသာရေးကိုစော်ကားသောစ
ကားများနှင့်ခြားနား ပါသလား။**

ဟုတ်ပါသည်။ လှုံ့ဆော်ခြင်းကိုထိန်းချုပ်သောဥပဒေသည် လူမျိုးရေးခြားမှုနှင့်အားနည်းသောအကာအကွယ်မဲ့လူ့အုပ်စုများအားရန်လိုသောလူမျိုးရေးခြားသောအကြမ်းဖက်သောအပြုအမူများကို တွန်းအားပေးသောအမုန်းစကားများကိုဖော်ထုတ်ခြင်းမှတားဆီးပေးရမည်။

လှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သောဥပဒေတရပ်ကို တိုက်ခိုက်လိုသောစကား၊ ဘာသာရေးကိုစော်ကားသော စကားများပြောသူအားအရေးယူရန်သုံးစွဲပါက သုံးသူသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ချိုးဖောက်ရာရောက်သည်။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တွင်တိုက်ခိုက်လိုသောစကားပြောခြင်း လည်းအကျုံးဝင်သည်။ ထိုအချက်ကိုနိုင်ငံတော်မှတားဆီးခြင်းစောင့်ကြည့်ခြင်းများပြုလုပ်ခွင့်မရှိ။ လှုံ့ဆော်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေကိုထိုသို့ သုံးခွင့်ပြုခြင်းသည်ဆန့်ကျင်ဘက်အကျိုးရလဒ်များဖြစ်လာနိုင်သည်။ လူ့နည်းစုနှင့်ခံစားရသည့်အုပ်စုသည်ပစ်မှတ်ဖြစ်သွားပြီးသူတို့ အားကူညီခြင်းထက်အရေးယူခြင်းသာဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။

ဘာသာရေးကိုစော်ကားသော (ဘုရားသခင်ကိုဆဲဆိုသောစကား) ကိုထိန်းချုပ်သည့်ဥပဒေ

Blasphemy laws

Should debates on religion or criticism of religion be prohibited?

No. In a democratic society, it is important that all people are able to express ideas and opinions about any subject matter, including about different religions or beliefs, symbols and teachings.

Religion or belief plays an important part of everyday life in most parts of the world. For many people, their religion or belief is an integral part of who they are; it defines the way they live their life, and the community that they are a part of. This is why the freedom to talk about religion is so important.

The reality in all countries in the world is that there are many people with different religions or beliefs. While religions or beliefs share a lot in common, the differences between them are inescapable. Even people that share the same religion may have different opinions on the meaning of certain teachings or ideas.

Free debate and discussion between these groups is an inevitable and healthy part of living in a democratic society that should be encouraged. It is important to remember that for this reason, the rights to freedom of expression and freedom of religion or belief go hand in hand.

ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့်ငြင်းခုံမှု

သို့မဟုတ်ဘာသာရေးကိုဝေဖန်သုံးသပ်မှုများအားတားဆီး သင့်သလော။

မတားဆီးသင့်ပါ။ ဒီမိုကရေစီလူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် ကွဲပြားခြားနားသော သင်ကြားခြင်း၊ သင်တန်း၊ ယုံကြည်ချက်နှင့်ဘာသာရေးစသည်သည်အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ မိမိတို့၏ထင်မြင်ယူဆချက်၊အတွေးအမြင်များကိုဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းသည်အရေးကြီးသောအချက် ဖြစ်သည်။

ဘာသာရေးသို့ မဟုတ်ယုံကြည်မှု သည် ကမ္ဘာ့အစိတ်အပိုင်းအများစုတွင်လူတို့၏နေ့စဉ်ဘဝအတွက်အရေးပါသောကဏ္ဍမှပါဝင်လှုပ်ရှားလျက်ရှိပါသည်။လူများစွာအတွက်မူ သူတို့၏ဘာသာရေး၊ ယုံကြည်မှုတို့သည် သူတို့ မည်သူဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လောက်သည် အစိတ် အပိုင်းများ ပင်ဖြစ်သည်။ယင်းကသူတို့ နေထိုင်ရင်သန်ပုံများကိုဖွင့်ဆိုသည်။လူတို့ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ပါဝင်နေသော အသိုင်းအဝန်းကြီးတစ်ခုလုံးကိုလည်းဖွင့်ဆိုသည်။ထို့ကြောင့်ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်၍လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည်အလွန်အရေးကြီးပေသည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံအားလုံးတွင်စစ်မှန်စွာတည်ရှိနေသည်မှာ လူတို့သည်ကွဲပြားခြားနားသော ဘာသာရေးယုံကြည်ချက်များနှင့်အတူရှိနေကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ဘာသာရေးနှင့်ယုံကြည်မှုကိုအားလုံးအတူ တကွခံယူနေကြစဉ်တွင် သူတို့တွင် ကွဲပြားခြားနားချက်များ ကိုရှောင်လွှဲ၍မရချေ။ တစ်ခုတည်းသော ဘာသာရေးကိုယုံကြည်ကိုးကွယ်နေသမျှအကြားမှာပင်လျှင် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဟောကြားသွန် သင်ချက်များအပေါ်တွင် ကွဲပြားခြားနားသော ယူဆချက်များရှိ နေကြပေသည်။

အုပ်စုများအကြားလွတ်လပ်သောစကားစစ်ထိုးပွဲများနှင့်ဆေးနှေးပွဲများသည်ရှောင်လွှဲ၍မရနိုင်သော အရာများဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းကျလူ့ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် ကောင်းမွန်စွာနေထိုင် ရင်သန်ခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ ယင်းကိုအားပေးရမည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်အမြဲသတိရနေရန်အရေးကြီးသောအချက်မှာ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့်တို့သည်အတူ ယှဉ်တွဲဖြစ်ပေါ်နေသည်ဟူသောအချက်ဖြစ်သည်။

What is blasphemy?

Blasphemy is any expression that is offensive about religion or sacred ideas or symbols. Blasphemy can also go by other names, such as "religious insult"; "defamation of religions"; or "offenses against sacred values."

ဘာသာရေးကိုစော်ကားသော(ဘုရားသခင်ကိုဆီဆိုသောစကား) ဟူသည်အဘယ်နည်း။

ဘာသာရေးကိုစော်ကားသောစကားဆိုသည်မှာ မွန်မြတ်သောမြင့်မြတ်သော အတွေးအမြင်များနှင့် သင်္ကေတများသို့ မဟုတ်ဘာသာရေးကိုစော်ကားပုတ်ခတ်သောမည်သည့်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်ကိုမဆိုဆိုလိုသည်။ ယင်းကိုအခြားအမည်များဖြစ်သော "ဘာသာရေးစော်ကားမှု" "ဘာသာရေးကို အသေရဖျက်ခြင်း" မွန်မြတ်သောတန်ဖိုးများကိုစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်း စသည်အားဖြင့်ကင်ပွန်းတပ်ခေါ်ဆိုသေးသည်။

Should we prohibit blasphemy?

No. Because the right to freely express ideas or opinions about different religions or beliefs is so important in a democracy, it

must be robustly defended. Blasphemy laws should therefore be repealed.

Section 295-B of the Pakistan Criminal Code is an example of a blasphemy law. It states: "Whoever wilfully defiles, damages or desecrates a copy of the Holy Qur'an or of an extract there from or uses it in any derogatory manner for any unlawful purpose shall be punishable with imprisonment for life."

ဘာသာရေးကိုစော်ကားသောပုတ်ခတ်ခြင်းအားတားမြစ်သင့်ပါသလား။

မတားမြစ်သင့်ပါ။ အကြောင်းမှာ ကွဲပြားခြားနားသောယုံကြည်ချက်များ၊ဘာသာရေးများနှင့်ပတ်သက်သည့်အယူအဆအတွေးအမြင်များကို လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်ရခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အရေးကြီးသည်။ ထိုအခွင့်အရေးကိုခိုင်မာစွာကာကွယ်ရမည်ထို ကြောင့်ဘာသာရေးကိုပုတ်ခတ်စော်ကားမှုနှင့်ဆိုင်သောဥပဒေကိုရုပ်တုံးရမည်။

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ၏ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၉၅ -ခ သည် ဘာသာရေးကိုစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်းဥပဒေပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကဖော်ပြထားသည်မှာ မည်သူမဆိုအလိုဆန္ဒဖြင့် ကိုရမ် ကျမ်းတော်မြတ် ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ထုတ်နှုတ်ချက်ကိုသော်လည်းကောင်း သိက္ခာ ညှိုးနွမ်း စေရန် ရည်ရွယ်လျက် ညစ်ညမ်းစေခြင်း၊ဖျက်စီးစေခြင်း သို့မဟုတ်မလျော်မကန်ပြုလုပ်ပါကမည်သည့်လုပ်ရပ် ကို မဆိုလုပ် ဆောင်သည့်တရားမဝင်ပြုလုပ်သူကိုထောင်ဒဏ်တစ်သက်ချမှတ်ရမည်။

What are the freedom of expression concerns with respect to existing blasphemy laws?

There is growing agreement in the world that blasphemy laws go against protections for freedom of expression in international human rights law. There are three reasons for this:

- Blasphemy laws are vague. International human rights law requires any restriction on freedom of expression to be “provided for by law”, which must be written in a clear and accessible way. Because religions and beliefs are very subjective, it is impossible to legislate to protect them from criticism or offense. What is accepted doctrine in one religion may be blasphemy in another, and vice versa. This ambiguity is inherent to all blasphemy laws, and open to abuse by the State.
- Blasphemy laws do not pursue a legitimate aim. Any restriction on the right to freedom of expression must be justified by reference to a legitimate aim: namely the rights or reputations of others, national security, public order, public health or morals. It is not permissible under international human rights law to restrict freedom of expression to protect ideas or beliefs from criticism. This is because human rights law exists to protect individual people, not abstract religions, beliefs, ideas or symbols.
- Blasphemy laws are not necessary in a democratic society. In a democratic society, people must be free to share

ideas or opinions that are controversial, false, or deeply offensive – including in relation to religions and beliefs.

There is no human right to be shielded from offense. Accepting robust and critical debate about different religions and beliefs is crucial if the rights to freedom of expression and freedom of religion or belief are to have any meaning. It is up to an individual to decide what is compatible with their religion or belief and what is not; the State cannot make this decision for them or coerce belief through sanctions. The State must also respect the right of individuals to change their religion or belief, or to hold no religion or belief. Blasphemy laws are almost always abused to silence people with ideas the State disapproves of, in particular groups with minority religions or beliefs. Blasphemy laws therefore pose a problem for freedom of religion or belief as well as for freedom of expression.

For these reasons, a number of international human rights bodies and experts have called on States to repeal blasphemy laws. The Human Rights Committee, the treaty monitoring body for the International Covenant on Civil and Political Rights, said in General Comment No. 34 on freedom of expression that: “prohibitions of displays of lack of respect for a religion or other belief system, including blasphemy laws, are incompatible with the Covenant.”

The UN Special Rapporteur on the right to

freedom of opinion and expression, and the UN Special Rapporteur on freedom of religion or belief, have called on States to repeal blasphemy laws. Any attempt to protect values, religions or symbols from attack, insult or defamation, should be rejected entirely.

ဘာသာရေးစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သောတည်ဆဲဥပဒေများကိုလေးစားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်း၏ စိုးရိမ်မှုများသည်အဘယ်နည်း။

နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင်ပါဝင်သော လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခြင်းကို ကာကွယ်မှုနှင့်ဆန့်ကျင်လျက် ဘာသာရေးပုတ်ခတ်ပြောဆိုခြင်းနှင့်ဆိုင်သောဥပဒေသည်တည်ရှိနေသည်ဆိုသောအချက်ကိုသာ ဘောတူညီမှုသည်ကမ္ဘာပေါ်တွင်တိုးပွားလျက်ရှိသည်။

- ဘာသာရေးပုတ်ခတ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများသည်ရှင်းလင်းခြင်းမရှိ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးကလိုလားသည်မှာ လွတ်လပ်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို တားဆီးပိတ်ပင် သည့် မည်သည့် ပိတ်ပင်မှုမျိုးမဆိုဥပဒေအရ သာလုပ်ဆောင်ရမည်။- ယင်းဥပဒေသည်လည်း ရှင်းလင်းစွာရေးသားထားရမည် အပြင် လွယ် ကူစွာချဉ်းကပ်နိုင်ရမည်။အကြောင်းမှာ ဘာသာ ရေးနှင့် ယုံကြည်မှုများသည်အလွန် ပုဂ္ဂလိကဗျာဏ်ကျသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကိုဝေဖန်သုံးသပ်မှုများမှကာ ကွယ်ရန်ဥပဒေ ပြဌာန်းရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။ ဘာသာတစ်ခု တွင်လက်ခံထားသောအချက်တစ်ချက်သည်အခြား သောဘာသာတွင်စော်ကားပုတ်ခတ်မှုဖြစ်နေနိုင်သည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့်လည်းထိုသော

အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ထိုသို့ နှစ်စွန်းထွက်သောသဘောသည်အားလုံးသောဘာသာရေးကိုစော်ကား ပုတ်ခတ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သောဥပဒေတိုင်းတွင်အမြစ်တွယ်ပါဝင် နေသည်။ ယင်း အချက်ကနိုင်ငံအစိုးရများကအလွဲသုံးစားပြု ရန်အခွင့်အရေးရနေပေသည်။

- ဘာသာရေးပုတ်ခတ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများသည်တရားနည်းလမ်းကျသောဦးတည်ချက်မရှိ- လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို တားဆီးသည့်မည်သည့်တားဆီးမှုကိုမဆို တရားဥပဒေ နှင့်ကိုက်ညီဆီလျော်သောဦးတည်ချက်ရှိမရှိဆိုသည်ကိုထောက်ရှုပြီးလက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိမရှိကို ဆုံးဖြတ်ရမည်။အမည်အားဖြင့်အခြားသူများ၏အခွင့်အရေးနှင့်ဂုဏ်သိက္ခာအမျိုးသားလုံး ခြံရေး၊ အများပြည်သူတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးအများပြည်သူကျန်းမာရေးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားတို့ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာလူ့ အခွင့်အရေးဥပဒေအရ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြော ဆိုခြင်းကို အတွေးအမြင်နှင့်ယုံကြည်မှုများကိုဝေဖန်ခြင်းမှကာကွယ်ရန် ကန့် သတ်ခြင်းသည် မဖြစ်နိုင်ချေ။ အကြောင်းမှာ လူ့ အခွင့်အရေးဥပဒေသည် သီးခြားလူပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာက ကွယ်ရန်ဖြစ်ပြီး သဘောတရားသာရှိသည့်ရုပ်မဟုတ်သော ဘာသာရေးယုံကြည်မှု၊အတွေးအမြင်သို့ မဟုတ်သကဲ့တရားကို ကာကွယ်ပေးရန်မဟုတ်ပေ။ရန်လိုမှုမှကာကွယ်ရန်မည် သည့်လူ့ အခွင့်အရေးမျှမရှိပေ။
- ဘာသာရေးပုတ်ခတ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများသည်ဒီမိုကရေစီလူ့ အဖွဲ့ အစည်းတွင်မလိုအပ် ဒီမိုကရေစီလူ့ အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုတွင် လူတိုင်းသည် ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများနှင့်ဆက် နွယ်မှုများအပါဝင်ဆိုးဆိုရွားရွားရန်လိုသော၊မှားယွင်းသောအငြင်းပွားဖွယ်ရာဖြစ်သော အယူအဆနှင့်အတွေးအမြင်များကိုလွတ်လပ်စွာ

မျှဝေနိုင်ကြသည်။အကယ်၍ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းနှင့်လွတ် လပ်စွာကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့်တို့ တွင် အခြားအဓိပ္ပါယ်ရှိသည် ဆိုလျှင်အခြားသောဘာသာရေး နှင့်ယုံကြည်မှုများအပေါ်တင်းမာပြီး အတင်းအကြပ် ဝေဖန်မှုစကားစစ်ထိုးခြင်းများကိုလက် ခံရန်မှာအလွန်အရေးကြီးပေသည်။အခြားသောဘာသာရေးနှင့်မိမိဘာသာရေးတို့ကကိုက်ညီမှုရှိသည်မရှိသည်ဆိုသည်မှာလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ချင်းနှင့်သာသနာဆိုင်သောကိစ္စဖြစ်သည်။နိုင်ငံတော်မှဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ကိစ္စ မဟုတ်ပေ။နိုင်ငံတော်ကလည်းလူတစ်ဦးချင်းစီ၏ဘာသာရေးကိုလက်ခံခြင်းပြောင်းလဲခြင်း တို့ ကိုလေးစားမှုပေးရမည်။အထူးသဖြင့်လူနည်းစုဘာသာရေးအုပ်စုများအတွင်းဘာသာ ရေးစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေသည် ဆိတ်ဆိတ်နေတတ်သောလူများကိုနိုင်ငံ တော်ကလက်မခံအတည်မပြုသောအတွေးအမြင်ကိုအသုံးပြုပြီးနိုင်ငံတော်က အလွဲသုံးစား ပြုတတ် သည်။ထို့ ကြောင့် ဘာသာရေးပုတ်ခတ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေသည် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်နှင့်လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များအပေါ်တွင် ပြဿနာရှာ တတ်ပေသည်။

အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းများနှင့်ကျွမ်းကျင်သူများသည် နိုင်ငံအစိုးရများကို ဘာသာရေးဆိုင်ရာစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ

များကိုဖျက်သိမ်းရန်တောင်းဆိုခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာလူ့ အခွင့်အရေးကော်မတီက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သောသုံးသပ်ချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ ယခုကဲ့သို့ ဖော်ပြခဲ့သည်။ - ဘာသာရေးစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်းဥပဒေများအပါအဝင်ဘာသာရေးနှင့်ယုံကြည်မှုများကိုလေးစားမှုမရှိခြင်းကိုထုတ်ဖော်ပြသခြင်းများအားတားဆီးပိတ်ပင် ခြင်းတို့သည်နိုင်ငံတကာသဘောတူ ညီ

ချက်များနှင့်တိုက်ဆိုင်မှုမရှိ။-

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းနှင့်လွတ်လပ်စွာယူဆနိုင်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သောကုလသမဂ္ဂအထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအထူး ကိုယ်စားလှယ်တို့က နိုင်ငံတော်များအား ဘာသာရေးဆိုင်ရာစော်ကားပုတ်ခတ်ခြင်း ဆိုင်ရာဥပဒေ များကို ဖျက်သိမ်းရန်တောင်းဆိုခဲ့သည်။တန့်ဖိုးများ၊ဘာသာရေးနှင့်ဘာသာရေးဆိုင်ရာအမှတ်လက္ခဏာ များကို တိုက်ခိုက်ခြင်းစော်ကားခြင်းသို့ မဟုတ်အသွေရေဖျက်ခြင်းတို့ မကာကွယ်သည့်မည်သည့် ကြိုးပမ်းမှုကို မဆိုလုံးဝပယ်ဖျက်ရန်တောင်းဆိုခဲ့သည်။

သတင်းမှား

False news

Do journalists have an obligation to report truthfully or to avoid one-sided and distorted stories?

Yes. Journalism unlike some other professions has a public function, namely to inform and help everyone form an opinion of all public matters. The role of media is particularly important in democracy as without information people could not be able to hold their governments accountable. That is why reporting in a truthful and balanced way is an important professional goal for journalists.

However, the right to freedom of expression is not limited to merely truthful information. Journalists should not be compelled to publish only information whose truthfulness is ascertained. Limiting news output to only "true" or State-sanctioned news actually poses a threat to democracy itself.

စာနယ်ဇင်းသမားများသည် မှန်ကန်တိကျစွာသတင်းရေးသားဖော်ပြရန်သို့ မဟုတ် ဘက်လိုက်ခြင်းကိုရှောင်ကျဉ်ရန်နှင့် မတိမကျဘက်လိုက်မှုရှိသောသတင်းများကိုရှောင်ရန်ဝတ္တရားရှိပါသလား

ရှိပါသည်။ ။ စာနယ်ဇင်းသမားများသည် အခြားသောအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာသည်များနှင့် မတူသည်မှာ သူတို့သည်အများပြည်သူများနှင့်ဆိုင်သောထိတွေ့မှုများရှိသည်။ ဆိုရလျှင်

လူတိုင်း ကိုသတင်းအစီရင်ခံပြီး၊အများပြည်သူအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သောအရေးကိစ္စများအား အမြင်တစ် ခုအဖြစ်ပုံဖော် ကူညီရသည်။ မီဒီယာ၏အခန်းကဏ္ဍသည် အထူးသဖြင့် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွင်အရေးပါ သည်။ သတင်းအချက်အလက်မရှိပါက လူထုသည် သူတို့ အစိုးရ၏တာဝန်ယူမှုများကိုသိမြင်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့်စာနယ်ဇင်းသမားများအတွက် မှန်ကန်တိကျပြီးဘက်မလိုက်ဘဲသတင်းအစီရင်ခံခြင်းသည် သူတို့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းပန်းတိုင်ပင်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း၊ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည် မှန်ကန်တိကျသောသတင်းအချက်အလက်ကိုပေးရုံမျှအဖြစ်ကန့်သတ်ထားသည်ဟုတ်ပေ။ စာနယ်ဇင်းသမားများကိုမှန်ကန်တိကျသော သတင်းအချက်အလက်များကိုထုတ်ပြန်ပေးရုံသာမီ အားပေးတိုက်တွန်းထားခြင်းမဟုတ်ပေ။ ကန့်သတ်ထားသောမှန်ကန်သော တစ်နည်းအားဖြင့် နိုင်ငံတော်ကကန့်သတ်သတ်မှတ်ထားသော သတင်းမျှလောက်ကိုသာထုတ်ပြန်ရလျှင် စင်စစ်တွင်ဒီမိုကရေစီကိုခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုပြုလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

Should journalists be obliged by law to report objectively?

No. In some countries (Egypt, Sudan, Cameroon, Syria, Bahrain, Burma and Malaysia) the duty of journalists to report objectively is set out in statutes. These laws are problematic from freedom of expression and media freedom view point. In order

to perform its role of public watchdog the media should be free from the state. Therefore the government and parliament should not adopt statutes regulating the professional duties for journalists. These duties should be set out the professional codes of ethics adopted by media professionals themselves instead.

In a truly democratic society, the way for a State to respond to any false news coming into circulation would be to counter it with correct information, not to clamp down on the press publishing the allegedly false news. Access to the media should be a sufficient tool for State agencies to diffuse false messages. The closing of a media or punishing it for publication of news which have turned out to be untrue is unnecessary and disproportionate, no matter what the circumstances.

စာနယ်ဇင်းသမားများသည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသောသတင်းများကို ထုတ်ပြန်အစီရင်ခံရန်ဥပဒေကို လိုက်နာရန်လိုပါသလား။

မလိုပါ။-အချို့သောနိုင်ငံများ (အီဂျစ်၊ဆူဒန်၊ကင်မရွန်၊ဆီးရီးယား၊ဘာရိန်၊မြန်မာနှင့် မလေးရှား) တွင် စာနယ်ဇင်းသမားများနေဖြင့်သတင်းများကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျတင်ပြရန်ဥပဒေများပြဌာန်းထားသည်။ ထိုဥပဒေများသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခြင်းနှင့်မီဒီယာလွတ်လပ်မှုထောင့်မှကြည့်ပါက ပြဿနာ တက်စေမည့်ဥပဒေများပင်ဖြစ်သည်။ လူထု၏စောင့်ကြည့်ရသည့်တာဝန်ဝတ္တရားကိုထမ်းဆောင်ရသော

အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်သောမီဒီယာသည် နိုင်ငံတော်၏လွှမ်းမိုးမှုမှကင်းလွတ်ရမည်။ ထို့ကြောင့်အစိုးရနှင့်လွတ်တော်သည် စာနယ်ဇင်းသမားများ၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ကိုထိန်းချုပ်သောတာဝန်များကိုပြဌာန်းခံယူခြင်းမပြုသင့်ပေ။ ထိုတာဝန်များကိုမီဒီယာ သမားများကိုယ်တိုင်မိမိတို့ ကျင့်ကြံရမည့်ကျင့်ဝတ်များအဖြစ်ခံယူကျင့်သုံးသင့်သည်။

စစ်မှန်သောမီဒီယာကရေစီနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် သတင်းမှားတစ်ခုသည် ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့်ပြန့်နှံ့လာမည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် သတင်းအမှန်ဖြင့်သာတုံ့ပြန်ရမည်။ သတင်းမှားထုတ်ပြန်သော ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူကို အရေးယူမှုမပြုပေ။

What are the freedom of expression concerns with statutes prohibiting false news?

The statutory prohibition of false news reporting is unacceptable under international law for the following reasons:

First, false news laws can have a serious chilling effect on the work of reporters. Facts and opinions are not always easily separated. Second, in many cases, opinions are expressed through superficially false statements, such as sarcastic, satirical, hyperbolic or comical remarks. For example, someone who describes someone else as a 'gangster' is not necessarily accusing the other of being involved in unlawful activities. A ban on false news can thus easily become a ban on opinions not

favoured by the authorities, endangering the free confrontation between different points of view which lies at the heart of democracy. Third, false news provisions fail to recognise that it is often far from clear what the 'truth' on a particular matter is. As such, false news provisions are almost by definition impermissibly vague and, therefore, violate the first part of the three-part test for restrictions on freedom of expression (see section 4.2). Lastly, the practice of States which still have false news provisions on the books shows the great potential for their abuse. Often these laws are used to oppress political opposition and silence human rights defenders.

Mindful of the risks of false news provisions, many national supreme courts (Canada, Uganda, and Zimbabwe)) have already held that false news provisions are incompatible with the right to freedom of expression.

သတင်းမှားကိုတားဆီးသောဥပဒေများနှင့်လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းတို့ သက်ဆိုင်သည် မှာ အဘယ်နည်း။

သတင်းမှားတင်ပြခြင်းကိုဥပဒေအရတားဆီးခြင်းသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ လက်မခံနိုင်သည့် အကြောင်းမှာအောက်ပါအချက်များကြောင့်ဖြစ်သည်။

ပထမဦးစွာ သတင်းမှားဥပဒေသည်သတင်းထောက်များ၏လုပ်ငန်းခွင်တွင် စိတ်ပျက်ဖွယ်အကျိုး သက်ရောက်မှုရှိသည်။ အချက်အလက်ဖြ

စ်ရပ်မှန်နှင့်ယူဆချက်များသည်အမြဲတန်းလွယ်ကူစွာ ခွဲခြား၍မရနိုင်ချေ။

ဒုတိယအချက်အနေဖြင့်၊ ဖြစ်ရပ်များစွာတွင်အယူအဆများသည်အပေါ်ယံသဘောသတင်းမှားများမှတစ်ဆင့်ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။သရော်စာများကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ဥပမာ- တစ်စုံတစ်ယောက်သည်အခြားသူတစ်ဦးကိုလူဆိုးဝိုင်းဝင်တစ်ဦးကဲ့သို့ဖော်ပြခြင်းသည် အကယ်စင်စစ်ထိုသူသည်ဥပဒေချိုး ဖောက်သောလုပ်ငန်းများလုပ်နေသည်ဟုစွတ်စွဲခြင်းမဟုတ်၊ သတင်းမှာကို တားဆီးခြင်း သည် အာဏာပိုင်များမကျိတ်နှစ်သက်သည့်ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုတားမြစ်ခြင်းဖြစ်နေမည်။ လွတ်လပ်စွာ သဘောထားကွဲလွဲခွင့်ကိုမြီမီးခြောက်ရာ ရောက်နေသည်။လွတ်လပ်စွာ သဘောထား ကွဲလွဲခွင့်သည် ဒီမိုကရေစီ၏နည်းလမ်းပင်ဖြစ်သည်။

တတိယအချက်အနေဖြင့်သတင်းမှားပိတ်ပင်မှုဖြစ်ခြင်းသည် အမှန်ဆိုသည်ကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိစေနိုင်သောသဘောမှဝေးကွာသွားသောသဘောရှိသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သတင်းမှားတားမြစ်ခြင်းသည် အဓိပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရခွင့်မပြုနိုင်လောက်သောမရေရာမှုဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း သုံးဆင့် စစ်ဆေးနည်းအနက်ပထမအဆင့်ကျိုးပေါက်နေသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့်၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် သတင်းမှားပိတ်ပင်ခြင်းဥပဒေကိုစာအုပ်ထဲတွင်ရှိနေခြင်းပင်လျှင် ယင်းကိုအလှည့်စားပြန်င်ချေအလွန်အမင်းမြင့်မားလျှက်ရှိနေပေသည်။ များသောအားဖြင့်ထိုဥပဒေများသည် ဆိတ်ဆိတ်နေသောလူ့ အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများနှင့် အတိုက်အခံနိုင်ငံ ရေးအဖွဲ့များကိုဖိနှိပ်ရန်သုံးတတ်သည်။

သတင်းမှားတားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းဥပဒေ၏အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေမှာ ထိုတားမြစ်ချက်များသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းခွင့်နှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိဟုများစွာသောအမျိုးသားတရားလွှတ်တော်များကခံယူကြသည်။ (ကနေဒါ၊ယူဂန်ဒါ၊ဇင်ဘာဘွေ)

What is the most appropriate way for holding journalist liable for false news reporting?

In view of the severe consequences of the use of criminal laws, it can be argued that criminal liability for false news reporting would be a too harsh and disproportionate restriction of freedom of expression if no serious public harm has followed as a result of the false reporting. Commenting on the false news prohibition in Cameroon, the Human Rights Committee stated that “the prosecution and punishment of journalists for the crime of publication of false news merely on the ground, without more, that the news was false, [is a] clear violation of Article 19 of the Covenant.”

ARTICLE 19 considers that the appropriate way to seek responsibility for journalists for false news reporting is through a media council or another self regulatory body which should establish if the reporter knew of the falsity of the statement and what actions he has taken to verify the truthfulness of the report.

သတင်းမှားဖော်ပြခြင်းအတွက် သတင်းစာဆရာများတာဝန်ယူခြင်း

ကစေရန်အကောင်းဆုံးသောနည်းသည်အဘယ်နည်း။

ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကိုသုံးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသောဆိုးဝါးသည့်အကျိုးဆက်ရှုထောင့်ဆိုလျှင်၊ ရာဇဝတ်မှုဥပဒေအရ သတင်းမှားထုတ်ဖော်ခြင်းကို တာဝန်ယူစေလျှင်အလွန်ပြင်းထန်သည် ဟုဆိုနိုင်သလို အကယ်၍အများပြည်သူကိုဆိုးဝါးသောဘေးအန္တရာယ်မကျရောက်ခဲ့လျှင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခြင်း အတွက်မသင့်တော်သော တားမြစ်ချက်လည်းဖြစ်သည်။ ကင်မရွန်နိုင်ငံ၏ သတင်းမှားထုတ်ဖော်ခြင်းအပေါ်တားမြစ်ချက်ကိုသုံးသပ်သည့် လူ့အခွင့်အရေးကော်မတ်က ဖော်ပြထားရာတွင် “သတင်းမှားထုတ်ဖော်သည်ဟူသော အခြေခံအကြောင်းတရား တစ်ခုတည်းအပေါ်တွင်မူတည်ပြီးဖြစ် အင်္ဂါချမှတ်လျှင် နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်ပုဒ်မ ၁၉ ကိုချိုးဖောက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။”

ပုဒ်မ (၁၉) ကမှတ်ယူထားသည်မှာ သတင်းမှားတင်ပြသောစာနယ်ဇင်းသမားအတွက်သင့်တော်သောတာဝန်ယူစေခြင်းကို စာနယ်ဇင်းကောင်စီသို့မဟုတ်သီးခြားရပ်တည်သောအဖွဲ့မှတစ်ဆင့်သာတာဝန်ယူစေမည်။

ပြည်သူ့နီတိ

Public morals

Are laws aiming at protection of public morals acceptable under international law?

Yes. Article 19, paragraph 3 of the ICCPR sets out that the right to freedom of expression can be limited in the interest of public morals. Moreover the UN Convention on the Rights of the Child obliges states to protect children from material injurious to their well-being such as child prostitution and child pornography. Similarly, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women imposes a legal duty for states to prohibit or restrict the circulation of violent or degrading content concerning women.

Examples of public morals laws: laws prohibiting the pornography, violence and other harmful or offensive media content.

ဥပဒေများသည် ပြည်သူ့နီတိကို ကာကွယ်ရေးအတွက်ဦးတည်ထားခြင်းသည်နိုင်ငံတကာဥပဒေ အရ လက်ခံနိုင်ပါသလား။

လက်ခံနိုင်ပါသည်။ အိုင်စီစီပီအာ၏ ပုဒ်မ ၁၉-အပိုဒ်၃အရ ပြည်သူ့နီတိအကျိုးငှာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခြင်းကိုကန့်သတ်နိုင်သည်။ ထိုမျှမက ကုလသမဂ္ဂ၏ခလေးလူငယ်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးသဘောတူညီချက်တွင် ခလေးငယ်များကိုထိခိုက်စေသော ခလေးပြည့်

တန်ဆာနှင့် ခလေး ညစ်ညမ်းပုံများကိုတားဆီးပိတ်ပင်သည်။ အလားတူပင်အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံ အား လုံးကို ဖျက်သိမ်းမည့်သဘောတူစာချုပ်တွင် ဆိုထားသည်မှာ နိုင်ငံတော် အနေဖြင့် တရားဝင် တာဝန်တစ်ရပ်မှာ အမျိုးသမီးများနှင့်သက်ဆိုင်သည့်သိက္ခာကျဆင်းစေမည့် အကြောင်း အရာနှင့် အကြမ်းဖက်မှုသည့် အကြောင်းအရာများကို တားဆီးရန်နှင့် ကန့်သတ်ရန်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့နီတိဥပဒေ နမူနာပုံစံများ- ညစ်ညမ်းပုံအကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့်အခြားသောအန္တရာယ်ပေးနိုင်သောသို့ မဟုတ်ရန်လိုသောမီဒီယာအကြောင်းအရာများကိုတားမြစ်သည့်ဥပဒေများ။

What are the main challenges in regulating public morals expression?

The terms in the public morals law such as "obscenity", "pornography", "profanity" or "indecent expression" do not lend itself easily to definition and are vague.

Often public morals laws do not differentiate between depictions of sex or violence which contribute to political, social and economic debates and sexual and violent content created for personal pleasure. Often these laws apply to sex and violence as form of artistic expression which can enrich personal and collective understanding of life.

The public moral laws do not consider the specific harm to individuals. While it is justifiable to protect children in view of their mental immaturity and consequent susceptibility to harmful influences as well as the right of parents to determine the social and cultural environment in which their children live, the regulation of media content targeting adults is less justifiable.

The enforcement of public morality laws is very difficult because it requires the use of far reaching measures and unrelenting enforcement that is backed by a strong public moral consensus. The enforcement has become even more difficult with the expansion of internet. As a result the enforcement is often discriminatory and taken only with respect to individuals or groups which are critical to the government.

In states where special bodies are in charge of ensuring protection of “public bodies” often these bodies are not independent from the government or are influenced by particular social groups.

ပြည်သူ့နီတိကိုထိန်းကျောင်းသည့်အခါ အဓိကစိန်ခေါ်မှုများသည်အဘယ်နည်း။

ပြည်သူ့နီတိတွင်ပါဝင်သော “obscenity”, “pornography”, “profanity” or “indecent expression” ကဲ့သို့သော ဝေါဟာရများသည် လွယ်ကူသောအဓိပါယ်ဖွင့်ဆိုမရသလို ဝေဝါးမှုလည်းရှိသည်

ပြည်သူ့နီတိဥပဒေများသည် မကြာခဏဆိုသလို

လိင်ထုတ်ဖော်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုကိုခွဲခြားမှုမရှိကြပေ။ ထိုအချက်က နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများကိုဖြစ်စေသည်။ ထို့ပြင် လိင်နှင့်အကြမ်းဖက်မှုအကြောင်းချင်းရာများသည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဖျော်ဖြေမှုများအတွက်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သောဥပဒေများကိုလည်း ဘဝ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးနှင့်စုပေါင်းနားလည်မှုကိုဖြစ်စေသည့် အနုပညာဆိုင်ရာဖော်ထုတ်မှုများတွင်အသုံးချလေ့ရှိပြန်သည်။

ပြည်သူ့နီတိဆိုင်ရာဥပဒေများသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက် အတွက် ဘေးအန္တရာယ်ကိုမစဉ်းစားပေ။ ယင်းသည်ခလေးငယ်များ၏စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ပွားနိုင်သော အန္တရာယ်ကိုကာကွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ခလေးငယ်များရှင်သန်နေထိုင်မည့် လူမှုရေးယဉ်ကျေးမှုဝန်းကျင်ကိုပြဌာန်းခွင့်သည်လည်းမိဘများ၏အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးအသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများအတွက်မူမီဒီယာအကြောင်းအရာများကိုထိန်းချုပ်ခြင်းသည် မှန်ကန်နိုင်ရေးနည်းပါးသည်။

ပြည်သူ့နီတိဥပဒေ(ပြည်သူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာဥပဒေ) ကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်လည်းအလွန်ခက်ခဲသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျယ်ပြန့်သောနေရာများအထိသက်ရောက်နိုင်သော ဆောင်ရွက်မှုများလိုအပ်သည်။ ထို့ပြင်ပြတ်ပြတ်သားသားအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းများကိုကျောထောက်နောက်ခံပေးမည့်အများပြည်သူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်များရှိရမည်။ ဥပဒေ ထိန်းသိမ်းခြင်းသည်အတိအကျကျယ်ပြန့်လာသည်နှင့်အမျှပိုမိုခက်ခဲလာသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ဥပဒေကိုထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းသည်လူမျိုးရေးခွဲခြားခြင်းဖြစ်လာသလို၊ အစိုးရအတွက်အခက်အခဲဖြစ်စေသည့် လူအုပ်စုများနှင့်လူတစ်ဦးချင်းကိုသာဆောင်ရွက်လာတော့သည်။

How to set the right balance between freedom of expression and the protection of public morals?

Laws protecting public morals should always consider the right to freedom of expression and include safeguards for it. Any restriction on the right to freedom of expression should be set out in the law and be necessary and proportionate to protection of public morals as required by Article 19 paragraph 3 of the ICCPR (see the previous part).

In discussing what type of material may be banned as harmful to public morals international and domestic courts have taken a fairly broad view, and recognised that questions of morality are closely tied to national and local cultures and traditions. For that purpose state authorities have a broad discretion when determining what is obscene. However state bodies should be able to demonstrate that the limitation in question is essential to the maintenance of respect for fundamental values of the community.

Any restriction on freedom of expression on public morals grounds should not be discriminatory with respect to certain groups. For example, the UN Human Rights Committee found that a Russian law prohibiting “homosexual propaganda” violates the right to freedom of expression

of homosexuals.

Absolute prohibition should apply only to forms of expression which are harmful to children (for example, child pornography) or offensive to human dignity (for example, it is a crime in the UK to possess images of acts involving sexual intercourse with a human corpse).

The public morality laws should segregate rather than ban content. Segregation permits reasonable access of adults to content that is deemed to be harmful to children, but is judged to be an acceptable choice for informed adults. The sale or rental of adult films, for example, should be controlled through age restrictions on the packaging and made legally enforceable against retail suppliers. Children can be denied entry to cinemas and exhibitions showing adult rated films or nudity. Publishers, broadcasters and distributors can be obliged to provide prior notice for adults to avoid content they may find distasteful or repugnant.

The public morals laws should provide for exception of sex and violence with artistic value (for example, exhibition of nude classical statues) or when they contribute to public debates.

Court should be able to examine if the restriction on freedom of expression is necessary for the public morals. Normally courts do so from the point of view of

an average person from the specific community. They should also consider restriction is proportionate. For example, a blanket ban on TV films with erotic content would be disproportionate restriction of freedom of expression since these films can be shown late at night and be rated in order to warn about the content.

အများပြည်သူဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ကိုကာကွယ်ခြင်းနှင့် လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ်ခြင်းကို ကောင်းမွန် မှန်ကန် မျှတစွာ မည်သို့ ချိန်ဆမည်နည်း။

အများပြည်သူဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ကိုကာကွယ်သည့်ဥပဒေသည် လွတ်လပ်စွာဖော်ထုတ် ပြောဆိုခြင်း နှင့် အတူလိုခြုံစိတ်ချရမှုကိုအခြေတန်းချင့်ချိန်ရသည်။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို ကန့်သတ်သည့်မည်သည့်ကန့်သတ်မှုမျိုးကိုမဆိုဥပဒေတွင် ပဋ္ဌာန်းထားရမည်ဖြစ်သလို နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းအပိုဒ်ခဉ်း စာပိုဒ်ခဉ်းအတိုင်း အများပြည်သူ ကျင့်ဝတ်ကိုကာကွယ်ခြင်းနှင့် အမျိုးမျှတစွာ ရှိနေစေရန်လိုအပ်သည်။

အများပြည်သူကျင့်ဝတ်ကိုအန္တရာယ်ပေးနိုင်သည်ဟုကန့်သတ်ရန်လိုအပ်သည့်အကြောင်းအရာများကိုဆွေးနွေးရာတွင် နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းတရားရုံးများသည်အမြင်ကျယ်ရန်လိုအပ်သကဲ့သို့ ကိုယ်ကျင့်တရားများနှင့်ပတ်သက်သည့်ပြဿနာများသည် အမျိုးသားဒေသဆိုင်ရာယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတို့နှင့်နီးကပ်စွာဆက်စပ်နေကြောင်းရှုမြင်ထားရန်လိုအပ်သည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်များသည် မည်သည့်အရာသည်ဟိုရိုသြတ္တပကင်းသည်ဟုဆုံးဖြတ် ရာတွင်သတိကြီးစွာထားရန်လိုအပ်သည်။ သို့သော်

နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများသည် လူမှုအဖွဲ့ အစည်း၏အခြေခံတန်ဖိုးများကိုလေးစားခြင်းအားထိန်းသိမ်းရန်လိုအပ်ကြောင်းသက်သေပြနိုင်ရမည်။

အများပြည်သူကျင့်ဝတ် (ပြည်သူ့နီတိ)ပေါ်တွင်အခြေခံပြီး လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းကိုကန့်သတ်သည့်မည်သည့်ကန့်သတ်ချက်မဆို တစ်စုံတစ်ခုသောလူ့အုပ်စု အား ခွဲခြားခြင်း မျိုးမဖြစ်စေရ။ ဥပမာ၊ ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကော်မတ်ကတွေ့ရှိသည်မှာ ရုရှားတို့၏ လိင်တူဆက်ဆံခြင်းကို ဝါဒဖြန့်ချိခြင်းအားတားမြစ်သည့်ဥပဒေသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းကိုချိုးဖောက်ထား သည်ဟုဆိုသည်။

လူ့သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသော၊ ခလေးသူငယ်များကိုဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်စေနိုင်သောထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းမျိုးကိုမူလုံးဝတားမြစ်သင့်သည်။ ဥပမာ၊ ယင်းတို့သည် ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းတွင် ရာဇဝတ်မှုများအဖြစ်သတ်မှတ်သည်။

အများပြည်သူဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ဥပဒေသည်အကြောင်းအရာကိုတားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းထက် သတ်မှတ်ခွဲခြားခြင်းသာဖြစ်သင့်သည်။ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းက ခလေးသူငယ်များနှင့်သင့်တော်မှုမရှိသော် အရွယ်ရောက်သူများအတွက် ရရှိနိုင်သောအခွင့်အရေးကိုပေးပေးမည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးသူများအတွက်ငှားရမ်းသော၊ သို့မဟုတ်ရောင်းချသောရုပ်ရှင်များကို ထုတ်ဝေခြင်းတွင်တရားဝင် အသက်ကန့်သတ်ချက် ဖြင့် ခွဲခြားထား သင့်သည်။ လက်လီရောင်းချသူများကိုတရားဝင်သတ်မှတ် ထားသည့် အတိုင်းရောင်းချငှားရမ်းစေရမည်။ ခလေးသူငယ်များ ကိုအရွယ်ရောက်သူများအတွက်ပြု သော သာရုပ်ရှင်ရုံးများသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းမှငြင်းပယ်ရမည်။ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသူများသည်အရွယ်ရောက် ပြီးသူများအတွက်လည်းမည်သို့ သောအကြောင်းအ

ရာကိုပြသမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုကြိုတင်ကြော်ငြာ ခြင်းမျိုးပြုလုပ်သင့်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် မိမိတို့ အနေဖြင့်မနှစ်ခြို့ဖွယ်ရာများကိုရှောင်ရှားနိုင်ပေသည်။

အများပြည်သူဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်(ပြည်သူ့နီတိ) ဥပဒေသည် အများပြည်သူဆွေးနွေးငြင်းခုံရမည် ဆိုလျှင်အနုပညာတန်ဖိုးသို့ မဟုတ် လိင်နှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာများအ တွက်မြွင်းချက်ထားရမည်။

တရားရုံးများသည်လည်း အများပြည်သူဆိုင်ရာကိုယ်ကျင့်တရားများအတွက်လွတ်လပ်စွာထုတ် ဖော်ပြောဆိုခြင်းအားကန့်သတ်ရန်လိုအပ်ခြင်းရှိမရှိကိုစစ်ဆေးသုံးသပ်နိုင်ရမည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် တရားရုံးများသည်လည်း လူမှုအသိုက်အဝန်းတစ်ခုမှ ဘာမန်ပြည်သူတစ်ဦး၏အမြင်နှင့် ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ သူတို့သည် ကန့်သတ်ခြင်းအားအမျိုးအစား ညီညွတ်မှုတစ်ခု ဆောင်ရွက် ရန် လို အပ်သည်။ ဥပမာလိင်အသားပေးရုပ်ရှင်များအား ရုပ်မြင်သံကြားတွင်အားလုံး ခြုံငုံပိတ်ပင် ထား ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအတွက် အမျိုးအစားညီညွတ်မှုတစ်ခု မရှိပေ။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက် သည် ထက် ညဉ့် နက်ရိုင်းပြသရန်၊ ပြသသည့်အကြောင်းအရာအား အမျိုး အစား ခွဲခြား ခြင်းဖြင့်ကြိုတင်သတိပေးခြင်း စသည်အားဖြင့် ဆောင် ရွက်သင့်သည်။

ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်

Privacy

Is there a human right to privacy?

Yes. Article 17 of the ICCPR guarantees the right to privacy. It states:

No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

မိမိကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်လူ့အခွင့်အရေးရရှိပါသလား။

ရှိပါသည်။ အိုင်စီစီပီအာ ၏အပိုဒ် ၁၇ က ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်ကိုအာမခံချက်ပေးထားသည်။

မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှသူ၏ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်၊ မိသားစု၊ အိမ်ယာတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး တရားမူတမူမရှိသော နှောင့်ယှက်ဟန့်တားမှုမရှိစေရန်၊ ပြင် ဝက်သိက္ခာနှင့်ပတ်သက်ပြီး တရားမူတမူမရှိသောတိုက်ခိုက်မှုကို မပြုရပေ။

At whom is the right to privacy directed?

The right to privacy is primarily directed at the authorities: absence a weighty justification, they may not, for example, undertake house search, intercept someone's communications, photograph or disclose private facts. But the right to privacy can be also directed at the media or other private bodies if they invade our private space.

မည်သူတို့ကို ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်က ဦးတည်သနည်း။

ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်သည်အခြေခံအားဖြင့်အာဏာပိုင်များကိုဦးတည်သည်။ ပုံစံအားဖြင့်- အိမ်တွင်း ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်း၊ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ဆက်သွယ်ရေးကို ဖြတ်တောက်ခိုးယူနားထောင်ခြင်း၊ ဓါတ်ပုံရိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များကိုဖော်ထုတ်ဖွင့်ဟခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ သို့သော် မီဒီယာနှင့် အခြားသော သီးခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် အခြားသော ကိုယ်ပိုင် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိနေရာများသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းမျိုးများဖြစ်သည်။

Can we restrict the right to freedom of expression in order to protect individual privacy?

Yes, Article 19, paragraph 3 of the ICCPR provides that the right to freedom of expression may be restricted for the purpose of protection of privacy. However, as neither of these two rights is hierarchically superior to the other, the authorities (police and judges) should always balance between the two rights.

ပုဂ္ဂလိကကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်ကိုကာကွယ်ရန်အတွက် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို ကန့်သတ်တားဆီးနိုင်ပါသလား။

တားဆီးနိုင်ပါသည်။ အိုင်စီစီပီအာ ၏အပိုဒ် ၁၉ စာပိုဒ်၃ပါအရပုဂ္ဂလိက ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်

ကိုကာကွယ်ရန်အတွက် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းကို ကန့်သတ်ထားဆီးနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ထိုအခွင့်အရေးနှစ်ခုသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုမည်သည်ကမြင့်မားသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် အာဏာပိုင်များက ထိုအခွင့်အရေးနှစ်ခုကိုသေချာ စွာချိန်ဆရမည်။

How to balance between the right to privacy and the right to freedom of expression?

International courts have established that in privacy cases, the authorities should balance between the right to privacy and the right to freedom of expression taking into account the circumstances of each case.

As a rule of thumb, the greater the contribution that the published photos and information of one's private life to a debate of politics, governance, human rights or other significant public matters the bigger the justification to tip the balance toward the right to freedom of expression. For example, in democratic societies it is considered that politicians must display more tolerance towards media intrusion in their private lives than ordinary citizens and therefore the media have a right to report details about the private life of politicians. However as it was said the publication of these details should not simply satisfy the curiosity of the people; rather it should help for understanding the political realities and the formation of public opinion and the ability to participate in public life.

ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် တို့ကိုမည်သို့ချိန်ဆ ရမည်နည်း။

နိုင်ငံတကာတရားရုံးများကအသိအမှတ်ပြု ထားသည်မှာ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အမှုအခင်း များတွင် အာဏာပိုင်များသည် ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့ ကို အမှုအခင်းတစ်ခုစီ၏အခြေအနေ ကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားချိန်ဆရမည်။

အကြမ်းအားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏သီးသန့် ဓာတ်ပုံ၊ သတင်း အချက်အလက်များသည် နိုင်ငံရေးငြင်းခုံမှုအုပ်ချုပ်ရေးနှင့်အခြားသောလူ့အခွင့်အရေးများ၊ သို့မဟုတ် ထူးခြားသောအခြားသောအများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စဖြစ်လေလေ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့်ချိန်ဆဆုံးဖြတ်ရလေလေ င်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ဒီမိုကရေစီလို့ အဖို့အစည်းအတွင်းတွင် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်သည် မိမိ၏ပုဂ္ဂလိကဘဝထံသို့ မီဒီယာတို့၏ ထိုးဖောက်ဝင် ရောက်မှုကိုသာမန်လူတို့ထက် ပို၍သီးခံခွင့်လွတ်ရပေမည်။ သို့သော် သတင်းထုတ်ဝေပေးချက်များသည်အများပြည်သူ၏သိလိုစိတ်ကိုဖြေသိမ့်ယုံမျှလောက်

မဖြစ်သင့်ပေ။ ထို့ထက်ပို၍ နိုင်ငံရေး၏အဖြစ် မှန်များကိုနားလည်ရန်အထောက်အကူ ပေးရမည်ဖြစ် သလို၊ အများပြည်သူ၏ထင်မြင်ယူဆချက် မည်သို့တည်ဆောက်ထားသည်ကို လည်း နားလည် နိုင်ရမည်။ သို့ မူသာအများပြည်သူ၏ဘဝတွင် ဝင် ရောက်ရှင်သန်ပါဝင်နိုင်ပေမည်။

ARTICLE 19

ARTICLE 19 envisages a world where people are free to speak their opinions, to participate in decision-making and to make informed choices about their lives

For this to be possible, people everywhere must be able to exercise their rights to freedom of expression and freedom of information. Without these rights, democracy, good governance and development cannot happen.

We take our name from Article 19 of the Universal Declaration of Human Rights:

“Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive, and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.”

ARTICLE 19 works so that people everywhere can express themselves freely, access information and enjoy freedom of the press. We understand freedom of expression as three things:

Freedom of expression is the right to speak

- It is the right to voice political, cultural, social and economic opinions
- It is the right to dissent
- It makes electoral democracy meaningful and builds public trust in administration.

Freedom of expression is freedom of the press

- It is the right of a free and independent media to report without fear, interference, persecution or discrimination
- It is the right to provide knowledge, give voice to the marginalised and to highlight corruption
- It creates an environment where people feel safe to question government action and to hold power accountable.

Freedom of expression is the right to know

- It is the right to access all media, internet, art, academic writings, and information held by government
- It is the right to use when demanding rights to health, to a clean environment, to truth and to justice
- It holds governments accountable for their promises, obligations and actions, preventing corruption which thrives on secrecy.

Email: myanmar@article19.org

အာတီကယ် ၁၉ သည် ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးဖြစ်သော သတင်းရယူပိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုပြုသော နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ် စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည် ဒီမိုကရေစီအတွက် ပင်မအခွင့်အရေးဖြစ်ပြီး၊ အခြားအရေးကြီးသော ဒီမိုကရေစီ ၏ အစိတ်အပိုင်းများနှင့် အခြားအခွင့်အရေးများကိုလည်း ကာကွယ်ပေးသည်။

အာတီကယ် ၁၉ ကို ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပြီး၊ ယင်းအမည်ကို အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာအခွင့် အရေး ကြေငြာစာတမ်း အပိုဒ် ၁၉ မှ ရယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ မိမိတို့အဖွဲ့သည် လက်ရှိကာလတွင် လူ့အခွင့်အရေး၊ သတင်းအချက်အလက် လွတ်လပ်စွာရရှိခွင့်၊ ဒီမိုကရေစီပြောင်းလဲမှု၊ မီဒီယာ၊ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ကိစ္စများအတွက် ကမာတစ်ဝန်းရှိ အဖွဲ့ ၉၀ ကျော်နှင့် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည်။

DEFENDING FREEDOM OF EXPRESSION AND INFORMATION

ARTICLE 19 Free Word Centre 60 Farringdon Road London EC1R 3GA
T +44 20 7324 2500 F +44 20 7490 0566
E info@article19.org W www.article19.org Tw @article19org facebook.com/article19org